

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

Ζ' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ

Ι' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΞΖ'

Τετάρτη 24 Ιανουαρίου 2001 (απόγευμα)

Αθήνα, σήμερα στις 24 Ιανουαρίου 2001, ημέρα Τετάρτη και ώρα 18.10' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Α' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΓΕΙ-ΤΟΝΑ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Παρακαλείται ο κύριος Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα.

(Ανακοινώνονται προς το Σώμα από τον κ. Ευγένιο Χαϊτίδη, Βουλευτή Σερρών, τα ακόλουθα:

Α. ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

1) Οι Βουλευτές κύριοι ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΛΩΡΟΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία εκπαιδευτικοί, που υπηρέτησαν ως έκτακτοι στα ΤΕΙ της Χώρας ζητούν το διορισμό τους στη Δημόσια Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

2) Οι Βουλευτές κύριοι ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΛΥΜΠΕΡΑΚΙΔΗΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Δήμος Σαμοθράκης προτείνει να δοθεί η ονομασία "ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ" σε πλοίο του Πολεμικού Ναυτικού.

3) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗΣ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΣΙΩΝΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία Σύλλογοι και Εκπρόσωποι Γονέων Κρατικών Παιδικών Σταθμών Νομού Χίου ζητούν τη στελέχωση των Σταθμών με ειδικευμένο προσωπικό και τη δωρεάν παραμονή των παιδιών.

4) Οι Βουλευτές κύριοι ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΚΑΡΧΙΜΑΚΗΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Ινστιτούτο Θαλάσσιας Βιολογίας Κρήτης ζητεί να παραμείνει ως ανεξάρτητο ερευνητικό Κέντρο.

5) Οι Βουλευτές κύριοι ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΩΜΑΤΑΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Δήμαρχος Πάρου ζητεί τη δημιουργία Τοπικής Υπηρεσίας του ΟΑΕΔ στην νήσο Πάρο.

6) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας για το πρόβλημα της αρχαιοκαπηλίας στην Ελλάδα και την αντιμετώπισή του από το Τμήμα Αρχαιοκαπηλίας.

7) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέ-

θεσε αναφορά με την οποία ο κ. Φώτιος Αρζόγλου, κάτοικος Δράμας ζητεί να του καταβληθεί η οφειλομένη σύνταξη αναπηρίας του.

8) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η κ. Σταυρούλα Γεληγιαννίδου, κάτοικος Δράμας ζητεί τη ρύθμιση της συνταξιοδότησής της.

9) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η κ. Άννα Καλαϊτζίδου, κάτοικος Δράμας ζητεί την άμεση διευθέτηση της συνταξιοδότησής της.

10) Ο Βουλευτής Φωκίδας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία οι Φορείς του νησιού Σύρου του Νομού Κυκλάδων υποβάλλουν προτάσεις για το ιδιοκτησιακό καθεστώς στη θέση "Λαζαρέττα" στην Ερμούπολη Σύρου.

11) Ο Βουλευτής Φωκίδας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Χρήστος Χριστοδουλάκης, συνταξιούχος συγγραφέας μέλος της εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών ζητεί τη διάνοιξη δρόμου από το χωριό Δρακαίων έως το Καρλόβασι Σάμου.

12) Ο Βουλευτής Αρκαδίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Ένωση Αξιωματικών Αστυνομίας ζητεί τη θέσπιση του δικαιώματος απεργίας για τον κλάδο.

13) Ο Βουλευτής Λασιθίου κ. ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Ενιαίος Φορέας Θαλάσσιας Έρευνας υποβάλλει προτάσεις σχετικά με τη δημιουργία του "Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών".

14) Ο Βουλευτής Πέλλας κ. ΙΟΡΔΑΝΗΣ ΤΖΑΜΤΖΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Μενηίδος Ν.Πέλλας ζητεί την επίλυση των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο Δήμος.

15) Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας για τις ανησυχίες σχετικά με τις ασκήσεις στο πεδίο βολής στη νήσο Σχίζα.

16) Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας για το αίτημα ίδρυσης νέου Αρχαιολογικού Μουσείου στην Καλαμάτα.

17) Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέ-

θεσε δημοσίευμα εφημερίδας για τις αντιδράσεις των ελαιοπαγωγών, σχετικά με την ίδρυση "Παρατηρητηρίου τιμών Αγροτικών Προϊόντων".

18) Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας, σχετικά με το αίτημα της ανακατασκευής μόλου στο λιμάνι της Φοινικούντας Μεσσηνίας.

19) Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας, σχετικά με την επικινδυνότητα στη σήραγγα του Αρτεμισίου στον αυτοκινητόδρομο Κορίνθου-Αθήνας.

20) Ο Βουλευτής Μεσσηνίας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η ΤΕΔΚ Μεσσηνίας ζητεί δίκαιη μεταχείριση και μεταβίβαση της περιουσίας του ΑΣΟ Μεσσηνίας.

21) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟ-ΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Αναπτυξιακός Πολιτιστικός Σύλλογος Πολιτών Αυλώνος Εύβοιας ζητεί την πύκνωση των δρομολογίων του ΚΤΕΛ στη διαδρομή Αχλαδερή-Αλιβέρι Εύβοιας.

22) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟ-ΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Στυρών του Ν.Εύβοιας ζητεί να προηγηθεί χωροταξική μελέτη εγκατάστασης των Α/Π, καθώς και την καθιέρωση τέλους του ν. 2773/1999.

23) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟ-ΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Μαρμαρίου του Ν. Εύβοιας ζητεί να μην υποβαθμισθεί η ΔΟΥ Καρύστου από Α' σε Β' τάξη.

24) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟ-ΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία οι κάτοικοι του Δημοτικού Διαμερίσματος Αχλαδεράς του Δήμου Αυλώνος Εύβοιας ζητούν να βελτιωθεί η συγκοινωνία με τα λεωφορεία του ΚΤΕΛ στην περιοχή τους.

25) Ο Βουλευτής Καβάλας κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Χ. Χριστοδουλάκης, συγγραφέας ζητεί την άμεση διάνοιξη αγροτοδασικού δρόμου από το χωριό Δρακαίων προς το Καρλόβασι Σάμου.

Β. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

1. Στην με αριθμό 1405/18-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 2877/18-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 1405/18-7-00 που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Αθ. Φλωρίνη, σας διαβιβάζουμε το με Α.Π. 4225/23-8-2000 έγγραφο του Διευθύνοντος Συμβούλου της Α.Ε. Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα με το οποίο δίδονται απαντήσεις στα θιγόμενα στην ερώτηση θέματα.

Ο Υπουργός
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ"

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

2. Στην με αριθμό 1409/18-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 308/15-9-00 έγγραφο από τον Υφυπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 1409/18-7-00 που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Γ. Καρασμάνης, σας πληροφορούμε τα εξής:

Οι καιρικές συνθήκες (πολύ χαμηλές θερμοκρασίες) που επικράτησαν στην χώρα μας το διάστημα από 10.2.2000 μέχρι 31.3.2000 είχαν σαν αποτέλεσμα την καθυστέρηση στην έναρξη της συγκομιδής του Ελληνικού σπαραγγιού.

Η έναρξη της συγκομιδής του Γερμανικού σπαραγγιού στις

25 Απριλίου 2000 σε συνδυασμό με τις καλές καιρικές συνθήκες που επικράτησαν εκεί είχαν σαν αποτέλεσμα τη μεγάλη και αιφνίδια αύξηση της διατιθέμενης ποσότητας του Γερμανικού σπαραγγιού και την μείωση των τιμών του Ελληνικού στην Γερμανική αγορά.

Η χορήγηση Εθνικών ενισχύσεων για την στήριξη του εισοδήματος των παραγωγών είναι ασυμβίβαστη με το Κοινοτικό καθεστώς και επομένως δεν επιτρέπεται.

Το σπαράγγι, σαν προϊόν Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π) δεν μπορεί να αναγνωρισθεί στην χώρα μας, διότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται.

Επιδότηση μεταφορικών (επί του παρόντος) δεν δίδεται για κανένα προϊόν.

Σχετικά με την ποιότητα των εξαγομένων σπαραγγιών τα τελευταία χρόνια υπάρχει μία υποβάθμιση της ποιότητας των εξαγομένων φορτίων από ελαπώματα για τα οποία ευθύνονται οι εμπλεκόμενοι φορείς. Το Υπουργείο Γεωργίας στην προσπάθειά του για αναβάθμιση της ποιότητας του προϊόντος έδωσε έμφαση στην αυστηρή διενέργεια του ποιοτικού ελέγχου με εντολές και οδηγίες προς τις περιφερειακές υπηρεσίες των Νομ. Αυτοδιοικήσεων, κατά την τελευταία τουλάχιστον διετία. Επίσης οργάνωσε ημερίδα με θέμα το σπαράγγι στα Γιαννιτσά με σκοπό την ενημέρωση των φορέων και την αναβάθμιση της ποιότητας.

Μετά από προτάσεις και ενέργειες του Υπουργείου Γεωργίας, στα πλαίσια του (ΕΟΚ) 3816/92 (που αφορά την αναδιάρθρωση στον τομέα των οπωροκηπευτικών εγκρίθηκε ειδικό μέτρο για την σύσταση μιας Ομάδας Παραγωγών στο Ν. Πέλλας (περιοχή Γιαννιτσών) με κοινοτική επιδότηση ύψους 100.000.000 δρχ. την συνένωση πολλών μικρών άτυπων ομάδων παραγωγών, για την οργάνωση της παραγωγής και εμπορίας του σπαραγγιού που λόγω αδράνειας των αρμοδίων φορέων και ομáδων δεν υλοποιήθηκε.

Επίσης στα πλαίσια της συμμετοχής μας στον Ο.Ο.Σ.Α. για την τυποποίηση των οπωροκηπευτικών συμπεριελήφθη στο επεξηγηματικό φυλλάδιο που θα εκδοθεί από τον ΟΟΣΑ για το σπαράγγι φωτογραφικό υλικό (1 Slide) που θα βοηθήσει στην προώθηση του Ελληνικού σπαραγγιού στις αγορές του εξωτερικού και κυρίως της Γερμανίας.

Όσον αφορά την δυσφημιστική επίθεση που δέχθηκε πέρσι το σπαράγγι ότι δήθεν έχει επιβαρυνθεί και μολυνθεί από τους νατοϊκούς βομβαρδισμούς στην πρώην Γιουγκοσλαβία επισημαίνουμε ότι δεν διαπιστώθηκε κανένα πρόβλημα κατά την διενέργεια του ποιοτικού ελέγχου κατά τις εξαγωγές, δεν είχαμε καμιά αρνητική αντίδραση από τις αντίστοιχες υπηρεσίες ελέγχου των χωρών που εισάγουν σπαράγγι, ούτε είχαμε καμιά απόρριψη φορτίου.

Με την νέα Κ.Ο.Α οπωροκηπευτικών, οι σπαραγγοκαλλιεργητές μπορούν εφόσον το επιθυμούν να οργανωθούν σε αναγνωρισμένες Οργανώσεις Παραγωγών (Καν 2200/196) και να υλοποιήσουν ειδικότερα στον εμπορικό τομέα, δράσεις που αποσκοπούν στην καλύτερη διάθεση του προϊόντος τους, στις αγορές του εσωτερικού και εξωτερικού.

Με την έγκριση ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος που θα υποβάλλουν, έχουν οι Ο.Π. τη δυνατότητα κοινοτικής χρηματοδοτικής ενίσχυσης από την Ε.Ε μέσω του επιχειρησιακού ταμείου.

Ο Υφυπουργός
Ε. ΑΡΓΥΡΗΣ"

3. Στην με αριθμό 1425/19-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 2874/18-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 1425/19-7-00 που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Αθ. Φλωρίνη, σας γνωρίζουμε ότι:

Πραγματοποιήθηκε σειρά επαφών του Γενικού Γραμματέα ΕΟΤ με τα Υπουργεία που είναι αρμόδια για θέματα τα οποία άμεσα ή έμμεσα επηρεάζουν το συνολικό τουριστικό προϊόν της Χώρας, κατά τις οποίες ελήφθησαν αποφάσεις για την άμεση προώθηση των θεμάτων που συνδέονται με την διευκόλυνση

της τουριστικής κίνησης προς τη Χώρα μας.

Ο Υπουργός
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

4. Στην με αριθμό 1453/20-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 619/13-9-00 έγγραφο από την Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην με αριθμό 1453/20.7.2000 ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές κυρίους Α. Τζέκη και Γ. Χουρμουζιάδη, με θέμα “Προβλήματα και ελλείψεις στο Κέντρο Υγείας του Δήμου Καλλινδοίων, στο Ζαγκλιβέρι Θεσσαλονίκης, σας πληροφορούμε τα εξής:

1. Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, εκτιμώντας τις ανάγκες αντικατάστασης του ασθενοφόρου αυτοκινήτου του Κ.Υ. Ζαγκλιβερίου, έχει ήδη εγκρίνει την προμήθεια, μεταξύ άλλων, τεσσάρων (4) νέων ασθενοφόρων για το Π.Γ.Ν. “Γ. Παπανικολάου” Θεσσαλονίκης, του οποίου το Κ.Υ. Ζαγκλιβερίου αποτελεί αποκεντρωμένη οργανική μονάδα. Φορέας υλοποίησης της προμήθειας είναι η Γεν. Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης.

2. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 1397/83, η κάλυψη αναγκών των Κέντρων Υγείας και των Περιφερειακών Ιατρείων τους, σε γιατρούς ειδικοτήτων που δεν προβλέπονται θέσεις στα Κ.Υ., προγραμματίζεται με απόφαση του Δ.Σ. του Νοσοκομείου μετά σύμφωνη γνώμη της Επιστημονικής Επιτροπής.

3. Όσον αφορά το θέμα της πρόσληψης προσωπικού σας γνωρίζουμε ότι η κατανομή νέου ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού θα γίνει μετά τη σχετική έγκριση από την Γραμματεία Υπουργικού Συμβουλίου.

Η Υφυπουργός
Χ. ΣΠΥΡΑΚΗ

5. Στην με αριθμό 1484/21-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 617/13-9-00 έγγραφο από την Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην με αριθμό 1484/21.7.2000, ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές κυρίους Α. Σκυλλάκο και Π. Κοσιώνη, αναφορικά με την πρόσληψη από το Αιγινήτειο Νοσοκομείο όσων κρίθηκαν διοριστέοι για το πρόγραμμα “Ψυχαγωγός”, σας πληροφορούμε τα εξής:

Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, δεν εποπτεύει το Αιγινήτειο ούτε το πρόγραμμα που υλοποιεί. Αρμόδια Υπουργεία είναι το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων που εποπτεύει το Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που διαχειρίζεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της καταπολέμησης του Αποκλεισμού από την αγορά εργασίας, στα πλαίσια του οποίου υλοποιείται το πρόγραμμα “Ψυχαγωγός”.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
Χ. ΣΠΥΡΑΚΗ

6. Στην με αριθμό 1485/21-7-00 ερώτηση ΑΚΕ 164 δόθηκε με το υπ' αριθμ. 197/18-8-00 έγγραφο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση/ΑΚΕ 1485/164/21.07.2000 που κατέθεσαν στη Βουλή, οι Βουλευτές κύριοι Αντώνης Σκυλλάκος, Λιάνα Κανέλλη και Ορέστης Κολοζώφ, παρακαλούμε να πληροφορήσετε τους κυρίους Βουλευτές σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΥΔΕ/ΕΣΕΑ και ΕΥΔΕ/ΟΕ 2004 τα εξής:

1. Το ΥΠΕΧΩΔΕ στα πλαίσια αναβάθμισης και βελτίωσης των κυκλοφοριακών συνθηκών στη Λ. Ποσειδώνος ανέθεσε πρόσφατα σχετική μελέτη. Τα κυριότερα προβλεπόμενα οδικά έργα αφορούν στη μελέτη και κατασκευή ανισόπεδων κόμβων στις διασταυρώσεις της παραλιακής Λ. Ποσειδώνος με τις Λ. Αμφιθέας και Αλίου καθώς και προς τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις Αγ. Κοσμά. Επιπλέον προβλέπεται η δημιουργία ανισόπεδου κόμβου στη διασταύρωση της Λ. Κηφισού με την Λ.

Ποσειδώνος στην περιοχή Σταδίου Ειρήνης και Φιλίας (ΣΕΦ).

2. Για τα έργα που αφορούν στους κόμβους Αμφιθέας και Αλίου θα αποφευχθεί η κατασκευή υπέργειων κατασκευών (γεφυρώσεων ανισόπεδων διασταυρώσεων). Επιπλέον διερευνάται σε προκαταρκτικό στάδιο μελέτης η υπογειοποίηση (μερικώς ή ολικώς) της παραλιακής λεωφόρου (από Καλαμακίου μέχρι Αλίου).

Τέλος δεν αντιμετωπίζεται στο παρόν στάδιο η διαπλάτυνση της υπόψη οδικής αρτηρίας, ενώ τα όποια έργα (που όπως προαναφέρθηκε θα είναι υπόγεια) θα αποκαθιστούν πλήρως και θα βελτιώσουν την προτέρα κατάσταση της παραλιακής ζώνης.

3. Όσες οι εκπονούμενες μελέτες θα περιλαμβάνουν τις απαραίτητες ΜΠΕ και θα τύχουν δημοσιοποίησης σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

4. Όσον αφορά το ψήφισμα του Δημοτικού Συμβουλίου Παλαιού Φαλήρου που συνοδεύει την Ερώτησή σας πληροφορούμε ότι η ΕΥΔΕ/ΟΕ 2004 στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της θα επέμβει στο Φαληρικό Μέτωπο και συγκεκριμένα από την εκβολή του Κηφισού μέχρι το σημείο πρόσδεσης του Θωρηκτού Αβέρωφ, σύμφωνα με τον σχεδιασμό του Οργανισμού Αθήνας για την ανάπτυξη της περιοχής και για την υλοποίηση των αθλητικών εγκαταστάσεων για την διεξαγωγή του Beach Volley Ball κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων 2004.

Ο Υπουργός
Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ

7. Στην με αριθμό 1495/24-7-2000 ερώτηση/ΑΚΕ 165 δόθηκε με το υπ' αριθμ. 201/18-9-2000 έγγραφο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση/ΑΚΕ 1495/165/24-7-2000 που κατέθεσαν στη Βουλή οι Βουλευτές κύριοι Λιάνα Κανέλλη και Αντώνης Σκυλλάκος, παρακαλούμε να πληροφορήσετε τους κυρίους Βουλευτές σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΥΔΕ/ΕΣΕΑ τα εξής:

Στη Συλλογική Απόφαση Μελετών για τα Ολυμπιακά Συγκοινωνιακά Έργα έχει εγκριθεί πίστωση για τη μελέτη του έργου της Σήραγγας Υμηττού και των προσπελάσεών της.

Στα πλαίσια της μελέτης θα επανεξεταστεί/επικαιροποιηθεί η προηγούμενη μελέτη (έτους 1992) υπό το πρίσμα των νέων δεδομένων.

Κατά την εκπόνηση της εν λόγω μελέτης θα υπάρξει συνεργασία τόσο με τις τοπικές αυτοδιοικήσεις της περιοχής, όσο και με άλλους συναρμόδιους /εμπλεκόμενους φορείς, ώστε να ληφθούν υπόψη, κατά το δυνατό, οι όποιες προτάσεις αναπτυχθούν ή δεσμεύσεις που προκύψουν.

Σημειώνεται ότι δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο (μετά από εκπόνηση αντίστοιχης οικονομοτεχνικής μελέτης/μελέτης σκοπιμότητας) το εν λόγω έργο να κατασκευασθεί ως αυτοχρηματοδοτούμενο.

Ο Υπουργός
Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ

8. Στην με αριθμό 1615/27-7-2000 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 27632/13-9-2000 έγγραφο από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση 1615/27-7-2000 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Δημ. Γεωργακόπουλος, σχετικά την “ΒΑΛΚΑΝ - ΕΞΠΟΡΤ”, σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. Η εταιρεία ΒΑΛΚΑΝ ΕΞΠΟΡΤ έχει τεθεί σε αναστολή διαπραγμάτευσης με απόφαση του Προέδρου του Δ.Σ. του Χ.Α.Α από 7-8-1998. Στο διάστημα που μεσολάβησε η εταιρεία έκανε διάφορες ενέργειες για την εξάλειψη των λόγων που είχαν οδηγήσει στη λήψη του ανωτέρω μέτρου και στη συνέχεια ετέθη ζήτημα επαναδιαπραγμάτευσης των μετοχών της.

2. Το Δ.Σ. του Χ.Α.Α. και οι αρμόδιες υπηρεσίες του, με γνώμονα την προστασία και την εξυπηρέτηση των συμφερόντων των επενδυτών, προέβησαν στην επεξεργασία σχεδίου απόφασης του Δ.Σ. του Χ.Α.Α. σχετικά με τις προϋποθέσεις επαναδια-

πραγμάτευσης μετοχών εταιρειών που είχαν τεθεί σε καθεστώς αναστολής για διάστημα μεγαλύτερο των 3 μηνών. Το σχέδιο αυτό υιοθετήθηκε από το Δ.Σ. του Χ.Α.Α. στη συνεδρίαση της 27-7-2000 και αποτελεί την 44/27-7-2000 απόφαση του Δ.Σ. του Χρηματιστηρίου.

3. Η απόφαση 44 θέτει μια σειρά από προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να εγκριθεί η επαναδιαπραγμάτευση μετοχών εταιρείας που τελεί υπό αναστολή. Συνοπτικά οι προϋποθέσεις αυτές είναι: α) η εταιρεία να εμφανίζει θετική καθαρή θέση σύμφωνα με τις τελευταίες δημοσιευμένες και ελεγμένες λογιστικές καταστάσεις της, β) να έχει ελεγχθεί φορολογικά καθώς και ως προς τις υποχρεώσεις της στους ασφαλιστικούς φορείς, γ) υποβολή ενημερωτικού δελτίου, από το οποίο να προκύπτουν η διασπορά μετοχών της εταιρείας, οι προοπτικές της, οι λόγοι της βιωσιμότητάς της κλπ., δ) Σύνταξη του ενημερωτικού δελτίου από πιστωτικό ίδρυμα ή ΕΠΕΥ (ανάδοχος) που αναλαμβάνει και την ευθύνη της πληρότητας αυτού κατά το άρθρο 30 του π.δ. 350/1985. ε) προσδιορισμός της τιμής έναρξης επαναδιαπραγμάτευσης από τον ανάδοχο και στ) βεβαίωση από τον ανάδοχο ότι η νομική κατάσταση της εταιρείας είναι σύμφωνη και ότι αυτή έχει τηρήσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη χρηματιστηριακή νομοθεσία.

4. Με βάση τα ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι το Δ.Σ. του Χ.Α.Α. λαμβάνει όλα τα μέτρα για την επαρκή προστασία των επενδυτών σε περίπτωση επαναδιαπραγμάτευσης μετοχών εταιρείας οι οποίες τελούν υπό αναστολή. Η απόφαση 44 του Δ.Σ. του Χ.Α.Α. εφαρμόστηκε και στην περίπτωση της εταιρείας ΒΑΛΚΑΝ ΕΞΠΟΡΤ. Το Δ.Σ. του Χ.Α.Α. ενέκρινε στη συνεδρίαση του της 17-8-2000 την έναρξη των διαδικασιών επαναδιαπραγμάτευσης της ανωτέρω εταιρείας με γνώμονα τις προϋποθέσεις και διαδικασίες αυτής της απόφασης.

Ο Υπουργός
ΓΙΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ*

9. Στην με αριθμό 1642/27-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 616/13-9-00 έγγραφο από την Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στη με αριθμό 1642/27.7.2000 ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Γ. Ορφανό, σχετικά με την ψυχολογική στήριξη των ηρώων της Κύπρου, σας πληροφορούμε τα εξής:

Ο πληθυσμός που αναφέρεται, καλύπτεται κατά την περίοδο στράτευσης από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Κατά τον χρόνο που δεν είναι στρατεύσιμοι, και ως πολίτες πλέον, καλύπτονται από τις κατά τόπους υπηρεσίες ψυχικής υγείας στις οποίες μπορούν να απευθυνθούν.

Τα συμπτώματα που αναφέρονται στην ερώτηση δεν αποτελούν ιδιαίτερα στοιχεία που οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν. Επισημαίνουμε ότι η ευρωπαϊκή εμπειρία παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας εξαντλεί τις δυνατότητες ως προς την ακούσια νοσηλεία και με αυτή την έννοια αποφεύγονται παρεμβάσεις όπου δεν υπάρχει η σύμφωνη γνώμη του ενδιαφερόμενου εκτός των περιπτώσεων των εισαγωγικών εντολών.

Με βάση τα ανωτέρω εκτιμούμε ότι δεν είναι σωστή η δημιουργία πρόσθετου στίγματος (σύνδρομο του Βιετνάμ) στο ήδη βαρύ στίγμα που έχει η ψυχική ασθένεια στη χώρα μας ανεξάρτητα αν γνωρίζουμε ότι οι διαταραχές προέρχονται από το σύνδρομο αυτό και τις οποίες προσπαθούμε να αντιμετωπίσουμε στο σύνολο των διαταραχών χωρίς να διακρίνουμε τους ασθενείς.

Ενδεχομένως το μη εμφανές μήνυμα του ερωτήματος να αφορά στην περαιτέρω στήριξη των ατόμων αυτών και συγκεκριμένα για τα άτομα εκείνα που λόγω των διαταραχών στερούνται εργασίας και εισοδήματος.

Σ' αυτήν την περίπτωση οι συγκεκριμένοι ασθενείς, εντάσσονται στο πρόγραμμα κοινωνικής αποκατάστασης, που εφαρμόζει το Υπουργείο Υγείας για το σύνολο των ασθενών.

Η Υφυπουργός
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΠΥΡΑΚΗ*

10. Στην με αριθμό 1651/28-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 27640/13-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση 1651/28-7-00 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Θεόδωρος Κοτσώνης και αφορά την Ανώνυμη Εταιρεία Διώρυγας Κορίνθου, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Ο διαγωνισμός για την παραχώρηση των δικαιωμάτων της Διώρυγας Κορίνθου δεν καρποφόρησε και η Κυβέρνηση διερευνά τη δυνατότητα προκήρυξης νέου διαγωνισμού.

Πρόθεση της Κυβέρνησης είναι όχι μόνο να προστατεύσει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής αλλά και να πολλαπλασιάσει τις αναπτυξιακές δυνατότητές της κινούμενη πάντοτε εντός του θεσμικού πλαισίου που διέπει τις χρήσεις της γης και κατοχυρώνει την περιβαλλοντική προστασία.

Ο Υπουργός
ΓΙΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ*

11. Στην με αριθμό 1668/31-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 609/13-9-00 έγγραφο από τον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην με αριθμό 1668/31-7-2000 ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Σ. Μάνο, αναφορικά με την φθορίωση του νερού ως μέτρο πρόληψης της τερηδόνας καθώς και τα μέτρα που λαμβάνονται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας για την ενημέρωση των μαθητών και των γονέων σε θέματα οδοντιατρικής πρόληψης, σας πληροφορούμε τα εξής:

1. Μελέτες και έρευνες στη διάρκεια των προηγούμενων δεκαετιών από διεθνείς επιστημονικές οργανώσεις και φορείς, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) η Αμερικανική Ένωση Ιατρών και Οδοντιάτρων, το Υπουργείο Υγείας της Μεγ. Βρετανίας, το Συμβούλιο Ιατρικής Έρευνας κλπ. διακηρύσσουν χωρίς κανένα ενδοιασμό, την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα της φθορίωσης του πόσιμου νερού.

Στην Ελλάδα, το μέτρο υποστηρίζεται από όλους τους οδοντιατρικούς φορείς, όπως η Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία, οι Οδοντιατρικοί Σύλλογοι, Οι Οδοντιατρικές Σχολές των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης κλπ.

Παρά το ότι όμως η φθορίωση του πόσιμου νερού δεν εφαρμόστηκε ως δημοσιονομικό μέτρο, έχει τεκμηριωθεί ότι υπάρχει μείωση της τερηδόνας στη χώρα μας κατά την τελευταία δεκαετία, ακολουθώντας τις τάσεις που καταγράφονται στην Ευρώπη για πάνω από 20 χρόνια. Αυτό οφείλεται κύρια στην αυξημένη χρήση οδοντικών σκευασμάτων όπως δισκίων φθορίου, φθοριούχων σκευασμάτων πυκνών φθοριούχων gel κλπ αλλά και στη χρήση φθοριούχου οδοντόκρεμας από όλο τον πληθυσμό.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι σε πρόσφατες μελέτες του ΠΟΥ επικρατεί η άποψη ότι επειδή οι πηγές πρόσληψης φθορίου μπορεί να είναι πολλές, για την εφαρμογή προγραμμάτων φθορίωσης σε ομάδες πληθυσμού, είναι απαραίτητο να υπάρχει εκτίμηση του επιπέδου πρόσληψης φθορίου για την αποφυγή δυσάρεστων επιπτώσεων λόγω υπερβολικής πρόσληψης φθορίου όπως η φθορίαση των δοντιών.

2. Φθορίωση του νερού, μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. γίνεται σε σχετικά μεγάλη έκταση στην Ιρλανδία (καλύπτει το 67% του πληθυσμού) και σε μικρότερη έκταση στη Μεγ. Βρετανία, την Ισπανία και τη Γερμανία (σε περιοχές της πρώην Ανατ. Γερμανίας).

3. Όλα τα Κέντρα Υγείας του Ε.Σ.Υ. (Μη αστικού τύπου) είναι υπεύθυνα για την - πρόληψη και τη θεραπευτική αντιμετώπιση των οδοντιατρικών προβλημάτων του πληθυσμού ηλικίας 0-18 ετών της περιοχής ευθύνης τους. Αυτό αποτελεί και το κύριο έργο των οδοντιατρικών τμημάτων των Κέντρων Υγείας. Στο Νοσοκομείο Παιδών Βορείου Αττικής λειτουργεί ειδικό Παιδοδοντιατρικό Κέντρο όπου παρέχεται θεραπεία και αποκατάσταση σε ειδικές περιπτώσεις.

Επίσης οδοντιατρικές υπηρεσίες παρέχονται και από όλα τα οδοντιατρικά τμήματα των Νοσοκομείων σε κατηγορίες ασθενών με γενικά νοσήματα ή σε άτομα με ειδικές ανάγκες που έχουν ανάγκη νοσοκομειακού περιβάλλοντος και άλλων ιατρικών ειδικοτήτων για την αντιμετώπιση των οδοντιατρικών τους προβλημάτων.

4. Το Υπουργείο μας ασχολείται ιδιαίτερα με την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού για θέματα προληπτικής οδοντιατρικής υγιεινής, εφαρμόζοντας σχετικά προγράμματα σε συνεργασία με άλλες υπηρεσίες και φορείς. Επίσης παράγει έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό για την υποστήριξη των ανωτέρω προγραμμάτων.

Προς το σκοπό αυτό, το Υπουργείο μας έχει παράγει τα ακόλουθα μέσα αγωγής υγείας.

Α. Βιβλιάριο με θέμα "Πώς να φροντίζω τα δόντια μου". Περιέχει γενική ενημέρωση για την φυσιολογία και την περιποίηση των δοντιών και απευθύνεται σε μαθητές του δημοτικού και των πρώτων τάξεων του γυμνασίου και γονείς.

Β. Αφίστα "Στοματική Υγεία - Καλύτερη ζωή". Απευθύνεται σε παιδιά δημοτικού και γενικότερα στο ευρύτερο κοινό.

Γ. Βιβλιάριο με θέμα "Επιστημονική βάση της αγωγής για τη στοματική υγεία". Απευθύνεται σε κάθε ενδιαφερόμενο οδοντίατρο εργαζόμενο είτε σε Νοσηλευτικό Ίδρυμα είτε ιδιώτη και έχει ως σκοπό να τον ευαισθητοποιήσει στο θέμα της ανάληψης πρωτοβουλίας από τον ίδιο στην ενημέρωση του κοινού για τη πρόληψη των οδοντιατρικών παθήσεων, ιδιαίτερα στα παιδιά.

Δ. Βιβλιάριο με θέμα "Υγεία και Διατροφή στην Προσχολική Ηλικία - Οδηγός για Νηπιαγωγούς". Αποτελεί χρήσιμο βοηθητικό εγχειρίδιο στο έργο κάθε νηπιαγωγού και πραγματεύεται διάφορα θέματα προληπτικής υγιεινής, μεταξύ των οποίων της περιποίησης των δοντιών των παιδιών και είναι ειδικά διαμορφωμένο για προσχολική ηλικία.

Ε. Σειρά διαφανειών (slides) με θέμα "Δόντια για όλη μας την ζωή". Οι διαφάνειες αυτές απευθύνονται και παιδιά και στο ευρύτερο κοινό.

Τα ανωτέρω έντυπα Α,Β, Γ,Δ διατίθενται σε διάφορες κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου και σε άλλους φορείς (Δ/νσεις Υγείας Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Κέντρα Υγείας, Νοσοκομεία, Δημοτικά Σχολεία, Γυμνάσια, Κρατικούς Παιδικούς Σταθμούς, Νηπιαγωγεία κ.α.)

Οι διαφάνειες έχουν διατεθεί και διατίθενται στα οδοντιατρικά τμήματα των Κέντρων Υγείας και χρησιμοποιούνται από το προσωπικό τους (οδοντίατροι, επισκέπτριες υγείας) στην εφαρμογή ενημερωτικών προγραμμάτων, στους μαθητές των σχολείων αλλά και ευρύτερα του κοινού.

Το Υπουργείο μας με την συνδρομή των οδοντιάτρων των Κ.Υ. έχει προβεί στην καταγραφή της κατάστασης της στοματικής υγείας των μαθητών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης διαφόρων περιοχών της χώρας.

Ο Υφυπουργός
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΘΑΝΟΣ*

12. Στην με αριθμό 1674/1.8.00 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 3091/18.9.00 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης και ΑΚΕ 1674/190/1.8.200 που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Β. Κορκολλόπουλο, σας διαβιβάζουμε το με Α.Π. 4291/29.8.2000 έγγραφο του Διευθύνοντος Συμβούλου της Α.Ε. Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα με το οποίο δίδονται απαντήσεις στα θιγόμενα στην ερώτηση θέματα και επισυνάπτονται τα ζητούμενα έγγραφα.

Ο Υπουργός
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ*

Σημ.: Τα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/σης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

13. Στην με αριθμό 1679/1.8.00 ερώτηση ΑΚΕ 190 δόθηκε με το υπ'αριθμ. 3092/18.9.00 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυ-

ξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 1679/1.8.2000 ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Θ. Λεβέντη, όσον αφορά αμροδιότητες του Υπουργείου Ανάπτυξης, σας γνωρίζουμε ότι:

Έχει ήδη ανατεθεί και αναμένεται να ολοκληρωθεί άμεσα, μελέτη ολοκληρωμένου Εθνικού Σχεδιασμού Λιμένων Αναψυχής, στο πλαίσιο του Προγράμματος για τη δημιουργία ενός δικτύου λιμενικών και χερσαίων εγκαταστάσεων υποδομής και εξυπηρέτησης σκαφών αναψυχής.

Ο Υπουργός
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ*

14. Στην με αριθμό 1702/3.8.00 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 632/13.9.00 έγγραφο από την Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην με αριθμό 1702/3.8.2000 ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Στ. Μάνο αναφορικά με την ύπαρξη σχεδίου πδ/τος για την λειτουργία των ιδιωτικών διαγνωστικών Κέντρων και καθώς επίσης και τις θέσεις του Υπουργείου μας για το φάρμακο και την οργάνωσης των φαρμακείων, σας πληροφορούμε τα εξής:

1. Το Υπουργείο μας επεξεργάζεται σχέδιο π.δ/τος για τη ρύθμιση των προϋποθέσεων, προδιαγραφών και γενικώς των όρων λειτουργίας ιδιωτικών φορέων παροχής υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας στο οποίο περιλαμβάνονται και τα ιδιωτικά διαγνωστικά εργαστήρια. Η έκδοση του εν λόγω Προεδρικού Διατάγματος προβλέπεται από τις διατάξεις του ν.2256/94.

Η κατοχή της πλειοψηφίας των μετοχών (τουλάχιστον 51%) από τους γιατρούς έχει διατυπωθεί σε παρατηρήσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας σε προηγούμενα σχέδια Προεδρικών Διαταγμάτων και η ονομαστικοποίηση των μετοχών προκειμένου περί ιατρικών εταιρειών προβλέπεται από τις διατάξεις του ν.2294/94 (άρθρο 94).

Πάντως το σχέδιο π.δ/τος τελεί υπό περαιτέρω επεξεργασία, συνεπώς δεν έχει οριστικά διατυπωθεί για να κατατεθεί στην Βουλή και βέβαια προκειμένου να δημοσιευτεί πρέπει να τύχει της επεξεργασίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και υπογραφής του από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

2. Η ισχύουσα Νομοθεσία που είναι εναρμονισμένη προς την κοινοτική νομοθεσία καθορίζει σαφώς τον τρόπο διάθεσης των φαρμακευτικών ιδιοσκευασμάτων τα οποία χορηγούνται με ή χωρίς ιατρική συνταγή, από τα φαρμακεία, με σκοπό την διασφάλιση της δημόσιας υγείας και τον ευχερέστερο έλεγχο αυτών.

Για το Φάρμακο τα θέματα της διάθεσης των μη συνταγογραφούμενων Φαρμάκων καθώς και των συσκευασιών θα αποτελέσουν θέματα συζήτησης.

Η Υφυπουργός
Χ. ΣΠΥΡΑΚΗ*

15. Στην με αριθμό 1723/4.8.00 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 28067/13.9.00 έγγραφο από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 1723/4.8.00 των Βουλευτών κυρίων Γ. Αλογοσκούφη, Γ. Βουλγαράκη, Δ. Κωστόπουλου, Βαγγέλη Μεϊμαράκη και Σάββα Τσιτουρίδη, σχετικά με συνεργασία-συμμαχία των Εθνικής Ακινήτων-εταιρείας θυγατρικής της Εθνικής Τράπεζας, με κατασκευαστική εταιρεία, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Όπως προκύπτει, από το κοινό δελτίο τύπου της 1.8.2000, που εκδόθηκε από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, και όχι α) καταρτίσθηκε συμφωνία στρατηγικής συμμαχίας μεταξύ της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας και την Εταιρεία Ελληνική Τεχνοδομική: της Εθνικής Ακινήτων, και της Εταιρείας Ελληνική Τεχνοδομική, με βασικό στόχο της ανάπτυξη και αξιοποίηση ακινήτων τα οποία ανήκουν στην κυριότητά τους, είτε θυγατρικών εταιρειών τους είτε ιδιοκτησίας τρίτων.

β) Οι βασικοί όροι της συμφωνίας αναφέρονται επίσης στο

ως άνω δελτίο και είναι:

1) Η απόκτηση από την Εθνική Τράπεζα ποσοστού 5% του μετοχικού κεφαλαίου της ελληνικής Τεχνοδομικής.

2) Η απόκτηση από την Ελληνική Τεχνοδομική ποσοστού 5% του μετοχικού κεφαλαίου της Εθνικής Ακινήτων.

3) Η συμμετοχή Υποδιοικητού της Εθνικής Τράπεζας στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Τεχνοδομικής και Διευθύνωντος Συμβούλου της Ελληνικής Τεχνοδομικής στο Διοικητικό Συμβούλιο της Εθνικής Ακινήτων.

Η ανωτέρω συμφωνία ήταν προϊόν επιχειρηματικής πρωτοβουλίας της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος με στόχο την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της στα πλαίσια μιας ελεύθερης και ανταγωνιστικής αγοράς.

Ο Υπουργός
ΓΙΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτόνας): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επικαίρων ερωτήσεων της Πέμπτης 25 Ιανουαρίου 2001.

Α. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Πρώτου Κύκλου (Άρθρο 130 παρ. 4 Καν. Βουλής)

1. Η με αριθμό 507/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Πέτρου Κασιλιέρη προς την Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, σχετικά με τη λήψη μέτρων για την αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν από την κακοκαιρία του Ιανουαρίου στο Νομό Μεσσηνίας.

2. Η με αριθμό 503/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού της Νέας Δημοκρατίας κ. Παρθένας Φουντουκίδου προς τον Υπουργό Ανάπτυξης, σχετικά με τον έλεγχο των εισαγομένων φρούτων και λαχανικών από τις βομβαρδισμένες περιοχές της Γιουγκοσλαβίας κλπ.

3. Η με αριθμό 497/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Παναγιώτη Κοσιώνη προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σχετικά με τις πρόσφατες πλημμύρες στην Κόρινθο, τη λήψη μέτρων αποζημίωσης των πληγέντων κλπ.

Β. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Δευτέρου Κύκλου (Άρθρο 130 παρ. 4 Καν. Βουλής)

1. Η με αριθμό 505/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Έκτορα Νασιώκα προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σχετικά με την καθυστέρηση υλοποίησης του ολοκληρωμένου προγράμματος για την ανεργία στο Νομό Λάρισας.

2. Η με αριθμό 501/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Ευάγγελου Πολύζου προς τους Υπουργούς Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, σχετικά με την καθυστέρηση λειτουργίας του νέου Χώρου Υγιονομικής Ταφής Απορριμμάτων του Δήμου Κατερίνης κλπ.

3. Η με αριθμό 496/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Ορέστη Κολοζώφ προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, σχετικά με τις προθέσεις του Υπουργείου για την αποστολή στρατευσίμων οπλιτών, που υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία στο Κοσσυφοπέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος σύμφωνα με το άρθρο 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής. Θα συζητήσουμε τα άρθρα -υπενθυμίζω- 4 έως 25, και 116 παράγραφος 2.

Το λόγο έχει ο κ. Χαϊτίδης.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΧΑΪΤΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, η σημερινή νομοθετική εργασία αποτελεί κατά κοινή ομολογία κορυφαία νομοθετική πράξη. Γι' αυτό αισθάνομαι ότι έχουμε την υψίστη τιμή να συμμετέχουμε στη συζήτηση αυτή. Συγχρόνως όμως επιφορτίζομαστε και με βαριές ευθύνες, γιατί επί δέκα τουλάχιστον χρόνια το συζητούμενο νομοθέτημα θα αποτελεί την πυξίδα για τη δημοκρατική πορεία της Ελλάδος.

Αν είναι κορυφαία η σημερινή διαδικασία, είναι κορυφαίο το άρθρο 4 στην πρώτη ενότητα: 'Όλοι οι Έλληνες είναι ίσοι απέναντι στο νόμο. Φαίνεται όμως ότι κάποιοι θεωρούν ότι είναι "περισσότερο ίσοι" και γι' αυτό έπαισαν δυστυχώς πολλούς συναδέλφους, την πλειοψηφία των συναδέλφων, να προτείνουν προς ψήφιση μια τροποποίηση του ισχύοντος Συντάγματος, ώστε κάποιοι κατά περίπτωση, κατά τη δική τους κρίση και όχι κατά συνείδηση, να μπορούν να αρνούνται το ύψιστο χρέος του κάθε πολίτη απέναντι στη χώρα του, την υπηρεσία που πρέπει να προσφέρει ο καθένας μας για την ασφάλεια και την εδαφική ακεραιότητα της πατρίδος.

Βέβαια με την προτεινόμενη τροποποίηση ομολογείται ενοχή από την πλευρά της Κυβέρνησης, η οποία αφού προ ετών επέρασε διά της Πλειοψηφίας της ένα σχετικό νόμο κατά παράβαση της σαφούς διατυπώσεως του ισχύοντος Συντάγματος, έρχεται τώρα, αισθανόμενη ότι αυτό το νομοθέτημα είναι αντισυνταγματικό και έωλο, με ερμηνευτική διάταξη να κατοχυρώσει εκ των υστέρων το λάθος που διέπραξε προηγουμένως.

Αλλά ας έλθουμε στην ουσία της προτεινόμενης τροποποίησης. Αγαπητοί συνάδελφοι, είναι γνωστό και εγώ πιστεύω ότι όλοι μας εδώ μέσα αλλά και όλοι οι Έλληνες σέβονται και υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Πρέπει όμως να γνωρίζουμε ότι τα δικαιώματα αυτά μπορούν να διασφαλιστούν όχι μόνο με νομοθετικές ρυθμίσεις ούτε καν με ερμηνευτικές εκ των υστέρων διατάξεις μέσα στο Σύνταγμα. Τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορεί κανείς να τα απολαμβάνει ελεύθερα, όταν είναι ελεύθερο και ανεξάρτητο το κράτος, η Ελλάδα, μέσα στην οποία καλούμεθα να ζήσουμε και να δραστηριοποιηθούμε. Δεν έχει, λοιπόν, κανένα νόημα να νομοθετούμε εμείς όταν ο μη γένοίτο σε μία κρίσιμη στιγμή κάποιοι θα αρνηθούν, και μάλιστα με συνταγματική κατοχύρωση, αυτές τις υπηρεσίες προς την πατρίδα και θα την αφήσουν να κινδυνεύει τον έσχατο κίνδυνο.

Ήκουσα το πρωί ένα διαπρεπή συνταγματολόγο, το συνάδελφο κ. Λοβέρδο να λέει: "μα, σε όλη τη χώρα είναι συνολικά διακόσιοι πενήντα, τριακόσιοι αυτοί υπέρ των οποίων καλούμαστε εμείς να συζητάμε εδώ, να διαφωνούμε ή να συμφωνούμε και να νομοθετούμε". Δεν έχω τον ακριβή αριθμό, φοβούμαι όμως ότι όχι είναι πολλοί περισσότεροι σήμερα, θα γίνουν ακόμη περισσότεροι αύριο, όταν περνάμε μέσα στη νεολαία μας αυτές τις απόψεις ότι είναι δυνατόν με κάποιες προσχηματικές αναφορές να αρνούνται το ύψιστο καθήκον που έχουμε όλοι οι πολίτες προς την πατρίδα, την υπηρεσία μας προς αυτήν. Και είναι γνωστό ότι η Κυβέρνηση με συνεχείς αποφάσεις και συνεχείς προκηρύξεις, ταχύτατα δημιουργεί επαγγελματικό στρατό.

Αγαπητοί συνάδελφοι της Πλειοψηφίας, πόσος θα είναι αυτός ο επαγγελματικός στρατός; Θα είναι είκοσι χιλιάδες, τριάντα, πενήντα; Έχουμε εδώ συναδέλφους εν αποστρατεία και γνωρίζουν ότι στην κρίσιμη στιγμή θα χρειαστεί μία συστράτευση και συγκρότηση ενός στρατεύματος, το οποίο στράτευμα θα πρέπει να απαρτίζεται από εκατοντάδες χιλιάδες πατριώτες Έλληνες, οι οποίοι όχι από επαγγελματικό καθήκον και με επαγγελματική συνείδηση αλλά με αίσθηση χρέους θα πρέπει να προτάξουν τα στήθη τους και να δώσουν, αν χρειαστεί, τη ζωή

τους για την υπεράσπιση της πατρίδος.

Και ερωτώ, πού θα βρούμε εκείνη, ο μη γένοίτο, την κρίσιμη στιγμή τις εκατοντάδες χιλιάδες άνδρες και γυναίκες που θα χρειαστεί να υπερασπιστούν την πατρίδα; Είναι γνωστό ότι με τη μέχρι τούδε λειτουργία και στελέχωση του στρατεύματος υπήρχαν αυτές οι εφεδρίες γιατί υπήρχε η προηγούμενη εκπαίδευσή τους.

Και ας μη βιαστεί κάποιος να μου πει ότι τα βασικότερα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων έχουν μια σταδιοδρομία επαγγελματική. Θα διαφωνήσω με αυτό, διότι ασφαλώς αναφερόμενος στους αξιωματικούς και υπαξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων θα πω ότι αποδεικνύουν ότι δεν νιώθουν και δεν συμπεριφέρονται ως επαγγελματίες, αλλά ως πατριώτες γιατί δεν θα έμεναν κανείς στο στράτευμα με τους απαραίτητα χαμηλούς μισθούς και με τις πολύ δύσκολες συνθήκες, κάτω από τις οποίες καλούνται να ανταποκριθούν στο καθήκον. Δεν θα έμεναν στο στράτευμα μόνο ως επαγγελματίες αν δεν ένιωθαν πατριώτες και αν κυρίως δεν εκτελούσαν το ενδόμυχο καθήκον και δεν είχαν την αίσθηση του χρέους, έτσι όπως την έχουν όλα τα στελέχη, τα επαγγελματικά στελέχη, όπως τα ονομάζουν μερικοί, τα μόνιμα στελέχη, θα έλεγα εγώ, των Ενόπλων Δυνάμεων.

Γι' αυτό θεωρώ ότι είναι λάθος μεγάλο -και γι' αυτό επέμενα περισσότερο- η πρόβλεψη ότι είναι δυνατόν κάποιοι Έλληνες προσχηματικά να αρνούνται την στράτευση, την επιτέλεση του καθήκοντός τους προς την πατρίδα. Και διαφωνώ και ζητώ να ληφθεί υπόψη ότι αυτό το άρθρο θα ναρκοθετηθεί και θα υπονομεύσει τη βάση και τη δυνατότητα άμυνας της χώρας στο άμεσο μέλλον.

Υπάρχει το άρθρο 7 στο οποίο προβλέπεται η κατάργηση της θανατικής ποινής παντάπασιν. Κύριοι συνάδελφοι, ζούμε σε μια περίοδο και κατά έναν τρόπο τραγικό θα έλεγα ότι παρ' ολίγον να θρηνήσουμε έναν συνάδελφο, ο οποίος απειλήθηκε να πέσει θύμα απόπειρας δολοφονίας. Είμαστε σε μια περίοδο με αυξανόμενη εγκληματικότητα. Και δεν είναι εγκληματικότητα μόνο η ευθεία απειλή εναντίον της ζωής, είναι και η άμεση απειλή με τη διάδοση διαφόρων ναρκωτικών ουσιών που συνιστούν έγκλημα κατά της κοινωνίας και κατά των παιδιών μας. Είναι δυνατόν σε μια τέτοια περίοδο περίπου να ενθαρρύνουμε ή να βεβαιώνουμε ότι δεν κινδυνεύουν σοβαρά οι δράστες τέτοιων δραστηριοτήτων; Είναι καιρός τώρα να επιβάλουμε δια του Συντάγματος μια τέτοια πρόβλεψη; Γιατί δεν αφήνουμε το νομοθέτη, γιατί δεν αφήνουμε την τακτική δικαιοσύνη να αποφασίσει και θέλουμε να προδιαγράψουμε και να προκαταλάβουμε την όποια απόφασή της;

Στο άρθρο 9α' προβλέπεται η προστασία των προσωπικών δεδομένων με σύσταση ανεξάρτητης αρχής. Ήδη, έχουμε μια πικρή εμπειρία από τη λειτουργία την επιλεκτική και την αναποτελεσματική αυτής της αρχής. Ας το προσέξουμε γιατί βλέπω μια τάση, όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και στην Ελλάδα, να υποκαταστήσουμε το Κοινοβούλιο με ανεξάρτητες αρχές, οπότε σε λίγο θα αντικατασταθεί η βούληση του λαού που εκφράζεται μέσω ημών των Βουλευτών με κάποιες ανεξάρτητες και δρώσες κατόπιν, δεν ξέρω, ποιων εντολών και σκοπιμοτήτων, αρχές. Και έχουμε δυστυχώς μια οδυνηρή εμπειρία από "αρχές" που άρχισαν να εμφανίζονται και να δραστηριοποιούνται στη χώρα μας.

Χαίρομαι διότι στο άρθρο 10 προβλέπεται ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες θα πρέπει να αντιμετωπίζουν τον πολίτη ως ένα αξιοσέβαστο πρόσωπο και όχι ως ένα υπήκοο και γι' αυτό προβλέπεται η απάντηση στο όποιο αίτημα και στην όποια ερώτηση εντός ευλόγου και συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Ελπίζω ότι αυτή η υποχρέωση θα αφορά και τους εκάστοτε Υπουργούς στις ερωτήσεις που τους υποβάλλουν οι Βουλευτές και οι οποίοι πολλές φορές δεν απαντάνται καθόλου.

Στο άρθρο 17 υπάρχει μια ευθεία απειλή κατά της ιδιοκτησίας. Κύριοι συνάδελφοι, και παγκοσμίως αλλά ειδικά στην Ελλάδα είναι γνωστό ότι είναι ριζωμένο στη συνείδηση του ελληνικού λαού, του κάθε Έλληνα πολίτη, το αίσθημα της ιδιοκτησίας.

Όμως η ιδιοκτησία των Ελλήνων, λοιπόν, κινδυνεύει με αυτές τις προβλέψεις και με το σχετικό νόμο περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, ο οποίος εσπευσμένα, δεν ξέρω γιατί, ψηφίστηκε

πριν από δέκα μέρες και προβλέπει περίπου τη δήμευση των ιδιοκτησιών για ανάγκες, τις οποίες θα κρίνει κυρίως ο εκάστοτε Υπουργός ή το Υπουργικό Συμβούλιο ως υψίστης σημασίας. Έτσι θα μπορεί να δημεύεται η ιδιοκτησία και η περιουσία των πολιτών με την καταβολή ενός, κατά την κρίση των αρμοδίων, μέρους μόνο της αξίας των απαλλοτριούμενων ακινήτων.

Αυτό το άρθρο 17, λοιπόν, για μένα συνιστά μία επικίνδυνη απειλή στη διατήρηση και κατοχύρωση της ιδιοκτησίας των Ελλήνων.

Λυπούμαι, διότι θα ήθελα να αναφερθώ και σε άλλα άρθρα από την πολύ ενδιαφέρουσα πρώτη ενότητα, αλλά δεν επιτρέπει ο χρόνος.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, για την ανοχή και την κατανόησή σας και πιστεύω ότι αυτές οι παρατηρήσεις θα συμβάλουν στην καλύτερη δυνατή επεξεργασία και απόφασή μας, αναφορικά με τη συζητούμενη αναθεώρηση του Συντάγματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Ο κ. Ανδρεουλάκος έχει το λόγο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι, η Αίθουσα δεν είναι αμφιπλήθους, αλλά το καθήκον μας επιβάλλει να πούμε όσα έχουμε να πούμε για τις αναθεωρητέες διατάξεις του κεφαλαίου "Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα". Βλέπω δε ότι λείπουν εδώ και οι επαγγελματίες πολιτικοί και οι επαγγελματιζόμενοι πολιτικοί.

Με τις περισσότερες διατάξεις είμαι σύμφωνος. Έχω όμως ριζικές αντιθέσεις ως προς τινάς τροποποιήσεις ορισμένων διατάξεων.

Αναφέρω κατ' αρχήν στην ερμηνευτική δήλωση, που τίθεται κάτω από το άρθρο 4 του Συντάγματος. Στο άρθρο 4 παράγραφος 6 ο συνταγματικός νομοθέτης φθέγγεται ότι "κάθε Έλληνας που μπορεί να φέρει όπλα, είναι υποχρεωμένος να συντελεί στην άμυνα της πατρίδος, σύμφωνα με τους ορισμούς των νόμων".

Πρότεινε, λοιπόν, η Κυβέρνηση, η κυβερνητική Πλειοψηφία και ψήφισε ένα νόμο, που απαλλάσσει τους αντιρρησίες συνειδήσεως της υποχρέωσης προς στράτευση και αντ' αυτού θέσπισε τη λεγόμενη εναλλακτική θητεία, η οποία βεβαίως κάθε άλλο παρά θητεία είναι.

Η ερμηνευτική δήλωση στο Σύνταγμα τίθεται όταν υπάρχει κάποια ασάφεια στη ρύθμιση. Εδώ η διάταξη την οποία ανέφερα προηγουμένως αυτολεξεί είναι σαφέστατη. "Κάθε Έλληνας που μπορεί να φέρει όπλα είναι υποχρεωμένος να συμβάλλει στην άμυνα της πατρίδας". Τι χρειάζεται λοιπόν αυτή η ερμηνευτική δήλωση; Αυτή η ερμηνευτική δήλωση, αφ' ενός μεν σκοπό έχει να νομιμοποιήσει συνταγματικά όσα ρύθμισε ο νόμος, αν δεν κάνω λάθος, προ τριετίας ή τετραετίας και αφ' ετέρου να εξοικονομήσει δηλαδή τα πράγματα μέσα σ' αυτό το ύψος του Σώμα του Συντάγματος. Διότι τι να έλεγε; Πώς αλλιώς θα μπορούσε να κάνει αυτή την εκ των υστέρων συνταγματική νομιμοποίηση, εάν δεν ακολουθούσε τη λύση της ερμηνευτικής δήλωσης; Πώς θα μπορούσε να διατυπώσει την παράγραφο 6 του άρθρου 4; Αφού είναι γενική η επιταγή. Όποιος μπορεί να προσφέρει στην άμυνα της πατρίδος, έχει προς τούτο συνταγματικά καθιερωμένη υποχρέωση.

Είναι, κύριοι συνάδελφοι, θητεία κατ' αρχήν αυτό που προβλέπει η νομοθετική ρύθμιση και τώρα η διάταξη που καλούμεθα να ψηφίσουμε του Συντάγματος; Το να μπορεί, δηλαδή, κανείς να προσφέρει μία δημόσια υπηρεσία και να αμειβεται, μακράν του μετώπου σε ένα νοσοκομείο, σε ένα πανεπιστήμιο, σε ένα οποιοδήποτε ίδρυμα, σε μια οποιαδήποτε κρατική υπηρεσία, επαναλαμβάνω, αμειβόμενος; Είναι αυτό θητεία; Και να έρχεται μάλιστα μετά ο Συνήγορος του Πολίτη και να κάνει παρέμβαση και να λέει ότι αυτοί πρέπει να έχουν μόρια κατά τους διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ και να προηγούνται των στρατευμένων παιδιών;

Αυτή είναι ρύθμιση, είναι θητεία αυτή; Αυτή η ρύθμιση, κύριοι συνάδελφοι, είναι ένα κίνητρο για να δηλώνουν πολλοί συμπολίτες μας ότι έχουν συνείδηση ότι έχουν αντιρρήσεις συνειδήσεως, γύρω από την στρατιωτική υπηρεσία.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Για να έχουν αντίρρηση πρέπει να έχουν συνείδηση.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Έτσι ακριβώς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Επιτρέπετε τη διακοπή από τον κ. Παπαθεμελή κύριε Ανδρεουλάκο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Πέραν δε του γεγονότος ότι αναγνωρίζουμε συνταγματικά συνείδηση στους ασυνειδήτους και δεν αναγνωρίζουμε συνείδηση στους συνειδητούς, οι οποίοι προθύμως καλούνται και προσφέρουν στη πατρίδα την ύψιστη υπηρεσία της στράτευσης.

Είναι λοιπόν δυνατόν εμείς εδώ που η μοίρα μας έταξε σε ένα σταυροδρόμι τεράστιας στρατηγικής σημασίας που οσάκις θελήσαμε να μείνουμε μακριά -πρόσφατα- από τους δύο παγκόσμιους πολέμους, δεν μπορέσαμε να μείνουμε παρά το φιλειρηνικό πνεύμα του λαού μας; Είναι δυνατόν εμείς που περιβαλλόμεθα από ένα σωρό εχθρούς, που πρέπει να δίνουμε κάθε οικονομική ικμάδα για να μπορέσουμε να σταθούμε όρθιοι, να ερχόμαστε εδώ διά του Συντάγματος και να διακηρύσσουμε ότι μπορεί ο καθένας, όχι μόνο να μη στρατεύεται, αλλά και ουσιαστικά να διορίζεται στο δημόσιο διότι δεν στρατεύεται; Δεν είμαστε, κύριοι συνάδελφοι, εδώ ούτε Ολλανδία ούτε Γαλλία ούτε Μεγάλη Βρετανία. Αν είμεθα Ολλανδία ή Βέλγιο κανείς δεν θα είχε αντίρρηση. Αλλά όταν είμαστε σε αυτήν εδώ τη γωνία της γης, σ' αυτήν τη πατρίδα που βάλλεται πανταχόθεν, έχουμε υποχρέωση να μη θεωρούμε τέτοιες συνταγματικές διατάξεις.

Έρχομαι στην περίπτωση της καταργήσεως της θανατικής ποινής. Η θανατική ποινή έχει καταργηθεί με νόμο. Ποιος ο λόγος να έρθουμε εδώ να δεσμεύσουμε τον κοινό νομοθέτη περίπου για είκοσι χρόνια, τη στιγμή κατά την οποία έχουμε μια επέλαση της βαρειάς εγκληματικότητας, έχουμε το οργανωμένο έγκλημα, δηλαδή έχει γίνει ο τόπος μας τόπος που συναντώνται όλες οι μαφίες όλου του κόσμου και εμείς εδώ την ώρα αυτή που επιβάλλεται θωράκιση και ποινική καταστολή, ερχόμαστε εδώ και αποθωρακίζομαστε. Και μάλιστα συνταγματικώς. Υπάρχει η κοινή νομοθετική ρύθμιση. Να εμμείνουμε σε αυτή. Να μη χαλκεύσουμε συνταγματικά δεσμά. Αν αύριο πολλαπλασιαστεί η βαριά εγκληματικότητα, οι φόνοι κάθε μέρα είναι πολλοί, να μην μπορεί η ελληνική πολιτεία, η νομοθετική εξουσία, το Κοινοβούλιο να θεσπίσει την ύπαρξη και την εφαρμογή της θανατικής ποινής για την αντιμετώπιση της βαριάς εγκληματικής πλημμυρίδας;

Ουσιαστικά η θανατική ποινή παραμένει μόνο για τα κακούργηματα εν καιρώ πολέμου και σε σχέση με αυτόν. Πλήρης αποθωράκιση. Προς τι; Και έρχομαι τώρα στην περίπτωση του άρθρου 17. Κανείς δεν στερείται της ιδιοκτησίας του παρά μόνο για δημόσια ωφέλεια που διαπιστώνεται με ορισμένες εγγυήσεις και αφού προηγηθεί πλήρης αποζημίωση. Στη δε παράγραφο 4 στο δεύτερο εδάφιο λέγει το ισχύον Σύνταγμα ότι πριν καταβληθεί η οριστική ή προσωρινή αποζημίωση διατηρούνται ακεράια όλα τα δικαιώματα του ιδιοκτήτη και δεν επιτρέπεται η κατάληψη.

Και ερχόμαστε τώρα με την εισηγούμενη αναθεώρηση του Συντάγματος και λέμε στην παράγραφο 4, προκειμένου να εκτελεστούν έργα που αναφέρονται στις παραγράφους 6 και 7, είναι δυνατόν με ειδική απόφαση του δικαστηρίου που είναι αρμόδια για τον οριστικό ή προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης να επιτρέπεται η πραγματοποίηση των εργασιών και πριν τον προσδιορισμό και την καταβολή της αποζημίωσης υπό τον όρο της παροχής εγγυήσεως. Δηλαδή ουσιαστικά εδώ αγόμεθα εις δήμευση. Και αν θέλουμε να διευκολύνουμε αυτά τα έργα, γιατί τα θεωρούμε ότι είναι καθοριστικής σημασίας για τον τόπο, μπορεί να βρεθεί μια λύση. Όλη η Ελλάδα έχει υπαχθεί στον αντικειμενικό προσδιορισμό της αξίας των ακινήτων. Μπορούμε κάλλιστα αν θέλουμε να επισπεύσουμε τα έργα και να μη φалκιδεύσουμε την ιδιοκτησία μπορούμε να πούμε ότι μπορεί να καταβάλλεται αυθωρεί και παραχρήμα μία αποζημίωση η οποία θα είναι στο 50% επάνω από τις αντικειμενικές τιμές.

Και να έρχεται μετά το δικαστήριο να κάνει τον προσήκοντα προσδιορισμό.

Διότι όλοι γνωρίζουμε ότι ανβάλουμε ένα μέτρο τριάντα, πενήντα τοις εκατό πάνω από τις αντικειμενικές αξίες είμεθα κοντά στα πράγματα. Αλλά όμως να ερχόμαστε εδώ και να λέμε εκ προοιμίου ότι μπορεί προτού γίνει ο προσδιορισμός της δικασί-

μου, δηλαδή προτού εκδικαστεί η υπόθεση, προτού αναγνωριστεί και προτού καταβληθεί η αποζημίωση να μπορούν να προηγουμένως οι εργασίες, να γίνεται δηλαδή κατάληψη της ξένης ιδιοκτησίας, αυτό με βρίσκει ριζικά αντίθετο. Αυτό δεν λέγεται προστασία της ιδιοκτησίας, αυτό λέγεται φαικλίωση, δημεύση της περιουσίας.

Κι επειδή δεν θέλω να είμαι αρνητικός, διότι προηγήθηκαν οι αντιρρήσεις μου σε ορισμένες τροποποιούμενες διατάξεις και σε ορισμένες εισηγούμενες ρυθμίσεις θα πω μερικά πράγματα και για τις θετικές διατάξεις. Με βρίσκει απόλυτα σύμφωνο η διάταξη που απαγορεύει την υπέρβαση των ορίων της προφυλάκισης με τη διαδοχική επιβολή του μέτρου αυτού για επιμέρους πράξεις της ίδιας υπόθεσης. Αυτό με βρίσκει απολύτως σύμφωνο διότι γίνεται περιγραφή των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου και καταστράτηγηση ρητών διατάξεων της πολιτικής δικονομίας.

Εδώ θέλω να τονίσω το εξής: Το άρθρο 6 παράγραφος 4 σχετικά με τα όρια της προφυλάκισης για κακουργήματα και πλημμελήματα λέει ότι σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις τα ανώτατα όρια προφυλάκισης του ενός έτους για τα κακουργήματα και του εξαμήνου για τα πλημμελήματα μπορούν να παραταθούν για έξι και τρεις μήνες αντίστοιχα με απόφαση του αρμόδιου δικαστικού συμβουλίου.

Ξέρετε, κύριοι συνάδελφοι, τι σημαίνει αυτό στην πράξη; Ότι υπάρχει αυτόματη παράταση. Δεν έχω δει βούλευμα του οικείου δικαστικού συμβουλίου που να μην παρατείνει σχεδόν αυτομάτως. Μιλάμε δηλαδή για μία στατιστική της τάξεως του 95% με 98%. Επίσης δεν μπορώ να μην επαινέσω την αναγωγή της υγείας και της γενετικής ταυτότητας σε έννομο αγαθό προστατευόμενο από το Σύνταγμα. Η προστασία του προσώπου έναντι των βιοϊατρικών παρεμβάσεων είναι κάτι επιβεβλημένο διότι διανοίγονται προοπτικές ζήφου για την ανθρωπότητα. Δεν μπορώ επίσης να μην επαινέσω τη διακήρυξη ότι ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων αποτελεί υποχρέωση του κράτους.

Κύριοι συνάδελφοι, είμεθα ένα έθνος τοποθετημένο από τη μοίρα σε ένα σταυροδρόμι τεράστιας γεωστρατηγικής και γεωπολιτικής σημασίας. Και δυστυχώς είμαστε ολιγοάνθρωπο και ανάδελφον έθνος λόγω του ότι έχουμε ροπή στις εμφύλιες διενέξεις. Οράτε τον Πελοποννησιακό Πόλεμο, όπου τότε χάθηκαν πεντακόσιες χιλιάδες Έλληνες, όταν ολόκληρη η σημερινή Ρωσία δεν είχε πληθυσμό πεντακοσίων χιλιάδων. Αυτό για να δείτε πόσο φονικός, εθνοκτόνος και αδελφοκτόνος ήταν εκείνος ο πόλεμος. Ούτε βεβαίως χρειάζεται να σας θυμίσω ότι ...

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Μισό λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

...μεσοστής της Επανάστασης του 1821 διεξήγαγαν οι Έλληνες δύο εμφύλιους πολέμους. Το "ολιγοάνθρωπο" οφείλεται και στο τυχοδιωκτικό της φυλής μας, η οποία δεν έλκεται από σκληρά επαγγέλματα, όπως είναι η γεωργία, η βιοτεχνία και η βιομηχανία αλλά από το εμπόριο και τη ναυτιλία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Ολοκληρώστε, παρακαλώ.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Αυτήν τη στιγμή λοιπόν αυτό το "ολιγοάνθρωπο" αποκτά τεράστια σημασία και συνιστά τεράστιο κίνδυνο, διότι εδώ συρρέουν -ξέφραγο αμπέλι η Ελλάς- στρατιές οικονομικών προσφύγων. Και το χειρότερο είναι ότι έρχονται και από όμορα κράτη. Αυτό σημαίνει ότι σε καμιά περίπτωση δεν πρόκειται να ενσωματωθούν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Κύριε Ανδρεουλάκο, παρακαλώ ολοκληρώστε.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Είναι μια διακήρυξη λοιπόν, η οποία έχει ένα συμβολισμό, αλλά κάποτε θα πρέπει να γίνουν και πράξεις και να εφαρμοστεί εκείνο το διακομματικό πόρισμα που βγάλαμε για το δημογραφικό πρόβλημα και το οποίο βεβαίως δεν έχει παντάπασι υλοποιηθεί. Πρόσφατη επίσης πρόταση νόμου για το δημογραφικό πρόβλημα και για την αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας, προερχόμενη μάλιστα από την πλευρά της Συμπολιτεύσεως, δυστυχώς δεν είχε τύχη διότι βρήκε αντίθετη την κυβερνητική Πλειοψηφία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Το λόγο έχει ο κ. Σπυριούνης.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Κύριε Σπυριούνη, πείτε τα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Κύριε Παπαθεμελή, ήλθατε ζωηρός μετά την κοπή της πίτας στη Θεσσαλονίκη. Εκεί συνασπίστησαν τα κύματα εκσυγχρονισμού με τα κύματα της παράδοσης όπως είδα...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Και στα Χανιά πήγε με μεγάλη επιτυχία.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Έπρεπε να ήσαστε και εσείς εκεί, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Δεν με καλέσατε.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Ο στρατηγός ήταν πρώτος και καλύτερος!

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Εσείς, κύριε Πρόεδρε, είσαστε από την εύανδρο Αρκαδία!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Ορίστε, κύριε Σπυριούνη, έχετε το λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε της Βουλής, κύριε Πρόεδρε, κυρία και κύριοι συνάδελφοι, καίτοι δεν είχα σειρά, ευχαρίστως δέχθηκα να μιλήσω. Είμαι ελαφρώς απροετοίμαστος, με την έννοια ότι η συνεδρίασή μου θεωρεί σαν την πιο αναγκαία προϋπόθεση της συμμετοχής μου στη συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος, την πλήρη γνώση των αναθεωρητών διατάξεων και όχι μόνο. Υπό αυτήν την έννοια είμαι απροετοίμαστος.

Συζητούμε στην πρώτη ενότητα 15 άρθρα. Τα 3 άρθρα, το 14, το 15 και το 24, θα πάνε σε δεύτερη φάση, την επόμενη φορά που θα συζητήσουμε την αναθεώρηση του Συντάγματος, δηλαδή την επόμενη εβδομάδα. Σήμερα επομένως συζητούμε 12 άρθρα. Ξεκινώντας από το 4, καταλήγουμε στο 116, στην παράγραφο 2 που μιλάει για την ισότητα του άρθρου 4 της παραγράφου 2, ότι όλοι οι Έλληνες είναι ίσοι απέναντι στο νόμο. Αποκλίσεις -για να κλείσω με το 116- επιτρέπονται και επιβάλλονται για την αποκατάσταση της ισορροπίας και της υλοποίησης του συνταγματικού πνεύματος της ισότητας των φύλων.

Νομίζω, ότι η κ. Μπακογιάννη, είναι υπέρ της ισότητας των φύλων, υπέρ των γυναικών τουτέστιν ή άλλως υπέρ της ανισότητας των φύλων εις βάρος των ανδρών.

Το άρθρο 4 επιβάλλει στην παράγραφο 5 το χρέος του κάθε Έλληνα να συνεισφέρει στα δημόσια βάρη με βάση τις οικονομικές του δυνατότητες. Και στην παράγραφο 6 επιβάλλει, με ανάλογο πνεύμα, τη συμμετοχή, τη συμβολή στην άμυνα της πατρίδας, κάθε Έλληνα που δύναται να φέρει όπλο. Είναι οι δύο θεμελιώδεις υποχρεώσεις του κάθε Έλληνα.

Κύριε Πρόεδρε, θυμάμαι την επίσκεψη που μου κάνατε όταν ήμουν στο Σώμα Στρατού. Και σας περιέγραφα την ανάγκη και στο στρατό -και έχει περάσει από το '74 τουλάχιστον και μετά- με πλήρη συνείδηση, αφοσίωσης -παράγραφος 2 ή 3 του ακροτελεύτιου άρθρου- στην πατρίδα και στη δημοκρατία κάθε Έλληνα και επομένως και του στρατιωτικού. Σας έκανε εξαιρετική εντύπωση που περνάμε αυτή την ανάγκη, αυτό το καθήκον της αφοσίωσης στην πατρίδα και την δημοκρατία.

Στο άρθρο 4, κύριοι συνάδελφοι, ερμηνευτική δήλωση δεν χρειάζεται κατά την άποψή μου. Και το λέω με πολύ ταπεινά και σεμνά λόγια, γιατί όλοι διακρινόμαστε για τον πατριωτισμό μας ισότηως και όλοι αναμφισβητήτως θεωρούμε ότι είναι πρώτιστο καθήκον η κατοχύρωση μιας αμυντικής πολιτικής ικανής να διαφυλάξει την ακεραιότητα, την αξιοπρέπεια και την τιμή της πατρίδας μας. Και αυτή η αποστολή προϋποθέτει -εκτός των άλλων σαφώς προϋποθέσεων- ισχυρές Ένοπλες Δυνάμεις.

Να μην επικαλεσθώ πολύ τον Κλαούζεβιτς. Θα σας πω ότι όταν κληθούν οι Ένοπλες Δυνάμεις να δώσουν το παρόν στην αντιμετώπιση μιας κρίσεως, αυτό θα αποτελεί αρμόνιση και συνάθροιση των παραγόντων εκείνων που σμιλεύτηκαν κατά τη διάρκεια της ειρήνης με τρόπο, ώστε να εξασφαλίζουν συνεχώς και ακαταπαύστως το επίθετο εντιμότητας που θα αποτρέπει ή θα αποκρούει την απειλή.

Η ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 4, λοιπόν, δεν χρειάζεται.

Κάναμε τον ν. 2513, αν θυμάμαι καλά, του 1997 που νομίζω ότι έλυσε προσωρινά ένα θέμα. Δεν μπορώ, όμως, κύριε Πρόεδρε, να μην εκφράσω την απορία μου προς την κοπτομένη Ευρώπη: 'Όταν κλείνει τα μάτια στην τραγωδία του κουρδικού λαού, στην τραγωδία της Κύπρου επί είκοσι πέντε, είκοσι έξι χρόνια, απορώ πώς τόσο κόπτεται για κάποιες μικρολεπτομέρειες κατοχύρωσης των ανθρωπίνων και μειονοτικών δικαιωμάτων στην πατρίδα μας.

Μου δίνει την αίσθηση -δεν το πιστεύω, αλίμονο- ότι λες και υπάρχουν αόρατες δυνάμεις που έρχονται σιγά-σιγά και ψαλιδίζουν τις προϋποθέσεις επιβίωσης της πατρίδας.

Δεν λέω ότι ετάχθη ο κόσμος εναντίον μας και ότι είμαστε ο ομφαλός της γης, αλλά δεν μπορώ να αντέξω στον πειρασμό μιας απορίας: Γιατί δεν μιλάνε για την Κύπρο; Γιατί δεν μιλάνε για τους Κούρδους; Γιατί δεν μιλάνε για το έγκλημα των βομβαρδισμών που διεπράχθη στην Γιουγκοσλαβία;

Τώρα υπάρχει σεβασμός της σερβικής μειονότητας στην πολυπάθη Γιουγκοσλαβία; Έτσι, λοιπόν, δεν ψηφίζω την ερμηνευτική δήλωση.

Το άρθρο 5, με τις προσθήκες και τις αλλαγές, το ψηφίζω. Το άρθρο 6 το ίδιο. Είναι γνωστό. Το ψηφίζουμε πιστεύω όλοι. Πρέπει να τεθεί ένα όριο στην προφυλάκιση. Πρέπει να τεθεί για τα κακουργήματα ο χρόνος, για τα πλημμελήματα το εξάμηνο με τη δυναμική απόφαση του δικαστικού συμβουλίου να παρατείνεται το μιν κατ' ελάχιστον, το δε κατ' ελάχιστον τρεις μήνες και να σταματήσει πια η διαδοχική, με διαχωρισμό της συνολικής πράξεως σε επιμέρους πράξεις, καταδουλίευση της συνταγματικής πράξεως που έθετε τα όρια αυτά.

Είναι σημαντικές οι προσθήκες στο άρθρο 10. Επιτέλους πρέπει να κατοχυρώσουμε στο Σύνταγμα, είναι μια επείγουσα και υψηλής ανάγκης και απαίτησης επιταγή υπέρ του Έλληνα πολίτη, έτσι που να απολάβει του επιβαλλόμενου, του προσήκοντος σεβασμού από το κράτος, από τη Δημόσια Διοίκηση.

Όταν η Δημόσια Διοίκηση παίρνει ένα αίτημα για την παροχή πληροφοριών ή κάποιου εγγράφου, βεβαιώσεως, πιστοποιητικού, μιας στοιχειώδους ενημερώσεως, δεν μπορεί η δημόσια αρχή να μην απαντά.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: ... (δεν ακούστηκε)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτόνας): Παρακαλώ, κύριε Ανδρεουλάκο!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Θα το πω, κύριε Πρόεδρε. Δεν ήμουν βέβαια μαζί τους ποτέ.

Το 1968 πήγε ένα γράμμα στον πατέρα μου. Ο μπάμπας μου ήταν απότακτος του 1935 χωροφύλακας, έζησε και όλη την τραγωδία της Μικρασιατικής καταστροφής και είχε κάνει μια αίτηση μετά την αποταξία του για συνταξιοδοτικό μήπως ειδικαιούτο, γιατί έπαυσε και από κάποια νόσο. Εγκαίρως έφυγε από τη ζωή. Από το 1935, 1936, 1937, που είχε κάνει την αίτηση, η απάντηση πήγε το 1968.

Είναι και αυτό ένα εύγλωττο παράδειγμα για το πως πολλές φορές -ετυχώς όχι από όλη τη διοίκηση- ολιγωρούν τα όργανα κατά τρόπο απαράδεκτο, θίγοντα ευθέως την αξιοπρέπεια του Έλληνα πολίτη.

Αν δε, ληφθεί υπόψη ότι ο ιδρώτας τους εξασφαλίζει στους δημοσίους υπαλλήλους, εν ευρεία έννοια, τα προς το ζην, αντιλαμβάνεσθε ότι γίνεται και εμπαιγμός, γίνεται πρόκληση η ιστορία. Γι' αυτό, το άρθρο 10 μεριμνά ώστε να θέσει την επιταγή ότι το αργότερο εντός εξήντα ημερών οφείλουν να απαντήσουν.

Τα άρθρα 14, 15 και 24 δεν τα συζητάμε. Πάω στο άρθρο 17. Πιστεύω ειλικρινώς, κύριοι συνάδελφοι, ότι προστατεύεται ακεραίως και στο επιβαλλόμενο μέτρο, σε εκείνο δηλαδή που καθοριζόταν από το συντακτικό νομοθέτη του 1975, η ιδιοκτησία και αλίμονο να μην είναι έτσι.

Οι ελαφρές, όπως προσδιορίζονται στις λεπτομέρειες, παρεκκλίσεις πιστεύω ότι επιβάλλονται από τα πράγματα, γιατί είναι γνωστή και η διατοκία που πηγάζει από το να περιμένουμε και σημαντικά πολλές φορές έργα για αποφασισθείσες απαλλοτριώσεις γιατί εμπλέκονται μέσα στα γρανάζια μιας βραδύνουσας δικαστικής εκκαθάρισης έτσι που να υπάρχουν τα χρήματα, να έχει σχεδιαστεί το έργο, να έχει συγκροτηθεί η συνολική πραγμάτωσή του και να καθυστερούν αδικαιολογήτως. Πολλές

φορές συναντούμε καλύβες πάνω σε πεζοδρόμια επί δεκαετίες κλπ. και βεβαίως με την ευθύνη του κράτους.

Νομίζω ότι όπως είναι το άρθρο 17 συμπληρώνεται με σύγχρονο πνεύμα και αντίληψη ο σεβασμός της ιδιοκτησίας σε συνδυασμό με τη δημόσια ωφέλεια προσηκόντως αποδεδειγμένη και δικαστικώς επαληθευμένη και σύμφωνα με την πραγματική αξία του ακινήτου καθοριζόμενη. Έτσι νομίζω ότι συμπληρώνει το άρθρο 17.

Όσον αφορά το άρθρο 21, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ο γάμος, η οικογένεια, τα παιδιά είναι εθνικό θεμέλιο. Λαμβάνονται αυτά τα μέτρα κυρίως για τις πολύτεκνες οικογένειες που ήταν μέριμνα του παλιού συντακτικού νομοθέτη.

Το δημογραφικό πρόβλημα, κύριε Κρητικέ, θα πρέπει να αποτελέσει μέριμνα ειδικού σχεδιασμού, μέριμνα ειδικής συγκρότησης όλων των δυνατοτήτων που έχουμε, από την αντίληψη και το πνεύμα, από τη συνείδηση ευθύνης μέχρι τα ταμεία, τις προϋποθέσεις των ταμείων. Κατ' αυτόν τον τρόπο κάποτε το δημογραφικό σ' αυτόν τον τόπο πρέπει να καταστεί συνείδηση ότι είναι το πρώτο εθνικό πρόβλημα.

Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ για την ανοχή σας. Δυο κουβέντες να πω μόνο και τελειώνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτόνας): Παρακαλώ, τελειώνετε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, απέδεδεξε η διαδικασία της αναθεώρησης του Συντάγματος ότι τα κόμματα έχουμε την ικανότητα να συμπράττουμε σε συναινετικές διαδικασίες για να αντικρίσει η πατρίδα με την επιβαλλόμενη αισιοδοξία, το μέλλον μέσα σε έναν κόσμο τρελό, σε έναν κόσμο παγιδευμένο στη γνωστή παγκοσμιοποίηση, σε ένα κόσμο που το ωμό συμφέρον έχει γίνει φιλοσοφία σκέψης και πράξης στο σύνολο της οικουμενικής ζωής.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτόνας): Ο κ. Μάνος έχει το λόγο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι και κύριε Πρόεδρε, και απευθύνομαι κυρίως σε σας πριν μπω στη συζήτηση των άρθρων, θέλω να θέσω ένα διαδικαστικό θέμα.

Όταν συζητούμε ένα νομοσχέδιο εμείς οι Βουλευτές έχουμε στα έδρανα της Κυβέρνησης εκπρόσωπο της Κυβέρνησης, ο οποίος ελπίζουμε να μας ακούει και ενδεχομένως να αλλάξει γνώμη. Έτσι καμιά φορά αναδιατυπώνει κάποιο άρθρο. Και τελικώς αυτό το άρθρο έρχεται προς ψήφιση.

Ρώτησα το πρωί τον Πρόεδρο της Βουλής τον κ. Κακλαμάνη πώς θα διαμορφωθούν τελικά τα άρθρα που θα έλθουν προς ψήφιση. Μου είπε ότι η πεπατημένη είναι λίγο ή πολύ η ακόλουθη: Ο Πρόεδρος και το Προεδρείο και οι γενικοί εισηγητές θα κάτσουν μαζί και θα διαμορφώσουν από τη συζήτηση που έχει γίνει, μία τελική διατύπωση. Αυτή θα έλθει εδώ προς ψήφιση.

Αναρωτιέμαι λοιπόν αυτή η διαδικασία, την οποία σας περιέγραφα, αν μπορεί να πραγματοποιηθεί όταν από την Αίθουσα απουσιάζουν όλοι οι εισηγητές. Κανένας εισηγητής δεν είναι τώρα εδώ. Παρίσταται η Κυβέρνηση, αλλά δεν είναι αρμόδια για τη διαμόρφωση των άρθρων. Αρμόδιος είναι κατά κύριο λόγο ο εισηγητής της Πλειοψηφίας και οι υπόλοιποι εισηγητές. Εάν λοιπόν δεν πρόκειται να γίνει συζήτηση με τους εισηγητές παρόντες, ίσως θα μπορούσαμε να κάνουμε τη δουλειά με υπομνήματα. Διότι ποιον θα επηρεάσουμε μιλώντας ο ένας στον άλλον αλλά χωρίς εκείνους που στο τέλος θα διαμορφώσουν το άρθρο;

Εδώ θα ακουστούν διάφορα πράγματα από τον έναν ή τον άλλον για το ένα ή το άλλο άρθρο και στη συνέχεια θα έλθει μία διατύπωση που ενδεχομένως δεν θα έχει καμία απολύτως σχέση με αυτά.

Το θέτω αυτό τώρα, επειδή σήμερα μιλάμε επί της πρώτης ενότητας και θα σας παρακαλέσω, κύριε Πρόεδρε, να μεταφέρετε αυτόν τον προβληματισμό αφ' ενός στα κόμματα ή στους εισηγητές και αφ' ετέρου στο Προεδρείο, διότι θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε πώς θα γίνει η τελική διατύπωση. Τι τελικώς θα ψηφίσουμε;

Σήμερα έχουμε μπροστά μας μία πρόταση. Αυτή θα είναι και

ή όχι ή κάτι διαφορετικό. Αυτό το διαφορετικό θα το διαμορφώσει ο κ. Βενιζέλος μόνος; Πώς θα διαμορφωθεί;

Μου είπε ο Πρόεδρος, λοιπόν, ότι θα το κάνει αυτός με τους εισηγητές. Μα, αν θα γίνει έτσι, η ελάχιστη απαίτηση θα ήταν να είναι εδώ οι εισηγητές.

Θέτω, λοιπόν, αυτό και ζητώ συγγνώμη που "έφαγα" ήδη τρία λεπτά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, μου επιτρέπετε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Εάν σας επιτρέψει και ο ομιλητής, εγώ προφανώς σας επιτρέπω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Εγώ ασφαλώς σας επιτρέπω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Να μην είναι εις βάρος του χρόνου του κυρίου συναδέλφου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Θα κρατήσω το χρόνο του κυρίου συναδέλφου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Το θέμα το έθεσα ότανμίλησα επί της αρχής και ρώτησα πώς θα γίνουν οι ψηφοφορίες. Έχετε 100% δίκιο. Δεν είναι δυνατόν να μην παρίστανται οι γενικοί εισηγητές, διότι αυτοί τελικά θα διαμορφώσουν τις τελικές προτάσεις.

Αλλά, κύριε Πρόεδρε, να ξεκαθαρίσω και κάτι άλλο. Πιθανότατα θα υπάρξουν πιο προχωρημένες προτάσεις, οι οποίες προέρχονται από τη Βουλή, διότι η Βουλή ψηφίζει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Η Βουλή ασφαλώς έχει την ευθύνη. Αυτό ακριβώς ήθελα να πω και εγώ. Δεν θέλω να παρέμβω αυτήν την ώρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Μη με διακόπτετε, κύριε Πρόεδρε. Μια φράση θα πω και τελειώνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ολοκληρώστε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Κατά συνέπεια οι Βουλευτές, εφόσον συγκεντρωθεί ο αριθμός των πενήντα, ελπίζω ότι θα είναι σε θέση υπερκομματικά τελειώς να κάνουν μερικές πιο προχωρημένες προτάσεις από αυτές που θα κάνουν τα κόμματα ή οι εισηγητές, οι οποίες κατά τον Κανονισμό της Βουλής πρέπει να τεθούν πρώτα υπό ψηφοφορία και εάν δεν γίνουν δεκτές να τεθούν υπό ψηφοφορία οι προτάσεις που θα γίνουν από τους εισηγητές και τα κόμματα.

Είναι ένα θέμα που υποθέτω ότι δεν χρειάζεται περαιτέρω συζήτηση, γιατί είναι αδύνατον επ' αυτού να υπάρξει αντίλογος, διότι εάν αυτό δεν γίνει, τότε δεν ψηφίζει η Βουλή, τότε δεν αποφασίζει η πλειοψηφία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Ναι, αλλά είναι μέγα το θέμα και ελπίζω να το άκουσε και ο κύριος Πρόεδρος της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ναι, κύριε Πρόεδρε. Έχει συζητήσει σχετικά η Διάσκεψη των Προέδρων και θα συζητηθεί και το θέμα των ψηφοφοριών.

Απλώς, αυτό που θέλω να πω εγώ τώρα στον κ. Μάνο είναι ότι και με την απουσία των εισηγητών δεν υπάρχει κάτι που να πηγαίνει χαμένο από τις προτάσεις, διότι υπάρχουν τα Πρακτικά.

Συνεχίστε, κύριε Μάνο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Ένα δευτερόλεπτο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Παρακαλώ, συνεχίστε, κύριε Μάνο. Δεν θα σας δώσω άλλο χρόνο επ' αυτού.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Θα συνεχίσω. Λέω, λοιπόν, ότι θα μπορούσαμε να συζητούμε δι' υπομνημάτων, διότι η Βουλή δεν ανέχεται...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Εσείς το λέτε, δεν το λέμε εμείς, μην υποτιμάτε την παρουσία των άλλων συναδέλφων...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Ένα λεπτό, μη με διακόπτετε συνεχώς.

Η Βουλή, όμως, δεν ανέχεται να συζητείται νομοσχέδιο με απουσία της Κυβέρνησης. Με την ίδια λογική δεν πρέπει να ανέχεται την απουσία των εισηγητών, διότι αυτοί θα διαμορφώσουν το τελικό κείμενο.

Τώρα με την άδεια σας προχωρώ απευθείας στα άρθρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Όχι με την άδεια μου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Αυτή είναι η άποψή μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Δεν σας διέκοψα εγώ, ο κ. Μητσοτάκης σας διέκοψε και με συγχωρείτε, το δεχθήκατε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Πιο πολύ ο κύριος Πρόεδρος παρά εγώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Καλά τώρα. Δεν θέλω να σας στενοχωρώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ο Πρόεδρος έκανε ένα σχόλιο γι' αυτά που είπατε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Με τον κ. Μητσοτάκη συμφώνησα απολύτως και με τη διακοπή και με το περιεχόμενο των όσων είπε. Με τη δική σας διακοπή είχα ένα μικρό πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Μα, συγγνώμη, αλλά επιμένετε...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Αφήστε το.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Σας παρακαλώ, κύριε Μάνο. Απευθυνθήκατε σε μένα ξεκινώντας αυτήν την τοποθέτησή σας και τώρα μου λέτε ότι σας διέκοψα για να σας επισημάνω απλά ότι κρατούνται πρακτικά; Για όνομα του Θεού! Συνεχίστε, παρακαλώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Έρχομαι τώρα στα άρθρα.

Κύριοι συνάδελφοι, έτσι και αλλιώς ο χρόνος είναι πολύ περιορισμένος και θα σας πω μόνο για τα σημεία που έχω ενδοιασμούς.

Στο άρθρο 5α' στη δεύτερη φράση προβλέπονται περιορισμοί στο να έχει ο καθένας δικαίωμα στην πληροφόρηση. Η γνώμη μου είναι ότι ίσως θα ήταν ορθότερο οι περιορισμοί να αναφέρονται στο άρθρο 10, δηλαδή εκεί όπου λέμε: "Η διοίκηση υποχρεούται να πληροφορεί", εκεί να πούμε ότι μπορεί να υπάρχουν περιορισμοί υπό προϋποθέσεις, αντί να το βάλουμε μέσα στο άρθρο 5. Είναι πιο ωραίο να πούμε ότι ο καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση.

Στο άρθρο 10, εκεί που λέμε: "Η διοίκηση υποχρεούται να δίνει πληροφορίες", να αναφέρουμε τους περιορισμούς που μπορεί να υπάρχουν. Απαλείφεται η παράγραφος 5β' που αφορούσε στους μετανάστες.

Η γνώμη μας είναι ότι θα ήταν καλό να υπάρχουν ορισμένες διευκρινίσεις για τους μετανάστες, δηλαδή ότι και αυτοί όταν είναι στην Ελλάδα έχουν για παράδειγμα τα ίδια οικονομικά δικαιώματα, που έχουν οι Έλληνες, διότι με τη διαγραφή παρέχεται στη διοίκηση ορισμένες δυνατότητες, που δεν νομίζω ότι προσοδιάζουν σε ένα κράτος δικαίου.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Όταν εισέρχονται παράνομα...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Αυτό είναι άλλο. Και πάλι θα πρέπει να έχουν ορισμένα δικαιώματα.

Συμφωνώ με αυτό που είπε πριν ο κ. Ανδρεουλάκος για τη μη υπέρβαση των ανωτάτων ορίων της προφυλάκισης. Όμως, όπως έγινε η διατύπωση, δεν επιτυγχάνει αυτό, στο οποίο συμφωνούμε, διότι εδώ ομιλεί για επί μέρους πράξεις. Το πώς θα ερμηνευτεί αυτό, ο Θεός να βάλει το χέρι του. Η γνώμη μου είναι ότι θα χωρούσε καλύτερη διατύπωση, για να το πετύχουμε αυτό, αν πράγματι όλοι εννοούμε αυτό.

Στο άρθρο 9 νομίζω ότι η φράση, εκεί που λέει ότι ο καθένας έχει δικαίωμα προστασίας έναντι της συλλογής, επεξεργασίας με διάφορα μέσα, όπως ο νόμος ορίζει, δεν είναι δόκιμη γιατί μπορεί να μη βγει ποτέ ο νόμος ή να διατυπωθεί έτσι, ώστε στην πράξη να μην είναι το δικαίωμα τόσο, όσο θέλει να εμφανιστεί εδώ. Εγώ τη φράση "όπως ο νόμος ορίζει" θα τη διέγραφα.

Στο άρθρο 10 μίλησε ο κ. Σπυριδώνης για την υποχρέωση της διοίκησης να δίνει στοιχεία ή να απαντά. Εδώ νομίζω ότι πρέπει να προστεθεί ότι εκτός από την ειδική χρηματική ικανοποίηση, να υπάρχει αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση.

Κατά τη γνώμη μου το άρθρο 12 δεν χρειάζεται τροποποίηση. Μπορεί σε μερικούς να φαίνεται ότι δεν υπάρχει πλήρης ελευθερία να συνεταιρίζονται οι δημόσιοι υπάλληλοι. Το πρόβλημα, κατά τη γνώμη μου, στο δημόσιο δεν είναι πώς θα δοθούν περαιτέρω δικαιώματα στους δημοσίου υπαλλήλους, αλλά το πώς θα εξασφαλισουμε ότι θα ασκούν τις υποχρεώσεις τους. Αυτό ίσως το λησμονούμε. Συνεχώς μιλάμε για τα δικαιώματα και παραβλέπουμε το γεγονός ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι

έχουν και υποχρεώσεις. Εγώ λοιπόν νομίζω ότι περισσεύει αυτή η διεύρυνση των δικαιωμάτων.

Το άρθρο 17 θα ήθελα να το χρωματίσω κάπως. Είμαι απολύτως αντίθετος με την τελευταία παράγραφο, στην οποία προβλέπεται ότι μπορεί να προχωρούν στην απαλλοτρίωση υπό προϋποθέσεις, χωρίς την καταβολή της αποζημίωσης. Είπε πριν ο κ. Σπυριούνης το εύλογο, ότι καμιά φορά καθυστερούν πολύ τα δικαστήρια. Η πρώτη απάντηση σ' αυτό είναι να μεριμνούν οι Υπουργοί και οι διοικήσεις εγκαίρως, αντί να τα θυμούνται όλα την τελευταία στιγμή.

Η δεύτερη απάντηση, που τη λέω ειδικώς για σας, κύριε Σπυριούνη, είναι η εξής: Λέει εδώ ότι το δικαστήριο θα αποφασίζει για το επείγον κλπ. και απλώς δεν θα καταβληθεί η αποζημίωση. Να μου λέγατε ότι θα γλυτώναμε το δικαστήριο που καθυστερεί, θα έλεγα ότι υπάρχει ίσως μια λογική. Εδώ όμως κάνουμε το δικαστήριο, τρώμε το χρόνο, λέει το δικαστήριο ότι η αποζημίωση είναι ένα δισεκατομμύριο και το κράτος λέει ότι αναβάλλεται η καταβολή της αποζημίωσης. Αν το κράτος δεν έχει την ταμειακή ευχέρεια να καταθέσει την αποζημίωση, τότε ας μη γίνει το έργο. Δεν είναι θέμα χρόνου. Είναι ένας τρόπος καταδολίευσης της ιδιοκτησίας, που δεν πρέπει να περάσει με κανέναν τρόπο.

Εδώ θέλω να προσθέσω αυτό που είπα και επί της αρχής, ότι θα έπρεπε στην έννοια της ιδιοκτησίας να προστεθούν ενοχικά δικαιώματα, άυλα αγαθά και προϊόντα σκέψης, που καμιά φορά καταδολιεύονται από το κράτος και απαλλοτριώνονται. Έπρεπε να προβλεφθεί να αποζημιώνονται αυτά, πριν υποστούν ζημία εκ μέρους του κράτους.

Στο άρθρο 19 που υπάρχει το απόρρητο των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης κλπ. έχουμε το πρόσφατο παράδειγμα της κ. Μαργαρίτας Παπανδρέου και της κ. Κανέλη όπου παρεβιάσθη το απόρρητο της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Αυτό εξ όσων γνωρίζω δεν προβλέπεται από κανέναν νόμο. Και κατά την άποψή μου θα έπρεπε η διατύπωση να εμπλουτισθεί και να περιλάβει νέα μέσα επικοινωνίας τα οποία για την ώρα δεν έχουν καταγραφεί απολύτως και δεύτερον, να προβλεφθεί ότι υπάρχει νόμος που ορίζει ποινικές κυρώσεις για ορισμένα απ' αυτά τα θέματα. Διότι για παράδειγμα για την παραβίαση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεν νομίζω ότι προβλέπονται ποινικές κυρώσεις. Θα έπρεπε, λοιπόν, να περιληφθούν τέτοια θέματα για να μην τα έχουμε μπροστά μας.

Σε ό,τι αφορά τη δημογραφική πολιτική, κατά την άποψή μου είναι λαϊκισμός αυτή η φράση. Δεν θα γίνει απολύτως τίποτα. Και προτιμώ να μη βάζουμε άρθρα τα οποία δεν πρόκειται να τα εφαρμόσουμε. Το ίδιο θα έλεγα, ότι και το άρθρο 22 είναι λαϊκισμός. Σημειώστε ότι στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 21, συμφωνώ απολύτως για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, ενώ το πρώτο περί δημογραφικής πολιτικής βρίσκω ότι περισσεύει, δεν αλλάζει τίποτα. Το ίδιο λέω και για το άρθρο 22, ότι είναι λαϊκισμός τα περί συλλογικών συμβάσεων. Και τέλος σας επισημαίνω κάτι στο άρθρο 25. Λέει το ισχύον Σύνταγμα, ότι τα δικαιώματα του ανθρώπου τελούν υπό την εγγύηση του κράτους. Και τώρα, βάζουμε νέα προσθήκη που λέμε: Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά, πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο. Στην πραγματικότητα δηλαδή περιορίζουμε τα δικαιώματα με την αλλαγή του Συντάγματος. Αυτό είναι κίνηση προς τη λάθος κατεύθυνση. Αντί δηλαδή να διασφαλίζουμε τα δικαιώματα, δημιουργούμε τις προϋποθέσεις με νόμο, να περιοριστούν, κάτι που δεν υπήρχε στο προηγούμενο Σύνταγμα. Πρόσθετος λόγος για τον οποίο αυτή η τελευταία παράγραφος, οι κάθε είδους περιορισμοί κλπ. είναι μια περίεργη, ύπουλη διάταξη, την οποία θα ήθελα να διαγράψουμε. Ευχαριστώ πάρα πολύ και ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, για την ανοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ο κ. Γκούσκος έρχει το λόγο.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Κύριες και κύριοι συνάδελφοι, και όμως αυτό είναι το σημαντικότερο ζήτημα με το οποίο έχει να απασχοληθεί αυτή η Βουλή. Βρισκόμαστε στην Αίθουσα δώδεκα ίσως δέκα πέντε συνάδελφοι. Χθες ξεκίνησα μια σύντομη το-

ποθέτησή μου με την ίδια αιτίαση, το ίδιο παράπονο αν θέλετε και είχα παρέμβαση από καλό συνάδελφο ότι εκείνη τη στιγμή λειτουργούσαν πολλές επιτροπές της Βουλής γιατί είμαστε περίπου τόσοι.

Φοβάμαι ότι η αλήθεια αυτής της Αίθουσας αυτής της στιγμής, δεν σκιάζεται από κανένα άλλο παράλληλο γεγονός διότι αυτό είναι το σημαντικότερο. Και ειλικρινά νιώθω μια ιδιαίτερη ικανοποίηση με το υπόδειγμα συμπεριφοράς του κυρίου Προέδρου που βρίσκεται συνεπής στα σημαντικά παρών και αποτελεί παράδειγμα του κ. Μητσότακη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εγώ ήθελα να κάνω 2-3 περιορισμένες παρατηρήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Πάντως, κύριε Γκούσκο, είναι πολύ εύκολο ο καθένας από το Βήμα να κάνει κριτική για τις παρουσίες στην Αίθουσα. Οφείλω όμως να σας υπενθυμίσω ότι ήδη αυτήν τη στιγμή μιλάτε καθυστερημένος. Αργήσατε. Γι' αυτό εκφράστηκε και παράπονο από τον κ. Παπαθεμιλή...

Λοιπόν, παρακαλώ συνεχίστε την ομιλία σας. Λίγη αυτοκριτική δεν βλάπτει!

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Ευχαριστώ για τη διακοπή, κύριε Πρόεδρε. Όμως, εγώ είμαι εδώ και δεν μπορούσα να φανταστώ ότι μέσα σε λίγα λεπτά αν και με τον αριθμό 24 θα είχε τελειώσει το πινάκιο. Εν πάση περιπτώσει, συνεχίζω.

Στο άρθρο 6, το μείζον θέμα το οποίο ορίζεται από το Σύνταγμα είναι η προσωρινή κράτηση του κατηγορούμενου πολίτη. Η προσωρινή κράτηση, της οποίας γίνεται πάρα πολύ εύκολη και άνετη η χρήση, καταχρηστικά χρησιμοποιείται από το δικαστικό μας σύστημα πάρα πολλά χρόνια τώρα. Και μπορεί το 1981 να άλλαξε η σχετική δικονομική ρύθμιση και να ονομάστηκε από προφυλάκιση, προσωρινή κράτηση και να ετέθησαν περιοριστικοί όροι για τη χρήση αυτού του δικαιώματος του ανακριτή και του δικαστικού συμβουλίου, πλην όμως η ελευθεριότητα στη χρήση παρέμεινε η αυτή.

Νομίζω ότι η παθογένεια αυτής της κακής χρήσης του δικαιώματος του ανακριτή ή του δικαστικού συμβουλίου οφείλεται στο γεγονός ότι κρίνει ένας άνθρωπος και ότι αυτός ο ένας άνθρωπος πολλές φορές, φοβούμενος να ασκήσει με επιμέλεια τα καθήκοντά του -και υπάρχει ένα δόγμα ότι ο καλός δικαστής είναι ο αυστηρός δικαστής- καταχράται αυτού του δικαιώματος.

Πρόσφατη έρευνα είχε ένα εντυπωσιακό αποτέλεσμα. Εκ των εκατό προφυλακισμένων προσωρινά κρατούμενων ποσοστό μικρότερο από 30% καταδικάζεται τελικά σε ποινή τέτοια που να δικαιολογεί την προσωρινή προφυλάκιση. Και αυτό πρέπει να το συνδέσετε με το γεγονός ότι και για τις άδικες προφυλάξεις και για τις άδικες καταδικές ακόμα στη χώρα μας δυστυχώς δεν έχουμε υιοθετήσει σύστημα, έθιμο αποζημίωσής τους. Φοβάμαι πως υπάρχει ακόμα πολύς δρόμος προς αυτήν την κατεύθυνση.

Θέλω λοιπόν να πω ότι εκεί που πράγματι προστίθεται μία σημαντική παράγραφος στο άρθρο 6, που περιορίζει τις κατατημείς της ίδιας υπόθεσης, ως εκ τούτου λοιπόν επέκεινα και τις διαδοχικές προσωρινές κρατήσεις, ορθώς συνταγματοποιείται η ισχύουσα ποινικοδικονομική διάταξη.

Θα πρέπει να σκύψουμε -και το εκθέτω σαν σκέψη και πρόταση στη Βουλή- να περιορίσουμε το δικαίωμα του ανακριτή να κρατάει προσωρινά τον κατηγορούμενο πολίτη μόνο για τις πρώτες μέρες. Μετά το πρώτο πενήνταμερο οίκοθεν να επιλαμβάνεται το δικαστικό συμβούλιο, το οποίο μετ' ακρόασης του κατηγορουμένου, ο οποίος θα έχει το δικαίωμα να παρευρίσκεται και να εκθέτει τα επιχειρήματα, τα παράπονα και τις αιτιάσεις του μαζί με το συνήγορό του, δικαστικό συμβούλιο θα κρίνει τελικώς εάν πρέπει ή όχι να παραταθεί η προσωρινή κράτηση και να ισχύσει μετά το πρώτο πενήνταμερο το ένταλμα του ανακριτή.

Θα μου πείτε ότι και σήμερα υπάρχει το δικαίωμα προσφυγής του κατηγορουμένου στο δικαστικό συμβούλιο. Είναι ανενεργό στην ουσία, διότι περίπου πανομοιότυπα τα δικαστικά συμβούλια κρίνουν όπως έχει υιοθετήσει το ένταλμα του ανακριτή. Η διαδικασία μετά τον ανακριτή από τα δικαστικά συμβούλια είναι περίπου συμβολική, συνοπτική, αν θέλετε είναι εικονική. Στις ενενήντα εννέα από τις εκατό περιπτώσεις κρίνει το δικαστικό

συμβούλιο ομοίως με τον ανακριτή. Δεν γίνεται δηλαδή ουσιαστικός έλεγχος της προσωρινής κράτησης. Ο δε κατηγορούμενος κρατούμενος με το δικηγόρο του σχεδόν ποτέ δεν παρίσταται διότι δεν του δίνεται αυτή η ευχέρεια από το δικαστικό συμβούλιο. Άρα λοιπόν ο Έλληνας κατηγορούμενος πολίτης οδηγείται στις φυλακές δίχως ουσιαστικά να ακουσθεί από συλλογικό όργανο και σε εκείνο το πιο κρίσιμο στάδιο της κρίσιμης πορείας του στα δικαστήρια να μπορέσει να έχει την ακρόαση και τη μεταχείριση που δικαιούται σαν πολίτης του 21ου αιώνα. Και πολύ φοβάμαι ότι η μεγαλύτερη καταστροφή που υφίσταται ο πολίτης είναι εκείνη τη στιγμή που προφυλακίζεται. Διότι όταν οδηγείται σε μια δίκη, λίγο πολύ είναι ώριμος για τη διαδικασία που θα ακολουθήσει. Έχει περάσει πολύς χρόνος για να μελετήσει τα επιχειρήματα, την υπόθεσή του, έχει και ψυχολογικά και οικονομικά προετοιμασθεί για τα αποτελέσματα έτσι ή αλλιώς, καλά ή κακά, τυχερά ή άτυχα, που μπορεί να έχει η δίκη στην οποία θα υποβάλει τον εαυτό του.

Θα πρέπει, λοιπόν, επαναλαμβάνω, η αρμοδιότητα μετά το πρώτο πενήντημερο να φύγει από τα χέρια του μονομελούς οργάνου που σήμερα κρίνει αυθαιρέτως λίγο πολύ την ελευθερία του πολίτη και να περάσει στα χέρια πολυμελούς οργάνου, όπως είναι το δικαστικό συμβούλιο.

Θα μου πείτε, αυτό δεν μπορεί να ρυθμιστεί από την ποινική δικονομία; Φοβάμαι ότι επειδή το άρθρο 6 μιλά για ένταλμα προσωρινής κρατήσεως και αναφέρεται στον ανακριτή, αυτό θα πρέπει να περάσει στο άρθρο 6 του Συντάγματος.

Έρχομαι επιγραμματικά σε δύο άλλα σημεία, τα οποία θα σας εκθέσω σαν μια σκέψη και όχι πρόταση. Μα, στο άρθρο 10 οι εξήντα μέρες στον αιώνα της πληροφορικής, στον αιώνα της ταχύτητας, μήπως είναι πάρα πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα; Μήπως δηλαδή ο πολίτης ο οποίος θα ζητήσει ένα αντίγραφο, αν ξέρει ότι έχει το δικαίωμα να το πάρει μέσα σε εξήντα μέρες και γίνει χρήση του δικαιώματος αυτού ή του χρόνου εκπληρώσεως της υποχρέωσης από πλευράς του δημοσίου υπαλλήλου και φθάνει να παίρνει το αντίγραφο του μετά από εξήντα ημέρες, μήπως αυτό είναι υπερβολικό;

Και στο άρθρο 25 θα ήθελα να κάνω μια ευχή θα έλεγα, διότι δεν θα ήθελα να είναι αντικείμενο εκμετάλλευσης από κανέναν καλό συνάδελφο.

Στο άρθρο 25 τι νόημα έχει αν δεν δώσουμε στον πολίτη αξιόλογη αξίωση για να μπορέσει να προστατεύσει το ελάχιστο της αξιοπρεπούς διαβιώσεώς του; Στα πλαίσια που αντέχει ο προϋπολογισμός και στο χρόνο που θα κριθεί ότι μπορεί να το αντέξει ο προϋπολογισμός, όταν κριθεί όπως ο νόμος θα ορίσει, να δοθεί και να ανοίξει η πόρτα προς αυτή την κατεύθυνση από το άρθρο 25. Αυτό το καταθέτω σαν σκέψη. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ο κ. Ιωαννίδης έχει το λόγο.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα ατομικά δικαιώματα είναι το σημαντικότερο τμήμα όχι μόνο του ελληνικού Συντάγματος αλλά και το πιο σημαντικό τμήμα της ανθρώπινης ιστορίας σε σχέση με την κρατική εξουσία και ιδίως τις ελευθερίες που κατά το φυσικό δικαίο υποτίθεται ότι έχει ο κάθε άνθρωπος σε αυτό τον κόσμο.

Θα έλεγα ότι σήμερα έχουμε την πολυτέλεια -με την καλή έννοια- τα ανθρώπινα, τα ατομικά δικαιώματα, τα θεμελιώδη εν γένει δικαιώματα, να είναι σεβαστά. Και ίσως γι' αυτό δεν καταλαβαίνουμε πόσο πολύτιμα είναι. Γιατί μόνο όταν χάσει κανείς την ελευθερία του, μόνο όταν στερηθεί κάποιο από αυτά τα δικαιώματα, μόνο όταν νοιώσει στο πετσί του τι σημαίνει να συλλαμβάνεσαι χωρίς δικαστικό ένταλμα και τις σχετικές εγγυήσεις, μόνο τότε μπορεί να καταλάβει την τεράστια αξία των ατομικών δικαιωμάτων.

Ευτυχώς, επαναλαμβάνω, στη χώρα μας δεν έχουμε τουλάχιστον σοβαρά προβλήματα σήμερα σε αυτόν τον τομέα. Και πρέπει να παραδεχθούμε ότι υπήρξαμε και πρωτοπόρος ως χώρα στο Συνταγματικό Δίκαιο αν και όχι στην πράξη πάντοτε σε ό,τι αφορά την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων, ακόμα από τα επαναστατικά συντάγματα. Όπως υπήρξαμε πρωτοπόροι και σε ό,τι αφορά τα κοινωνικά δικαιώματα. Διότι όχι το πρώτον

με το Σύνταγμα του 1975 και τη σχετικώς αόριστη διατύπωσή του, αλλά με το Σύνταγμα του '27 αναγνωρίστηκαν τα κοινωνικά δικαιώματα.

Δόξα τω Θεώ, λοιπόν, στη χώρα μας τα πράγματα στον τομέα αυτόν πάνε καλά και η αναθεώρηση την οποία επιτελούμε τώρα φροντίζει να κατοχυρώσει ακόμη περισσότερο αυτά τα δικαιώματα κατά τέτοιο τρόπο, που η παραβίασή τους να είναι όσο γίνεται πιο δυσχερής, ώστε η προστασία του πολίτη να είναι όσο το δυνατόν καλύτερη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα θεμελιώδη δικαιώματα ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά διαπλέκονται μεταξύ τους. Έχουν μια βαθύτερη διαλλεκτική ενότητα και σχέση και οι ρυθμίσεις που τα αφορούν είναι διάσπαρτες σε πολλά κεφάλαια του Συντάγματος.

Στο πλαίσιο αυτής της συζήτησης που κάνουμε δεν είναι δυνατόν να αναφερθεί κανείς σε όλο αυτό το φάσμα. Θα περιορισθώ να αναφερθώ στα συγκεκριμένα άρθρα τα οποία τελούν υπό αναθεώρηση και συζητούμε σε αυτή την ενότητα και όχι στη συνολική διασύνδεση των δικαιωμάτων, όπως καταστρώνονται στο Σύνταγμα σε σχέση και με άλλες διατάξεις, που δεν περιλαμβάνονται στην ενότητα αυτή.

Είναι κατ' αρχήν ευτύχημα ότι ειδικότερα στο κεφάλαιο αυτό έχουμε σχεδόν πλήρη συναίνεση. Υπάρχει σύμπτωση επιδιώξεων και από τα δύο μεγάλα κόμματα που πρότειναν την διαδικασία αναθεωρήσεως, γιατί τα μικρότερα κόμματα δεν είχαν την δυνατότητα να το κάνουν, αλλά και τα μικρότερα κόμματα συμφωνούν για την ενίσχυση του κράτους δικαίου και μάλιστα του κοινωνικού κράτους δικαίου. Είναι πολύ σημαντικό αν λάβουμε υπόψη μας την αμφισβήτηση του κοινωνικού κράτους που υπάρχει στις μέρες μας.

Πρόσφατα παρακολούθησα μια ενδιαφέρουσα συζήτηση του Γάλλου καθηγητή της κοινωνιολογίας, του Αλέν Τουρέν, στο Γαλλικό Ινστιτούτο με τον Κωνσταντίνο Τσουκαλά. Εχω επίσης παρακολουθήσει τελευταία και τα όσα ο Πιέρ Μπουρντιέ και η κίνηση που έχει αναπτύξει στη Γαλλία αναφέρει για τους κινδύνους που υπάρχουν για το κοινωνικό κράτος και για τον τρόπο που πρέπει πλέον να δραστηριοποιηθούν οι πολίτες για να προστατεύσουν το κοινωνικό κράτος κατ' εξοχήν στην Ευρώπη. Γιατί η κοινωνική προστασία είναι στοιχείο της ταυτότητας του Ευρωπαίου και πρέπει να την διαφυλάξουμε, εξαιτίας των πολλών κινδύνων στους οποίους βρίσκεται σήμερα.

Το ότι η μικρή Ελλάδα έρχεται σήμερα σε αυτήν τη συγκυρία να θεσπίζει καθαρά και ρητά στο Σύνταγμα το κοινωνικό κράτος δικαίου και να συμφωνούν όλοι σε αυτό, είναι νομίζω μια πολύ σοβαρή υπόθεση και μια πολύ μεγάλη κατάκτηση.

Κανένα κόμμα δεν προτείνει σε όλη τη διαδικασία της αναθεωρήσεως λύσεις σχετικά με τα κοινωνικά και ατομικά δικαιώματα που να περιορίζουν, αλλά αντιθέτως να αυξάνουν την προστασία. Όλες οι προτάσεις είναι προς την κατεύθυνση της αύξησης της προστασίας των δικαιωμάτων αυτών.

Υπάρχουν επίσης κοινές διαπιστώσεις από όλες τις πλευρές για τους σύγχρονους κινδύνους από τους οποίους πρέπει να προστατευθούν και προνοούν γι' αυτό οι σχετικές διατάξεις του Συντάγματος. Ποιοι είναι οι σύγχρονοι κίνδυνοι ή σύγχρονες απειλές; Προφανώς η τεχνολογία ιδίως η τρομακτική προόδος της βιοιατρικής και βεβαίως τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, που με τη σύγχρονη τεχνολογία ενδυναμώνονται ακόμα περισσότερο και μπορούν να έχουν καταστροφικές επιδράσεις στη λειτουργία μιας δημοκρατικής πολιτείας.

Επίσης, βεβαίως, είναι κοινή η πεποίθηση ότι πρέπει επιτέλους να υπάρξει προστασία του περιβάλλοντος όσο γίνεται μεγαλύτερη, διότι οι κίνδυνοι που διατρέχει το περιβάλλον και που δεν είναι υπόθεση μόνο ενός κράτους, είναι πάρα πολύ μεγάλοι και είναι ουσιαστικά κίνδυνοι για τη ζωή στον πλανήτη μας.

Υπάρχει ακόμη μια γενικευμένη από όλες τις πλευρές διάθεση για να αποκαθαρθεί το συνταγματικό κείμενο από τις κάποιες αναχρονιστικές ρυθμίσεις και διατάξεις του παρελθόντος.

Το ΠΑΣΟΚ, έχοντας την πρωτοβουλία, έχει προτείνει την τροποίηση των διατάξεων πρώτον για την εναλλακτική θητεία. Νομίζω ότι είναι ευτύχημα ότι η Νέα Δημοκρατία -ενώ αρχικώς είχε διατυπώσει αντιρρήσεις- ήδη δεν διατυπώνει αντιρρήσεις

τουλάχιστον ομοθυμωσ.

Έχω ακούσει το κατά συνείδηση που το είπε και με έμφαση ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας ο κ. Καραμανλής, αλλά σε πολλές διατάξεις με εκατόν είκοσι υπογραφές που έχουν κατατεθεί δεν μπορεί να υπάρχει κατά συνείδηση ψήφος, γιατί η ελεύθερη συνείδηση και η κατά συνείδηση ψήφος έχει δεσμευτεί για μια σειρά διατάξεων με εκατόν είκοσι υπογραφές εκτός από τη δική σας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Υπάρχουν τώρα οι υπογραφές. Είναι τυπικό.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Την υπογραφή του πρέπει να προσέχει κανείς που τη βάζει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Για να μπορεί να τεθεί υπό ψηφοφορία, γι αυτό.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Μακάρι.

Έχουμε ύστερα τη διάταξη για την ευρύτερη προστασία του δικαιώματος του συνεταίριζεσθαι. Έχουμε επίσης, τη διάταξη για τη συλλογική αυτονομία των δημοσίων υπαλλήλων. Υπάρχουν και τομές τολμηρότερες, οι οποίες αναφέρονται σε υφιστάμενα δικαιώματα αλλά και σε συνταγματοποίηση νέων.

Έχουμε την κατάργηση πλέον αντί τον περιορισμό των ατομικών διοικητικών μέτρων. Η εμπειρία στη χώρα μας είναι γνωστή. Ο Πρόεδρος ο κ. Μητσotάκης περισσότερο από όλους μας έχει ζηήσει τις εποχές που τα ατομικά διοικητικά μέτρα οδηγούσαν σε περιπέτειες το μισό περίπου πληθυσμό της χώρας.

Επίσης στο 5α έχουμε το δικαίωμα της πληροφόρησης.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω κύριε Πρόεδρε. Αφού δεν υπάρχει χρόνος τι να κάνομε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεΐτονας): Με τα σχόλιά σας χάνετε και χρόνο. Παρακαλώ, συνεχίστε.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Δεν σας άκουσα τι είπατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεΐτονας): “Αυτοσαρκάζεστε”, “αυτοσχολιάζεστε”...

Παρακαλώ, προχωρήστε...

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Δεν είναι κακό ο αυτοσαρκασμός.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεΐτονας): Δεν το είπα γι αυτό. Για το χρόνο που χάσατε, μιλάω...

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Εγώ το θεωρώ προνόμιο.

Επίσης, είμαι ευτυχής που και συνταγματικά καταργούμε τη θανατική ποινή με την ειδική εξαίρεση που έχει η λογική του πολέμου.

Η απαγόρευση της χρήσεως παράνομων αποδεικτικών μέσων, η αρχή προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών και η ρητή κατοχύρωση του ατομικού δικαιώματος στο περιβάλλον. Όλοι οι φωνασκούντες για το περιβάλλον αποσιωπούν ότι ορίζουμε ως ατομικό δικαίωμα του κάθε Έλληνα πολίτη την προστασία του περιβάλλοντος.

Κύριοι συνάδελφοι, ο χρόνος δεν φτάνει για να εξαντλήσει το θέμα κανείς. Εγώ θέλω να σεβαστώ τον Κανονισμό και το χρόνο που είχα στη διάθεσή μου.

Καταλήγοντας θέλω να σας πω ότι η ενότητα αυτή είναι πράγματι η πιο σημαντική όπως τόνισαν και οι εισηγητές. Είναι μια ενότητα που πιστεύω ότι θα οδηγήσει στη μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση, ώστε να έχουμε την ικανοποίηση όλοι μας ότι επιτελέσαμε κατά τον καλύτερο τρόπο το καθήκον μας ως συνταγματικοί νομοθέτες. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεΐτονας): Ο κ. Παπαθεμελής έχει το λόγο.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσω από το άρθρο 4.

Η υποχρέωση όλων των Ελλήνων πολιτών, των δυναμένων να φέρουν όπλα, δηλαδή να υπερασπιστούν τα σύνορα, την ακεραιότητα και τα ζωτικά συμφέροντα της πατρίδας τους, αυτή η υποχρέωση έχει διατυπωθεί στο Σύνταγμα το 1952 σε μια εποχή που οι γεννήσεις στην Ελλάδα ήταν περίπου διακόσιες χιλιάδες ετησίως.

Φαίνεται ότι κάποιοι δεν έχουν αντιληφθεί πού έχουμε φτάσει αυτή τη στιγμή εξ απόψεως δημογραφικής. Ίσως έχουν στο

μυαλό τους το λεγόμενο επαγγελματικό στρατό. Ο επαγγελματικός στρατός υπάρχει για ένα μεσοδιάστημα που υπάρχει μεγάλη ανεργία και τα νέα παιδιά δεν έχουν πώς ακριβώς να λύσουν το πρόβλημα της εργασίας τους. Εάν αύριο υπάρχει δυνατότητα να βρουν εργασία κατάλληλη και ανάλογη με τα προσόντα τους, και πιστεύω θα υπάρχει, δεν πρόκειται να πάει κανείς να υπηρετήσει στο στρατό με πενταετή ή με δεκαετή θητεία. Κατ' ανάγκη τότε η χώρα θα προσφύγει σε λεγεώνες ή σε λεγεώνες των ξένων.

Ήθελα να θέσω το ερώτημα: Το 1952 είχαμε διακόσιες χιλιάδες γεννήσεις. Το 1980 είχαμε εκατόν πενήντα χιλιάδες γεννήσεις. Υπενθυμίζω ότι το 1990 είχαμε εκατό χιλιάδες γεννήσεις και ξαναυπενθυμίζω ότι τώρα πλασματικά έχουμε εκατό χιλιάδες γεννήσεις, αφού οι τριάντα χιλιάδες είναι Αλβανών και μόνο οι εβδομήντα χιλιάδες είναι Ελλήνων.

Ο δείκτης γονιμότητας είναι πλέον δυστυχώς κάτω της μονάδας, δηλαδή δεν αντιστοιχεί σε κάθε γυναίκα αναπαραγωγικής ηλικίας ένα παιδί. Αντιστοιχεί 0,9. Αυτός είναι ο δείκτης γονιμότητας ή ...αγονίας.

Αν λοιπόν λάβετε υπόψη σας ότι τα παιδιά που πηγαίνουν στο πανεπιστήμιο και μετά φεύγουν στο εξωτερικό για μεταπτυχιακές σπουδές και κάνουν διδακτορικά δεν επιστρέφουν ή επιστρέφουν ύστερα από κάποιο χρόνο που πλέον δεν πηγαίνουν στο στρατό, αν λάβετε υπόψη σας ότι ένα μεγάλο ποσοστό των παιδιών που στρατεύονται δυστυχώς έχουν προσβληθεί από την τραγωδία των ναρκωτικών, τότε τι μένει στον ελληνικό στρατό τελικώς; Δηλαδή δεν θα υπάρχει άνθρωπος σε λίγο να κρατήσει να φυλάξει ένα στρατόπεδο.

Διατάξεις λοιπόν σαν αυτές, ήταν λάθος ο νόμος τον οποίον φέραμε και ακόμη μεγαλύτερο είναι το λάθος ότι πάμε τώρα συνταγματικά να κατοχυρώσουμε και ξέρω πολύ καλά και ο “Συνήγορος του Πολίτη”, αυτή η λεγόμενη κοινωνική θητεία την οποία πληρώνει ο Έλληνας φορολογούμενος, είναι και τίτλος καταλήψεως θέσεως στο δημόσιο, αφού προσφέρει μόρια.

Θα πάω στο δεύτερο θέμα στο 17. Δεν κατάλαβα. Η γραφειοκρατία ξέρω ότι είναι τρομακτική ακόμη σε αυτή τη χώρα και ότι αυτή δεν επιτρέπει τη γρήγορη επίλυση των διοικητικών υποθέσεων ή, εν πάση περιπτώσει, τη γρήγορη ροή των διοικητικών ζητημάτων. Επειδή η γραφειοκρατία εξακολουθεί να είναι κακή, επειδή η διοίκηση εξακολουθεί να είναι αναποτελεσματική, προβλέπουμε τώρα μια συνταγματική διάταξη να επιτρέψουμε στο κράτος το οποίο έχει την κακοδιοίκηση να μην αποζημιώνει ...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Προκαταβάλλει.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Προκαταβάλλει; Δεν ξέρω. Πού άλλαξε; Έμαθα ότι στο καφεενείο περιεφέρετο μία τροπολογία. Ίσως εκεί πέρα γινόταν η αλλαγή αυτή, αλλά εδω δεν κυκλοφόρησε ακόμη και επομένως, εάν προκαταβάλλει ...

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ: Ένα μέρος της αποζημίωσης.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ένα μέρος.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Ε, όχι ολόκληρη, αλλά ένα μέρος της αποζημιώσεως! Είναι μερικά πράγματα τα οποία κάποτε πρέπει να καταλαβαίνουμε πώς πρέπει να γίνονται. Εγώ πάντως αυτές τις δύο διατάξεις συγχωρήστε με, αλλά δεν θα τις ψηφίσω.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ)

Δεν μπορεί οι αδυναμίες της διοικήσεως, οι αδυναμίες του Υπουργείου Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε. να πληρώνονται και αυτές από τον πολίτη, ο οποίος στο τέλος ξέρω από περιπτώσεις απαλλοτριώσεων, οι οποίες σέρνονται για πολλά χρόνια, δήθεν θα γίνει σχολείο, δήθεν θα γίνει πάρκο, κανένας δεν πληρώνει, κανένας στο μεταξύ δεν μπορεί να κτίσει, να αξιοποιήσει αυτή την περιουσία, δεν μπορεί να την κάνει τίποτα. Είναι αναδασωτέο, τους λες πώς είναι αναδασωτέο, αφού δεν ήταν ποτέ δάσος; Μετά ανακαλύπτουν τον όρο “δασωτέο”, μετά τον ισοτιμούν με τον όρο “απαλλοτριωτέο”! Στο τέλος, ούτε απαλλοτρίωση κάνουν, ούτε την δυνατότητα στον πολίτη να ασκήσει τα δικαιώματά του από την ιδιοκτησία που του επιτρέπουν να το κάνει. Επομένως και αυτή η διάταξη δεν νομίζω ότι συμβάλλει στην πρόσκτηση ταχύτερα. Πιθανώς συμβάλλει στη διαιώνιση ορισμένων απαρά-

δεκτων καταστάσεων. Προς αυτήν την κατεύθυνση οδηγεί, επιτρέψτε μου να πω, ότι δεν είναι σύμφωνο με ένα κράτος δικαίου, με ένα κράτος που θέλει να σέβεται τον εαυτό του και θέλει να είναι σύγχρονο.

Είναι η πρώτη φορά, στο Σύνταγμα, αναμφισβήτητη πρώτη φορά, αλλά και στη νομοθεσία δεν χρησιμοποιείται, δεν είναι εν χρήσει ο όρος "δημογραφική πολιτική", "δημογραφικό πρόβλημα". Δεν υπάρχει συνειδητοποίηση των διαστάσεων του προβλήματος και γι' αυτό ακριβώς και δεν γίνεται αναφορά.

Αν στο άρθρο 21 του ισχύοντος Συντάγματος, του αναθεωρημένου, υπάρχουν έτσι καλλιεπείς ρυθμίσεις για τις πολύτεκνες οικογένειες, για τους αναπήρους, για τους χρήζοντες βοήθειας, για τους ανθρώπους, εν πάση περιπτώσει, για τους οποίους μια σοβαρή κοινωνία, κοινωνία αγάπης, δικαιοσύνης αλληλεγγύης και συνοχής θα πρέπει να φροντίσει, αλλά αν αυτά τα δικαιώματα δεν είναι και αγωγή, δηλαδή δεν μπορεί ο πολίτης να τα διεκδικήσει, δεν έχουν κανένα νόημα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Δικαιώματα του είδους αυτού τα οποία δεν επιτρέπουν στον πολίτη σε περίπτωση που δεν τα εκπληρώνει το κράτος, ασχέτως του γεγονότος ότι ανέλαβε την υποχρέωση και με τόσο πανηγυρικό τρόπο και από το θεμελιώδη νόμου του το Σύνταγμα, εφόσον δεν έχει τη δυνατότητα αγωγής, αν δεν καταστήσουμε τα δικαιώματα του άρθρου 21 αγωγή, θα έχουμε αυτό το οποίο ο Ρωμαίοι ονόμαζαν *lex imperfecta*, ατελής νόμος, που προέβλεπε υποχρεώσεις και δεν προέβλεπε κυρώσεις σε περίπτωση που οι υποχρεώσεις αυτές δεν εξεπληρούντο από τον υπόχρεο και εν προκειμένω από τον ελληνικό κράτος.

Νομίζω ότι είμαστε σε κάποιο σημείο, όπου η δημογραφική κατάσταση της χώρας δεν μπορεί να πάει σε άλλο σκαλί πιο κάτω. Έβλεπα προχθές σε αυτή την ετήσια έκθεση του "ECONOMIST" ότι ακόμη και οι Άραβες των βορείων ακτών της Αφρικής έχουν ανησυχήσει τους Αμερικανούς στρατηγιστές, γιατί αυτή τη στιγμή αριθμούν διακόσια εξήντα τρία εκατομμύρια συνολικά κατοίκους από τους οποίους το 50% είναι κάτω των είκοσι πέντε ετών. Και αυτό τους ανησυχεί για μια αποσταθεροποίηση η οποία μπορεί να είναι αποσταθεροποίηση και της αφρικανικής ηπείρου και εμμέσως της εγγύτερης Ανατολής, της εγγύτερης Ασίας, αλλά βεβαίως και της Ευρώπης αφού βρίσκεται στη λεκάνη της Μεσογείου.

Για τον ίδιο λόγο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την άποψη ότι και το δικαίωμα που προκύπτει, το οποίο, από το άρθρο 25 εάν δεν καταστεί και αυτό αγωγή, τότε δεν έχει σημασία η τροποποίηση της διατύπωσής του και η πρόσκτηση μιας καλλιεπότερης διατύπωσης, όπου μιλάμε για πολλά δικαιώματα και εγγυήσεις μάλιστα του κράτους και όλα τα σχετικά. Όλα αυτά δεν έχουν κανένα απολύτως νόημα. Χθες η ΓΣΕΕ έδωσε στη δημοσιότητα μια έκθεση του Ινστιτούτου Εργασίας το οποίο λειτουργεί πλησίον της σύμφωνα με την οποία από το 1984 μέχρι το 1998 έχουμε μια απομείωση κατά μονάδα του κόστους εργασίας της κλάσεως του 20%. Της κλάσεως του 20% σε πραγματικούς όρους, σε πραγματικές τιμές όχι σε ονομαστικές. Παρά ταύτα δεν έχουμε καμία μα καμία απολύτως βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και επίσης δεν έχουμε καμία, μα καμία απολύτως αύξηση των επενδύσεων από εκείνους που όφειλαν να κάνουν επενδύσεις, για να μη μιλήσω για τους κερδοσκόπους μεγαλοαπατεώνες, οι οποίοι ενοσφίσθησαν τελικώς τα 23 τουλάχιστον τρισεκατομμύρια, χρήματα των φτωχών, ενάμισι εκατομμυρίου Ελλήνων, διά της νομότυπης μεθόδου του χρηματιστηρίου. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Κρητικός έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Μετά τον κ. Ιωαννίδη, τον κ. Παπαθεμελή η σειρά μου. Άρχισε η παρέλαση των υψηλών αναστημάτων!

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ:...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Αυτό ισχύει.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, χρησιμοποιώ τον παραδοσιακό και ιστορικό όρο της προσαγόρευσης "Κύριοι Βουλευτές". Αυτός ήταν ανέκαθεν ο όρος προσαγόρευσης από συστάσεως ελληνικού Κοινοβουλίου. Τα τελευταία χρόνια έχουμε γίνει συνά-

δελφοί, είναι σωστός και αυτός ο όρος, αλλά μεταξύ Βουλευτών δεν νομίζω ότι είναι ο καταλληλότερος. Οι Βουλευτές είναι οι εκπρόσωποι του λαού, οι αιρετοί του λαού και είναι οι Βουλευτές. Είναι λειτουργοί. Συνάδελφοι είναι μεταξύ τους οι άλλων κατηγοριών. Όταν η επόμενη Βουλή καταστήσει τους Βουλευτές επαγγελματίες, τότε μπορούμε να λεγόμαστε και συνάδελφοι.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Θα την καταψηφίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Συνάγουμε, κύριε Κρητικέ, ότι είσθε κατά του ασυμβιβάστου.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Θα το συζητήσουμε στην οικεία διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Αυτό υπονοείτε και συμφωνώ μαζί σας.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Παρακαλώ, δεν το είπα για να ανοίξουμε παρένθετη συζήτηση. Είναι σε άλλο στάδιο αυτό το ζήτημα. Αλλά αφού με ρωτάτε σας απαντώ: ναι, είμαι κατά του ασυμβιβάστου.

Να μου επιτρέψετε να πω λίγες σκέψεις επί της ουσίας, αλλά πριν από αυτές να επαναλάβω τη διατύπωση που έκανε ο επίτιμος Πρόεδρος ο κ. Μητσotάκης σε ό,τι αφορά το διαδικαστικό ζήτημα. Γιατί είναι μείζονος σημασίας και είναι ουσιαστικό ζήτημα. Θα προέλθουν από τη Βουλή, ως άλλωστε έχει δικαίωμα να το κάνει, ειδικά σε αυτή την αναθεωρητική διαδικασία, προτάσεις κατά τον τύπον που προβλέπει το Σύνταγμα με τις ανάλογες υπογραφές. Αυτές εφόσον είναι προσθήκες σε διατάξεις προηγούνται της ψηφοφορίας και αν ψηφισθούν, ενσωματώνονται, αν δεν ψηφισθούν απορρίπτονται, και εν συνεχεία πάμε στην ψηφοφορία της κυρίας διατάξεως. Είναι διαδικασία που πρέπει να προστατεύσουμε, ούτως ώστε να ξέρουμε τι τελικά θα ψηφίσουμε, σύμφωνα με τη συζήτηση και την πλειοψηφική γνώμη της Βουλής η οποία θα διαμορφωθεί σε απόφαση.

Κύριε Πρόεδρε, να μου επιτρέψετε τώρα να κάνω μία γενική εισαγωγή, επειδή χθες δεν το μπόρεσα λόγω μιας ίωσης.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές είναι υψίστη στιγμή για τη Βουλή η αναθεωρητική διαδικασία. Είναι σπάνια διαδικασία και έρχεται, όπως γνωρίζετε κατά τις οικείες διατάξεις του άρθρου 110 του Συντάγματος σε μακρά χρονικά διαστήματα. Η διαδικασία αυτή είναι πολιτειακού χαρακτήρα. Δύο είναι οι πολιτειακού χαρακτήρα λειτουργίες της Βουλής. Όταν αναθεωρείται το Σύνταγμα και όταν εκλέγεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Όλες οι άλλες λειτουργίες της είναι πολιτικές και υπακούουν στα προγράμματα των κομμάτων, στις πολιτικές των κομμάτων, στις προτάσεις των κομμάτων στα πλαίσια της εγκρίσεώς τους από τον ελληνικό λαό και στα πλαίσια της εμπιστοσύνης της Βουλής. Εδώ είναι πολιτειακή διαδικασία και ως τέτοια υπερακοντίζει την κοιματική ταυτότητα, την κοιματική ιδιότητα. Γι' αυτό το Σύνταγμα στο άρθρο 110 αυτή την ευθύνη την αναθέτει αποκλειστικά στη Βουλή και σε κανέναν άλλον, τη νομοθετική πρωτοβουλία την αναθέτει στη Βουλή και στην Κυβέρνηση και τον κοινοβουλευτικό έλεγχο τον αναθέτει σε όλη τη Βουλή και φυσικά με προεξάρχοντα ρόλο στην Αντιπολίτευση. Η αναθεώρηση του Καταστατικού Χάρτη ανήκει στη Βουλή, είναι δικό της αποκλειστικό δικαίωμα και ασκείται με την υπέρτατη συνείδηση απέναντι στο συμφέρον του τόπου και του λαού και στην ανάγκη να διαμορφωθεί εκείνο το συνταγματικό πλαίσιο το οποίο θα διασφαλίζει και τα δικαιώματα των πολιτών και τις σχέσεις των κομμάτων και τις σχέσεις, ή τις διακρίσεις των εξουσιών μεταξύ τους. Όλα αυτά πέρα από μικροκομματικές προκαταλήψεις και μικροκομματικές σκοπιμότητες. Δεν χωρούν τέτοιου είδους σκέψεις όταν αναθεωρούμε το Σύνταγμα της χώρας.

Λίγες λέξεις για τα άρθρα που συζητούμε. Είναι ιδιαίτερης σημασίας η αναθεώρηση, η οποία γίνεται για τη διευκρίνιση της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων. Πρωτοπόρησε η Ελλάδα και συνεχίζει να πρωτοπορεί στην προστασία των ατομικών δικαιωμάτων, στην προστασία του πολίτη. Και δεν έχω μεγάλες διαφωνίες, απεναντίας επικροτώ το δικαίωμα της κατοχύρωσης στην πληροφορία αυτή τη μεγάλη κατάκτηση της εποχής μας, η οποία συνεχώς θα έρχεται πληθωρική και θα δικαιούται ο καθένας να πληροφορείται. Και εδώ είναι ένα θέμα που αφήνεται στο νομοθέτη. Και σ' αυτόν ανήκει η ευθύνη κατά πόσον αυτή

την πληροφορία θα την καταστήσει κοινό κτήμα όλου του λαού, όχι κάποιων επιλεγμένων πολιτών ή επιλεγμένων κατηγοριών πολιτών, ή επιλεγμένων τάξεων. Το δικαίωμα στην πληροφορία είναι θέμα που αφορά όλους τους πολίτες.

Όσον αφορά στην προστασία των δικαιωμάτων στη βιοϊατρική και τη γενετική, εγώ θα έλεγα να προστεθεί και η λέξη “γενετική” στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου του σχετικού άρθρου, δεδομένου ότι είναι απαραίτητη. Και βεβαίως πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη ότι νόμος θέλει ορίσει την προστασία των δικαιωμάτων από την τρομακτική εξέλιξη -η λέξη “τρομακτική” μπαίνει εμφαντικά- της τεχνολογίας, αυτής της τεράστιας ανάπτυξης, η οποία μπορεί να μεταβάλει και τον άνθρωπο σε πειραματόζωο, σε αριθμό, η σε άθυρμα ως κοινωνικό σύνολο. Αυτά πρέπει να τα προβλέψει το Σύνταγμα.

Σε ό,τι αφορά την ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 4, είμαι αντίθετος για λόγους τους οποίους δεν έχω το χρόνο να εκθέσω, και οι οποίοι εκτέθηκαν από άλλους συναδέλφους. Για λόγους ιδιαιτερότητας της χώρας μας, για λόγους ίσης μεταχείρισης, των πολιτών και για λόγους ίσης υποχρέωσης απέναντι στην πατρίδα και στην προστασία της, Δεν πρέπει να περιληφθεί στο Σύνταγμα. Και θα έλεγα ότι, αν συμβεί να αποτελέσει η ερμηνευτική αυτή δήλωση διάταξη, να συνδυαστεί με το άρθρο 48 του Συντάγματος ώστε να αναστέλλεται σε περίπτωση πολέμου μαζί με τα άλλα αναστελλόμενα στο άρθρο 48, που προβλέπει την κήρυξη της χώρας σε κατάσταση πολιορκίας. Τι θα συμβεί εν καιρώ πολέμου που όλοι θα γίνουν “αντιρρησίες” συνείδησης, όταν θα κληθούν στο μέτωπο για να προστατεύσουν και να προασπίσουν την πατρίδα; Και δεν μιλάμε για επιθετικούς πολέμους-οι Έλληνες ποτέ δεν τους έκαναν- μιλάμε για αμυντικούς. Τι θα συμβεί τότε;

Συνεπώς, εάν συμβεί να ισχύσει -πράγμα με το οποίο δεν συμφωνώ- να ενταχθεί η αναστολή της στο άρθρο 48 του Συντάγματος. Δεν είναι στις αναστελλόμενες διατάξεις του άρθρου 48 η ερμηνευτική δήλωση που τίθεται τώρα.

Θα ήθελα να προσθέσω και κάποιες άλλες σκέψεις που ενδεχομένως μπορεί να γίνουν προσθήκες σε ό,τι αφορά την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων. Παραδείγματος χάριν, συμφωνώ με τον κ. Κωνσταντίνου, που διατύπωσε μία άποψη για την προστασία της ελληνικής γλώσσας και της ελληνικής γραφής. Είναι ένα μέγα θέμα, το οποίο ενδεχομένως θα απειληθεί στο μέλλον και γι'αυτό πρέπει να έχει συνταγματική προστασία.

Θέλω να αναφερθώ και στην ανάγκη προστασίας του πολίτη από την αλλοίωση των τροφικών προϊόντων, πράγμα που επίσης αποτελεί μια σκέψη που πρέπει να δούμε.

Θα περιοριστώ σε ελάχιστες λέξεις σε ό,τι αφορά τα άρθρα 21 και 25. Στο άρθρο 17 υπήρξε μια προσθήκη του κ. Βενιζέλου με την οποία προβλέπεται η εύλογη αποζημίωση η οποία θα προκαθίσταται, εάν κατάλαβα καλά.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Μέρος μόνο θα προκαταβάλλεται.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Μέρος μόνο και, ενδεχομένως, κύριε Πρόεδρε, θα προσθέσουμε και τη λέξη “ταυτοχρόνως”.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Ευχαριστώ, αλλά να προβλεφθεί και η εγγύηση της καταβολής του ευλόγου τιμήματος του απαλλοτριωμένου ακινήτου. Αυτό πρέπει να γίνει γιατί δεν νομίζω ότι μπορούμε να θέσουμε σε κίνδυνο περιουσιακά στοιχεία στο όνομα κάποιας αναγκαιότητας, η οποία υπάρχει και δεν την αγνοεί κανείς.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Κύριε συνάδελφε, μου επιτρέπετε μία διακοπή;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Κύριε συνάδελφε, μου απαλλοτριώνετε χρόνο, αλλά ορίστε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ορίστε, κύριε Μάνο, αλλά σας παρακαλώ, σηκωθείτε στο μικρόφωνο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, είναι φανερό ότι υπάρχει μία αναδιατύπωση την οποία γνωρίζει η Πλειοψηφία, εμείς όμως δεν τη γνωρίζουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Υπάρχει μία πρόταση αναδιατύπωσης, κύριε Μάνο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Τίνος πρόταση;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Είναι πρόταση η οποία, εάν δεν κάνω λάθος, κύριε Μάνο, έκανε ο εισηγητής της Πλειοψηφίας σήμερα το πρωί προφορικά κατά την αγόρευσή του. Δεν έχω ούτε εγώ τη συγκεκριμένη διατύπωση, γι'αυτό ήμουν σε κάποια αμφιβολία σε σχέση με το συγκεκριμένο περιεχόμενό της. Μη μου παίρνετε, όμως, άλλο χρόνο και σπεύδει και το ρολόι το οποίο ακολουθεί τη δική του πορεία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Είναι πρόταση, κύριε Μάνο, με την οποία σε συγκερασμό θα αποφασίσουμε τι θα γίνει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Πότε τη μοιράσατε;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Δεν το έχω υπόψη μου, με συγχωρείτε. Επιτρέψτε μου δύο λέξεις όμως, κύριε Πρόεδρε, γιατί ο χρόνος τελειώνει.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Έχει διανεμηθεί το πρωί και ετέθη υπόψη όλων των συναδέλφων. Όλες οι πτέρυγες ενημερώθηκαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Μισό λεπτό, κύριε Κρητικέ, θα σας δώσω το χρόνο σας. Θέλω, όμως, να διευκρινίσω ότι, όπως ο κ. Λοβέρδος λέει, το πρωί μοιράστηκε μία τέτοια πρόταση. Διευκρινίζω, όμως, ότι δεν μοιράστηκε από τις υπηρεσίες. Είναι μία πρόταση η οποία έγινε από συναδέλφους Βουλευτές.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Έτσι είναι. Δεν μοιράστηκε από τις υπηρεσίες. Εγώ την εξήγησα τώρα και δεν υπήρχε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Μπορώ να έχω το λόγο, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ορίστε, κύριε Λοβέρδο.

Κύριε Κρητικέ, θα σας δώσω το χρόνο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Ναι, κύριε Πρόεδρε.

Ας διαπιστωθεί ευθύς αμέσως, κύριοι συνάδελφοι, για να μην είμαι και εγώ εξουδετερωμένος στο Βήμα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ο γενικός εισηγητής της Πλειοψηφίας διένειμε ο ίδιος την πρόταση αυτή και όλες οι υπόλοιπες εισηγήσεις των Κοινοβουλευτικών Ομάδων την έλαβαν υπόψη τους. Ωστόσο, είναι αληθές ότι δεν διένειμε μέσω των Υπηρεσιών της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Άρα λοιπόν έγινε μια πρόταση από το γενικό εισηγητή της Πλειοψηφίας...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΔΟΥΝΗΣ: Δεν την πήραμε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Δεν υπάρχει.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Εν πάσει περιπτώσει. Σε σχέση

με αυτή την προσθήκη άκουσα το πρωί να διαμαρτύρεται ο κ. Βαρβιτσιώτης κατά την αγόρευσή του, ότι αιφνιδιάστηκε από τον κ. Βενιζέλο. Βέβαια το σωστό θα ήταν να έλεγε “γιατί δεν ήρθες να με ενημερώσεις να αιφνιδιάσουμε μαζί τη Βουλή, όπως προχθές”. Μιλώ για την αιφνιδιαστική πρόταση του ασυμβίβαστου. Γιατί και αυτός ήταν ένας αιφνιδιασμός της Βουλής.

Κύριοι Βουλευτές, κλείνω με δύο παρατηρήσεις επί των άρθρων 21 και 25.

Το άρθρο 21 εισάγει την ανάγκη του δημογραφικού σχεδιασμού. Δεν αρκεί ο πανηγυρικός και διακηρυκτικός λόγος γι'αυτό το μεγάλο και τεράστιας σημασίας θέμα, το εθνικό θέμα που απασχολεί τη χώρα μας. Οφείλουμε να συνεδητοποιήσουμε όλοι -και είναι στη δική μας δικαιοδοσία αυτή η διάταξη να δούμε την τελική διατύπωση, κύριοι Βουλευτές- το κράτος υποχρεούται σε σχεδιασμό και εφαρμογή προγράμματος αντιμετώπισης του δημογραφικού προβλήματος. Πρέπει να γίνει συνείδηση, κάτι που έχουμε διαπιστώσει και εμείς οι παλαιότεροι, αλλά και παλαιότερες από εμάς γενιές, που έχει αρχίσει να φθίνει ο πληθυσμός μας ορατά από τη δεκαετία του '50. Και φθάσαμε σήμερα σε εκείνο το φαινόμενο και σε εκείνο το στοιχείο που ανέφερε και ο κ. Παπαθεμελής να είναι κάτω και του 1% η γεννητικότητα κατά γυναίκα. Πρέπει να πω ότι το 1997 και το 1999 οι θάνατοι ήταν περισσότεροι από τις γεννήσεις. Όταν προπορεύεται ο θάνατος και ακολουθεί η ζωή, όταν ανατρέπεται αυτός ο βιολογικός όρος, τι άλλο θέλουμε για να αφυπνιστούμε και να κινητοποιηθούμε για να αντιμετωπίσουμε με αποτελεσματικά μέτρα το πρόβλημα της απίσχυανσης και της συρρίκνωσης του πληθυσμού;

Όταν προπορεύεται ο θάνατος και ακολουθεί η ζωή, τι άλλο περιμένουμε;

Για το άρθρο 25 θέλω πιο συγκεκριμένη τη διατύπωση του κοινωνικού κράτους. Σε μια εποχή της παγκοσμιοποίησης, σε μια εποχή της κυριαρχίας της αχαλίνωτης οικονομίας της αγοράς, σε μια εποχή που δύο εκατομμύρια Ελλήνων είναι κάτω του ορίου της φτώχειας, η ανεργία στο 12,5%, το κράτος πρέπει να γίνει έντονα κοινωνικό και αυτό πρέπει να προσδιοριστεί στη συγκεκριμένη διάταξη του Συντάγματος. Και εδώ μπορούμε να συνεργαστούμε, να κάνουμε μια καινούρια διατύπωση αυτής της διατάξεως δεσμευτική για το κράτος. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Για την οργάνωση της συζήτησης, ζήτησε το λόγο πρώτα ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κ.Κ.Ε. κ. Κολοζώφ, ζήτησε το λόγο ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Πλειοψηφίας κ. Ακριβάκης και μετά ζητήσατε το λόγο εσείς και κατόπιν θα συνεχίσουμε τον διάλογο.

Ο κ. Κολοζώφ έχει το λόγο.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Θα ήθελα να αρχίσω, κύριε Κρητικέ, με το κυρίες και κύριοι Βουλευτές, αλλά εδώ μόνο κυρίους βλέπω.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Συμπωματικά.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Συμπωματικά βεβαίως.

Η ενότητα που εξετάζουμε σήμερα αφορά, φυσικά, τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Θα ήθελα όμως από την αρχή να επισημάνω πως η προσέγγιση που γίνεται σε αυτές τις έννοιες από το κόμμα μας είναι τελείως διαφορετική από αυτή που η εισηγήση του εκπροσώπου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και εκείνου της Νέας Δημοκρατίας κάνουν.

Πράγματι εμείς θεωρούμε πως το κράτος δεν είναι ουδέτερο. Εμείς θεωρούμε πως το κράτος και οι σχετικοί θεσμοί που καθορίζουν τη λειτουργία του εκφράζουν τα συμφέροντα αυτών που έχουν την πραγματική εξουσία στα χέρια τους. Και σήμερα δεν υπάρχει αμφιβολία πως κυρίαρχη θέση στην κοινωνία μας έχει το μεγάλο κεφάλαιο. Αν λοιπόν προσεγγίσουμε τα ζητήματα που μας απασχολούν από αυτό το πρίσμα, θα κρίνουμε πως η αναθεώρηση του σημερινού Συντάγματος δεν μπορεί παρά να πάει προς την κατεύθυνση της διευκόλυνσης όλων των λειτουργιών, που το κεφάλαιο και οι πολιτικοί του εκπρόσωποι επιθυμούν.

Άλλωστε ήδη σε θεσμικό επίπεδο έχουν εισαχθεί μία σειρά από σημαντικές αλλαγές και θα συνεχίσει η βροχή των νομοσχεδίων που αλλάζουν τις εργασιακές σχέσεις, που ανατρέπουν το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας μας και φυσικά αυτές οι αλλαγές δεν γίνονται προς το συμφέρον των εργαζομένων.

Έτσι αυτή η αναθεώρηση των άρθρων της πρώτης ενότητας δεν πάει προς την κατεύθυνση διεύρυνσης των δικαιωμάτων των εργαζομένων, αλλά αντίθετα προς την κατεύθυνση της περιστολής ή στην καλύτερη περίπτωση, την επικύρωση αυτών των κατακτήσεων που τα προηγούμενα χρόνια ο λαός μας με την πάλη του επέβαλε.

Τα ζητήματα που βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη και αφορούν τη δυνατότητα των εργαζομένων να διεκδικούν τα δικαιώματά τους, εξακολουθούν να αποτελούν το ζητούμενο γι' αυτούς σ' αυτήν την κοινωνία που ζούμε.

Το δικαίωμα της απεργίας βρίσκεται συνεχώς μπροστά σε μία σειρά από προσχήματα που σε τελευταία ανάλυση ουσιαστικά την απαγορεύουν. Οι εργοδότες με την ουσιαστική στήριξη του κράτους που τους υπερασπίζεται, χρησιμοποιώντας τους κατασταλτικούς μηχανισμούς του και την ψήφιση αντεργατικών νόμων, έχουν γίνει ασύδοτοι και η τάση είναι να γίνονται όλο και περισσότερο καταπιεστικοί και να εκμεταλλεύονται όλο και περισσότερο τους εργαζόμενους.

Με το άρθρο 25, με την αναθεώρησή του, εισάγεται στο Σύνταγμα η έννοια του περιορισμού των δικαιωμάτων που δεν υπήρχε πριν στο Σύνταγμά μας και η έννοια της αναλογικότητας. Έτσι όταν οι κινητοποιήσεις πάρουν μαζικό χαρακτήρα και προχωρούν οι εργαζόμενοι σε απεργία ή άλλες κινητοποιήσεις, παρεμβαίνουν τα δικαστήρια στα οποία προστρέχουν φυσικά οι εργοδότες, τα οποία και εκδίδουν κατά κανόνα αποφάσεις που

χαρακτηρίζουν τις απεργίες παράνομες και καταχρηστικές. Στις περισσότερες περιπτώσεις το βασικό επιχείρημα είναι πως τίγονται τα συμφέροντα του κοινωνικού συνόλου, το οποίο συγκρινόμενο με το συμφέρον των εργαζομένων που απεργούν, είναι σημαντικότερο και επομένως σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας υπερέχει το κοινωνικό σύνολο και επομένως βγαίνει η καταδίκη και η απαγόρευση της απεργίας.

Την ίδια στιγμή -και το σημειώνω απλώς για να υπενθυμίσω πως το κράτος δεν είναι ουδέτερο- λειτουργεί υπέρ των εργοδοτών αυτό το κράτος και βρισκόμαστε τον τελευταίο καιρό όλο και πιο συχνά μπροστά σε απειλή ή και εφαρμογή του lock out, το οποίο δεν συγκινεί την Κυβέρνηση ή τις διάφορες αρχές αυτού του κράτους.

Ποιο είναι αυτό το οποίο βλέπουμε εμείς; Ότι όλος ο κατασταλτικός μηχανισμός με το πρόσημα του να προστατεύσουμε κάτι το απροσδιόριστο, ουσιαστικά προστατεύουμε τον εργοδότη στέλνοντας την αστυνομία, στέλνοντας ό,τι έχουν στη διάθεσή τους για να εμποδίσουν αυτές τις διεκδικήσεις των εργαζομένων.

Εγώ θα ήθελα πολύ ένα κράτος το οποίο όντως χρησιμοποιεί αυτούς τους οργανισμούς του, αυτά τα όργανα της τάξης να πηγαίνουν στο εργοστάσιο για να προστατεύουν την απεργία των εργαζομένων. Να γιατί δεν είναι ουδέτερο το κράτος.

Διεύρυνση των κοινωνικών δικαιωμάτων σημαίνει -κατά τη γνώμη μας- όχι μόνο να κατοχυρωθεί συνταγματικά το δικαίωμα της απεργίας, αλλά να κατοχυρωθεί και το δικαίωμα και των εργαζομένων να εκφράζουν την αλληλεγγύη τους σε συναδέλφους τους που βρίσκονται σε κινητοποίηση ακόμα και με την κήρυξη απεργίας αλληλεγγύης.

Επίσης, διεύρυνση των κοινωνικών δικαιωμάτων για μας σημαίνει διατάξεις που να δίνουν τη δυνατότητα στους εργαζομένους να παίρνουν μέρος στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Το δικαίωμα στην υγεία, στη μόρφωση, στην εργασία, στην κατοικία πρέπει συνταγματικά να κατοχυρώνονται για όλους όσους ζουν στη χώρα μας χωρίς καμία εξαίρεση. Για τους μετανάστες θα πρέπει να κατοχυρωθεί το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι χωρίς εμπόδια. Όμως, το πνεύμα που υπάρχει στην προσπάθεια που γίνεται για αναθεώρηση αυτού του Συντάγματος είναι να περιορισθούν αυτά τα δικαιώματα σε μια σειρά από κατηγορίες εργαζομένων.

Στην έκθεση της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος και μετά τη συζήτηση στην επιτροπή, προτείνεται το άρθρο 12, παράγραφος 4, όπου απαγορεύεται το συνεταιρίζεσθαι στους δημόσιους υπαλλήλους, στους υπαλλήλους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή δημόσιων επιχειρήσεων. Πιστεύετε πως αλλάζουν τα πράγματα, γιατί κάτω από τη γενική κατακραυγή ενάντια σ' αυτήν τη διάταξη ο εισηγητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στο παρά πέντε ζητάει την κατάργησή του με αυτό το κείμενο που, απ' ό,τι κατάλαβα, οι περισσότεροι Βουλευτές δεν έχουν ακόμη πάρει στα χέρια τους; Άλλωστε η απαγόρευση της απεργίας σε αστυνομικούς και δικαστές εξακολουθεί να ισχύει. Οι περιορισμοί εξακολουθούν να ισχύουν.

Γίνονται ορισμένες προτάσεις που είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά τελικά δεν μπορούν να ξεφύγουν από τον αναχρονιστικό εναγκαλισμό του παρελθόντος. Αναφέρομαι στα ζητήματα της διοικητικής εκτόπισης και της θανατικής ποινής. Πιστεύω πως οι διατυπώσεις που υπάρχουν αφήνουν ανοικτό τόσο το θέμα της εκτόπισης όσο και το θέμα της θανατικής ποινής. Νομίζω ότι και στα δύο αυτά ζητήματα το Σύνταγμά μας πρέπει να είναι καθαρό. Πρέπει οι διατυπώσεις του να είναι καθαρές και να μην αφήνουν "παράθυρα". Υπάρχει θεωρητικά, κατά τη γνώμη μας, η δυνατότητα στη δικαστική εξουσία να κάνει χρήση αυτού του "παράθυρου" που αφήνει αυτή η διατύπωση που υπάρχει, έτσι ώστε να γίνονται εκτοπίσεις και να δικαιολογούνται από τους δικαστές με μία σειρά από τρόπους που αυτοί γνωρίζουν, αν η κατάσταση στη χώρα μας αλλάξει και τα πράγματα δυσκολέψουν για το λαό μας.

Έχουμε τέτοιες εμπειρίες. Θα ήθελα να σας θυμίσω ότι ο νόμος που χρησιμοποιήθηκε για τη δίωξη του Κομμουνιστικού Κόμματος για πάρα πολλά χρόνια, όταν γεννήθηκε δεν αφορού-

σε τους κομμουνιστές, δεν είχε καμία σχέση με τους κομμουνιστές.

Όσο για τη θανατική ποινή, απλώς πρέπει να καταργηθεί χωρίς αυτές τις εξαιρέσεις, που βάζει μέσα, σε καιρό πολέμου.

Κύριοι Βουλευτές, θα ήθελα να σταθώ λιγάκι στο άρθρο 4, παράγραφος 6 και την ερμηνευτική δήλωση που απασχόλησαν πολλούς συναδέλφους. Θα ήθελα κατ'αρχήν να υπενθυμίσω - άλλωστε πιστεύω ότι όλοι το γνωρίζετε - πως το κόμμα μας θεωρεί πως όλοι οι Έλληνες πολίτες πρέπει να υπηρετούν στις Ένοπλες Δυνάμεις χωρίς εξαιρέσεις. Είμαστε υπέρμαχοι ενός στρατού στον οποίο να υπηρετούν σαν κληρωτοί όλοι οι Έλληνες και είμαστε αντίθετοι με το μισθοφορικό στρατό. Όμως, δεν αγνοούμε ένα πρόβλημα, που είναι υπαρκτό και που απασχολεί πολλά παιδιά, τα οποία λόγω συνειδήσης δεν μπορούν να υπηρετήσουν στο στρατό. Εδώ δεν αναφέρομαι σε πιθανούς λουφαδόρους, οι οποίοι όμως δεν μπορεί να αποτελούν το πρόσχημα για να μη δούμε ένα υπαρκτό πρόβλημα.

Δεν θα ήθελα να κάνω αναφορές στις διάφορες χώρες του εξωτερικού, γιατί δεν με απασχολεί το τι κάνουν άλλες χώρες. Η χώρα μας έχει την ιστορία της, έχει τη συνέχεια της και αυτή ακριβώς η συνέχεια έφερε στην ημερήσια διάταξη αυτό το πρόβλημα.

Είναι δικό μας πρόβλημα έστω κι αν στις άλλες χώρες αντίστοιχα προβλήματα έχουν αντιμετωπιστεί και έχουν λυθεί θετικά. Όμως το πρόβλημα είναι υπαρκτό.

Πιστεύουμε πως η λύση που δίνεται για εναλλακτική θητεία, δίνει κάποια διέξοδο σε αυτό το πρόβλημα που είναι υπαρκτό. Άλλωστε η τάση είναι να πάμε σε μισθοφορικό στρατό. Αυτές είναι οι κεντρικές κατευθύνσεις και αν το προεκτινουμε το παραπάνω σε μία ενιαία ομόσπονδη Ευρώπη, τα μέτρα μας δηλαδή ο αριθμός των στρατιωτών που υπηρετούν είναι αρκετά για να συμπληρώσουμε τον μισθοφορικό στρατό που θα μας απαλλάξει από αυτό το πρόβλημα.

Πιστεύω όμως ότι και σε αυτήν τη διατύπωση θα μπορούσε να απαλειφθεί η λέξη που υπάρχει, "τεκμηριωμένη" αντίρρηση συνειδήσης. Δηλαδή, να μπορούν να έχουν αυτό το ευεργέτημα όσοι τεκμηριωμένα αποδεικνύεται ότι είναι αντιρρησίες συνειδήσης. Πιστεύω ότι πρέπει να διαγραφεί η λέξη "τεκμηριωμένη", γιατί μπορεί να αποτελέσει πρόσχημα για περαιτέρω ταλαιπωρία αυτών των ανθρώπων. Και γνωρίζουμε πάρα πολύ καλά πως λειτουργούν αυτά τα πράγματα στη χώρα μας, τουλάχιστον μέχρι να γίνει ο επαγγελματικός στρατός.

Σχετικά με το άρθρο 9α', που αφορά την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων, εμείς δεν έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε πρόταση. Χρειάζονται πενήντα Βουλευτές, δεν τους έχουμε και επομένως δεν μπορούμε να δώσουμε έτσι ολοκληρωμένη την πρόταση.

Όμως μας κάνει εντύπωση το γεγονός ότι η αρχή προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα απευθύνθηκε στους Αρχηγούς των κομμάτων και στους εισηγητές των κομμάτων, δίνοντας την άποψή της σχετικά με αυτό το ζήτημα.

Διαβάζοντας το κείμενο που μας έστειλε, έμεινα κατάπληκτος, γιατί ο εισηγητής στη διόρθωση που κάνει και την οποία δεν έχετε πάρει, ουσιαστικά αποδέχεται την πρόταση, εκτός της τελευταίας παραγράφου.

Η πρόταση έχει τρεις παραγράφους, οι δύο είναι αυτές που είναι διατυπωμένες στην πρόταση και η τελευταία παράγραφος είναι η εξής: "Απαγορεύεται η απόδοση εθνικού κωδικού αριθμού στα πρόσωπα που διαβίου στην ελληνική επικράτεια".

Και χωρίς να έχω καμία διάθεση να αντιδικήσω με τον εισηγητή και με το ΠΑΣΟΚ συλλογικά, αν είναι συλλογική αυτή η πρόταση, αναρωτήθηκα γιατί διαγράφεται αυτή η παράγραφος. Μου κάνει δε εντύπωση, γιατί τον τελευταίο καιρό με όλα όσα περνάμε γύρω από τα προσωπικά δεδομένα και τη συζήτηση που γίνεται, η αρχή αυτή, τουλάχιστον από μέρους της Κυβέρνησης, προβάλλεται σαν το παράδειγμα.

Έχει δίκιο αυτή η αρχή να θέτει ένα τέτοιο ζήτημα. Είναι πάρα πολύ επικίνδυνο το να συνδέουμε τον πολίτη με έναν αριθμό, τον οποίο μπορεί να τον χειριστεί κατάλληλα ο οποιοσδήποτε και να καταλήξει σε ένα προφίλ για το οποιοδήποτε άτομο. Και αυτό είναι απαράδεκτο. Είναι κάτι το οποίο όταν το είδαμε

για πρώτη φορά στο έργο του Όργουελ ανατριχιάσαμε και τώρα, να που υλοποιείται αυτό το πράγμα.

Χρειάζεται συμπλήρωση και αυτή η παράγραφος πρέπει να συμπεριληφθεί. Εμείς απευθυνόμαστε στον εισηγητή, απευθυνόμαστε και στους συναδέλφους που συμφωνούν μαζί μας να υπάρξει ο αριθμός και να γίνει αποδεκτή αυτή η πρόταση της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Φυσικά δεν μπορούμε παρά να συμφωνήσουμε με εκείνο το άρθρο 10, παράγραφος 3, στο οποίο φυσικά αναφέρεται το υποχρεωτικό των διαφόρων αρχών να απαντούν έγκαιρα στους πολίτες και μάλιστα να υπάρχουν και κυρώσεις, εφόσον μέσα σε εξήντα μέρες, δεν απαντούν. Καλό είναι αυτό. Αλλά κυρίες και κύριοι Βουλευτές, καταλαβαίνετε τι δείχνει αυτό το άρθρο όταν μπαίνει στο Σύνταγμά μας; Ένα απλό πράγμα που θα έπρεπε να είναι η καθημερινή ρουτίνα σ' αυτήν τη χώρα, που θα έπρεπε με έναν απλό νόμο να διευθετείται εάν υπάρχουν δυσκολίες, είμαστε αναγκασμένοι να το φέρουμε στο Σύνταγμα και να το υπογραμμίζουμε κιάλας. Δεν μπορεί αυτό να φέρει τον εκσυγχρονισμό, εάν μια σειρά από ζητήματα δεν πάνε προς την κατεύθυνση εξυπηρέτησης του πολίτη, του εργαζόμενου. Όλο όμως το πλέγμα αυτής της αναθεώρησης πάει σε αντίθετη κατεύθυνση και θα μείνει κενό γράμμα εάν εξακολουθήσει να λειτουργεί έτσι όπως λειτουργεί σήμερα το ελληνικό κράτος.

Ακόμη, δεν ξέρω γιατί -δεν βλέπω καμία σκοπιμότητα- είπε ο εισηγητής της Πλειοψηφίας ότι αλλάζει τη φράση "άτομα με ειδικές ανάγκες" με τη φράση "άτομα με αναπηρία". Έχω την αίσθηση, ότι περιορίζει. Η έννοια των ατόμων με αναπηρία, είναι πιο περιοριστική από την έννοια των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες. Εγώ θα έλεγα να μείνει η πρώτη διατύπωση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Έτσι το έχει ζητήσει το αναπληρωτικό κίνημα.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Το άκουσα αυτό από τον κύριο εισηγητή που το είπε, αλλά εν πάση περιπτώσει, θα έχει τους λόγους του το αναπληρωτικό κίνημα που θέλει αυτό το ζήτημα. Εμείς όμως εδώ νομοθετούμε, συντάσσουμε το Σύνταγμα και γνωρίζουμε τις έννοιες και πώς αυτές θα λειτουργήσουν. Δεν κάνουμε χάρη στο κίνημα, μπορούμε όμως, για να αρθεί αυτή η παρεξήγηση να τα βάλουμε και τα δύο. Έχω την αίσθηση ότι έτσι όπως μπαίνει τώρα, στενεύει η έννοια.

Θα ήθελα να τελειώσω με κάτι με το οποίο συμφωνούμε -έχουμε και μερικά άλλα, δεν προλαβαίνω όμως- και θα ήθελα να το επισημάνω. Η γρήγορη ανάπτυξη των τεχνολογιών ιδιαίτερα στον τομέα της γενετικής δημιουργεί καινούργια, δεδομένα άγνωστα. Δεν πιστεύω ότι οι διατάξεις του Συντάγματος μπορούν να προβλέψουν τα πάντα, όμως είμαστε σύμφωνοι να μπει, γιατί ανοίγει ο δρόμος και μπορεί έτσι ο νομοθέτης με μεγάλη ευελιξία κάθε φορά που εμφανίζονται τέτοιου είδους ζητήματα, να παρεμβαίνει έχοντας τη στήριξη του Συντάγματος. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ.Ακριβάκης έχει το λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΚΡΙΒΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, όλοι οι προλαλήσαντες είπαν ότι αυτή η ενότητα που συζητούμε, είναι πολύ σημαντική. Εγώ θα πω ότι είναι η σημαντικότερη από τις 7 ενότητες που θα συζητηθούν στην αναθεώρηση του Συντάγματος. Και τη θεωρώ σημαντικότερη, διότι πιστεύω ότι τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα είναι αυτά τα οποία δίδουν το χαρακτήρα ενός Συντάγματος, ως συντηρητικού ή προοδευτικού λιγότερο ή περισσότερο.

Πεποίθησή μου, επιγραμματικά θα πω είναι ότι η επιχειρουμένη αναθεώρηση είναι γενναία και εξαιρετικά προοδευτική. Αυτό δεν σημαίνει βεβαίως ότι το ισχύον Σύνταγμα του 1975 δεν είχε σαφέστατο προοδευτικό προσανατολισμό και βεβαίως είχε. Όμως με αυτές τις πολλές τομές που γίνονται σε αυτήν την πρώτη ενότητα, πιστεύω ότι η κατεύθυνση η οποία δίνεται είναι εξαιρετικά προοδευτική. Και βέβαια σε μια περίοδο γίνεται αυτή η αναθεώρηση με αυτήν την προοδευτική κατεύθυνση που θα πω ότι η τάση είναι αντίθετη, μετά την επικράτηση ιδεολογικοπολιτικών αντιλήψεων που δεν ευνοούν την ανάπτυξη τέτοιων θέσεων και απόψεων που υποστηρίζουμε σήμερα εδώ.

Θεωρώ ότι αποτελεί για μας τιμή, τους Βουλευτές που τυχαί-

νει να βρισκόμαστε σ' αυτήν τη Ζ' Αναθεωρητική Βουλή, όλων των κομμάτων διότι επιτεύχθη στην επιτροπή και είμαι βέβαιος θα επιτευχθεί και εδώ στην Ολομέλεια, ευρύτατη πλειοψηφία στις αναθεωρητέες διατάξεις αυτής της πρώτης ενότητας. Αιτωχώς τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, κύριε Πρόεδρε, και κατά τη συζήτηση στην Επιτροπή Αναθεώρησης και τώρα ελάχιστη σημασία δώσαν σ' αυτήν την ενότητα. Ίσως άλλα θέματα, όπως π.χ. ο τρόπος εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, κρίναν ότι είναι πιο ερεθιστικός για την κοινή γνώμη.

Κύριε Πρόεδρε, αν αφιέρωνα το χρόνο μου στο να αναφερθώ στις αναθεωρητέες διατάξεις και πως αναθεωρούνται θέλω να πιστεύω, ότι όλοι εδώ οι συνάδελφοι, θα έλεγαν ότι εξαντλώ την υποχρέωσή μου να μιλήσω σαν Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ή αν θέλετε εξαντλώ ένα τυπικό μου καθήκον. Και αυτό διότι με σαφήνεια και ενάργεια και από τους εισηγητές και απ' όλους τους ομιλητές αναλύθηκαν οι αναθεωρητέες διατάξεις και πως αναθεωρούνται. Και βεβαίως υπάρχει -είναι σαφέστατο αυτό- μια σαφής ευρύτατη πλειοψηφία επί όλων σχεδόν των διατάξεων. Είναι χαρακτηριστικό ότι από τα άρθρα της πρώτης ενότητας, απλή πλειοψηφία στην Επιτροπή Αναθεώρησης, υπήρξε μόνο στο άρθρο 24 και στο άρθρο 25. Σε όλα τα άλλα υπήρξε ομοφωνία ή ευρύτατη πλειοψηφία.

Γι' αυτό λοιπόν, δεν θα ασχοληθώ με αυτό το θέμα, απλώς θα αδράξω την ευκαιρία να υποστηρίξω και στην Ολομέλεια, κάποιες απόψεις μου που αν θέλετε δεν έχουν γίνει δεκτές που εάν πείσω τους συναδέλφους θα καταστήσουν ακόμη προοδευτικότερη αυτήν την αναθεώρηση του Συντάγματος. Κύριε Πρόεδρε, το πρώτο ατομικό δικαίωμα, το ένα δικαίωμα, το μοναδικό δικαίωμα είναι η προσωπική ελευθερία. Όλα τα άλλα δικαιώματα έπονται μακράν αυτού του δικαιώματος. Τι να το κάνουμε το απόλυτο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι των δημοσίων υπαλλήλων, εάν ο συντακτικός νομοθέτης δεν έχει προβλέψει να ληφθούν μέτρα κατά της παρανόμου στέρησης της προσωπικής ελευθερίας ατόμων. Τι νόημα έχει το δικαίωμα της πληροφόρησης, το δικαίωμα στην πληροφορία, εάν υπάρχουν κρούσματα στέρησης της προσωπικής ελευθερίας.

Είναι σαφές νομίζω ότι αναφέρομαι στο άρθρο 6, αναφέρομαι στην προφυλάκιση, κύριε Πρόεδρε. Το άρθρο 6 τροποποιείται και τροποποιείται σωστά, διότι με τη ρύθμιση η οποία γίνεται αποφεύγεται αυτή η βάναιυση καταστρατήγηση του άρθρου 6 που παρέτεινε επ'αόριστον τις προφυλάξεις. Το τρικ το οποίο είχε εφευρεθεί από χρόνια, να επαναλαμβάνεται το μέτρο σε διακριτές πράξεις στην ίδια υπόθεση, μ'αυτήν την τροποποίηση καταργείται.

Θα μου επιτρέψετε όμως στο όλο κεφάλαιο αυτού του θέματος της προφυλάκισης, στο πλέγμα αυτών των διατάξεων, να πω ότι αυτή η τροποποίηση είναι εξαιρετικά δευτερεύουσα. Το κυρίαρχο θέμα είναι ο προφυλακισθείς αθώος. Σας ανέφερε ο κ. Γκούσκος, μια έρευνα του Πανεπιστημίου Αθηνών, η οποία έρευνα είπε: Από τους προφυλακισμένους το 50% αθώνεται. Το 30% καταδικάζεται για αδικήματα που δεν συγχωρείται προφυλάκιση. Και μόνο το 20% καταδικάζεται για αδικήματα που συγχωρείται προφυλάκιση.

Αυτά τα στοιχεία είναι πολύ εντυπωσιακά. Σημαίνει ότι εκατοντάδες άνθρωποι εστερήθησαν την ελευθερία τους αδικώς και παρανόμως και με τη σφραγίδα του δικαστηρίου, διότι σε έναν ο οποίος προφυλακίστηκε και έμεινε στη φυλακή έξι μήνες, ένα χρόνο και με τις παρατάσεις μέχρι τώρα δύο και τρία χρόνια, έρχεται το δικαστήριο και του λέγει είσαι αθώος. Με τη λέξη "αθώος" του λέγει ταυτόχρονα ότι εσύ κάθησες στη φυλακή τρία χρόνια παράνομα και άδικα. Αυτό του λέει. Και το ερώτημα είναι: Εμείς τι κάνουμε; Πώς το αντιμετωπίζουμε αυτό το ζήτημα; Αυτήν την έρευνα του πανεπιστημίου την ξέρουν εδώ οι καθηγητές πανεπιστημίου, οι νομικοί, όπως την ξέρουμε και εμείς της μαχόμενης δικηγορίας. Τι κάνουμε όμως; Αφήνουμε αυτό το θέμα ανέγγιχτο;

Είναι σαφέστατο ότι υπάρχει μια ροπή προς τις προφυλακίσεις ανθρωπών. Η αμφιβολία είναι υπέρ του κατηγορουμένου. Και πράγματι αυτό τηρείται στα δικαστήρια. Όταν αποφασίζει όμως ο ανακριτής και ο εισαγγελέας για την προφυλάκιση, οι αμφιβολίες είναι εις βάρος του κατηγορουμένου. Γι'αυτό και

προφυλακίζεται.

Είπε ο κ. Βαρβιτσιώτης το πρωί να εφαρμοσθεί -και υπάρχει τέτοια διάταξη από παλιά στον ποινικό νόμο- η αποζημίωση γι'αυτόν. Δηλαδή κάθισε ένας προφυλακισμένος δυο χρόνια, το δικαστήριο τον είπε αθώο, κατεστράφη οικογενειακά, οικονομικά, κοινωνικά και δεν ξέρω τι άλλο και θα του πούμε ότι θα του δώσουμε και διακόσιες χιλιάδες για να καλύψει τη στέρηση της ελευθερίας του! Αποτιμάται η στέρηση της ελευθερίας; Μπορεί να αποτιμηθεί; Σε οποιονδήποτε άνθρωπο και στον τελευταίο άνθρωπο. Νομίζω ότι δεν αποτιμάται.

Πιστεύω ότι αφού τολμούμε εμείς σαν συντακτικοί νομοθέτες να πάρουμε κάποια μέτρα προοδευτικά, ριζικά, δεν δικαιούμαστε να αφήσουμε ανέγγιχτο αυτό το θέμα. Δεν είναι δυνατόν ο ανακριτής με τον εισαγγελέα, με συνοπτικές διαδικασίες να αποφασίζουν προφυλάκιση χωρίς να υπάρχει παραπάνω ένα άλλο όργανο να κρίνει αυτήν την ιστορία. Θα μου πείτε οι νομικοί. Έχει δικαίωμα -και το κάνουν- ο προφυλακισθείς κατηγορούμενος να κάνει αίτηση στο δικαστικό συμβούλιο για την αλλαγή των περιοριστικών όρων ή της απόλωσης τελείως των περιοριστικών όρων.

Όμως στην πρακτική το ξέρουμε όλοι, δεν υπάρχει διαφωνία σε κανέναν ότι αυτή η προσφυγή 99% απορρίπτεται χωρίς την αυτοπρόσωπη πάντα εμφάνιση του κατηγορουμένου. Ποτέ, μα ποτέ, κυριολεκτώ, αίτημα του κατηγορουμένου να εμφανιστεί αυτοπρόσωπος στο δικαστικό συμβούλιο για να υποστηρίξει την προσφυγή του με δικηγόρο δεν έχει γίνει δεκτό. Ποτέ δεν έχει γίνει. Έτσι λοιπόν, διαιωνίζεται μία κατάσταση για κάποιους ανθρώπους και έρχεται μετά από τρία ή τέσσερα ή πέντε χρόνια πολλές φορές και οκτώ χρόνια και να πει το δικαστήριο "αθώος".

Λοιπόν, ίσως πλάτσια με το θέμα. Η πρότασή μου που είναι ταυτοσίμη με την πρόταση που έκανε και ο κ. Γκούσκος ο εξαίρετος συνάδελφος, εκλεκτός ποινικολόγος πάνω στο θέμα αυτό, είναι: Μετά την απόφαση του ανακριτού και του εισαγγελέως για την προφυλάκιση κάποιου, να διαβιβάζεται αυτοπαγγέλτως ο φάκελος στο δικαστικό συμβούλιο το οποίο μετά από υποχρεωτική αυτοπρόσωπη εμφάνιση του κατηγορουμένου ενώπιόν του, θα αποφαινεται και θα εγκρίνει το περιοριστικό μέτρο το οποίο ετέθη ή θα το αλλάζει. Αυτή η διάταξη πρέπει να μπει οπωσδήποτε κατά την άποψή μου στο άρθρο 6. Διότι εάν δεν υπάρξει κάποια ασφαλιστική δικλείδα θα συνεχιστεί αυτή η κατάσταση των χιλιάδων αδικώς προφυλακισμένων, παρανόμως προφυλακισμένων και εμείς εδώ θα επαιρόμεθα ότι φτιάξαμε ένα δημοκρατικό και προοδευτικό Σύνταγμα, γιατί λέμε μέσα ότι έχουμε πρόσβαση στην πληροφορία ή ότι έχουμε απόλυτο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι στους δημοσίους υπαλλήλους και όλα τα άλλα. Και το βασικό, το ιερό δικαίωμα της προστασίας της προσωπικής ελευθερίας δεν θα το έχουμε αγγίξει καθόλου.

Έρχομαι στο άρθρο 10, στο οποίο πραγματικά μου κάνει κατάπληξη η απλοχερία που δίδεται στην προθεσμία για την απάντηση που πρέπει να δώσει η αρχή. Λέει η παράγραφος 3: Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία όχι μεγαλύτερη των εξήντα ημερών όπως ο νόμος ορίζει. Δηλαδή θα ζητήσω εγώ ένα πιστοποιητικό γεννήσεως -να το πω έτσι απλά όπως το καταλαβαίνω τουλάχιστον- και έχει δικαίωμα ο υπάλληλος να μου το δώσει μετά από εξήντα ημέρες.

Θεωρώ υπερβολικό το εύρος αυτής της προθεσμίας των εξήντα ημερών. Θα το έλεγα αλλιώς, ότι αν θέλετε συνταγματικά καθιερώνουμε, θεσμοθετούμε την αργοπορία και την καθυστέρηση. Συνταγματικά κατοχυρώνουμε αυτούς τους αργούς ρυθμούς λειτουργίας της κρατικής μηχανής.

Αλλά θα πω κάτι απλό. Σήμερα στην εποχή της πληροφορικής που ασφαλώς τα μέσα που έχουν οι διάφορες υπηρεσίες έχουν αλλάξει, λέμε ότι έχουν δικαίωμα εξήντα ημερών για να μου δώσουν την πληροφορία ή το χαρτί.

Εάν ο συνταγματικός νομοθέτης, κύριε Πρόεδρε, τον 1975 εσκέπτετο τότε να βάλει κάποια προθεσμία απαντήσεως -γιατί το ισχύον Σύνταγμα του 1975 δεν έχει προθεσμία, απλώς λέει

αόριστα υποχρεούται να απαντήσει- σε σχέση με τα μέσα που υπήρχαν τότε το 1975 και τα μέσα που υπάρχουν σήμερα, η πληροφορική, νομίζω ότι η προθεσμία αυτή αν αφήσουμε τις εξήντα ημέρες, θα έπρεπε να είναι τρία χρόνια τότε το 1975. Αυτό έπρεπε να λέει ο συνταγματικός νομοθέτης, μέσα σε τρία χρόνια.

Για να μην πλατιάζω, λοιπόν, πιστεύω ότι μια προθεσμία τριάντα ημερών είναι πλούσια. Και εν πάση περιπτώσει να δώσουμε κι ένα στίγμα ότι θέλουμε να κινηθούν γρήγορα οι διαδικασίες.

Θα τελειώσω με το άρθρο 17 που αναφέρεται στις απαλλοτριώσεις. Είναι σωστή η τροποποίηση που γίνεται, αλλά υπάρχει ένα σημαντικότερο κενό που αφορά σε ατομικό δικαίωμα στο θέμα των απαλλοτριώσεων. Έχουμε μιαν απαλλοτρίωση, η οποία κηρύσσεται, καθορίζεται η προσωρινή τιμή μονάδος, γίνεται αργότερα οριστικός κανονισμός της τιμής μονάδος και μετά από πέντε-έξι χρόνια που είναι δεσμευμένο το ακίνητο έρχεται η αρμόδια αρχή και λέει ότι δεν κάνει την απαλλοτρίωση. Κι εγώ, που το ακίνητό μου το έχω αναξιοποίητο πέντε-έξι χρόνια λόγω του ότι είναι δεσμευμένο, δεν κάνω τίποτα. Ερώτηση: Δεν δικαιούται ο ιδιοκτήτης αυτού του ακινήτου, που υπαιτιότητι της αρχής ήρθη η απαλλοτρίωση, τουλάχιστον ν' αποκαταστήσει τη ζημία του γι' αυτά τα χρόνια που το ακίνητο ήταν δεσμευμένο;

Αυτό είναι ένα πρόβλημα, το οποίο αντιμετωπίζουν καθημερινώς χιλιάδες άνθρωποι σ' όλη την Ελλάδα. Είναι πάμπολλες οι απαλλοτριώσεις που κηρύσσονται, προχωρούν οι δικαστικές διαδικασίες για τον καθορισμό της τιμής μονάδος και τελικώς αίρονται. Και ο ιδιοκτήτης κάθεται πέντε-έξι χρόνια και παρακολουθεί ακίνητος το θέμα.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι πρέπει να προστεθεί εδάφιο στο άρθρο 17 που να λέει ότι νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις που ο ιδιοκτήτης ακινήτου μπορεί να ζητήσει αποζημίωση για απαλλοτρίωση που εκηρύχθη ή εδεδεσμένη το ακίνητο και τελικά ήρθη.

Κύριε Προέδρε, προσπάθησα να υποστηρίξω κάποιες απόψεις που, αν θέλετε, δεν βρίσκονται μέσα στα πλαίσια των εισηγήσεων των γενικών εισηγητών. Πιστεύω ότι -και χαίρομαι που ο κ. Βενιζέλος, ο γενικός εισηγητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ., τουλάχιστον είναι εδώ και άκουσε αυτές τις απόψεις- σ' αυτό το κεφάλαιο των ατομικών δικαιωμάτων όλοι πρέπει να δείξουμε ιδιαίτερη ευαισθησία. Ιδιαίτερα το άρθρο 6 που αφορά στην προφυλάκιση πρέπει να το επανεξετάσουν οι γενικοί εισηγητές, να υιοθετήσουν αυτές τις απόψεις για να μην γίνει και κάποια πρόταση που μπορεί να γίνει από πενήντα Βουλευτές.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Μητσοτάκης έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το κεφάλαιο αυτό είναι ένα κεφάλαιο στο οποίο υπάρχει ευρύτατη συμφωνία. Είναι ένα κεφάλαιο στο οποίο πράγματι οι θέσεις που παίρνουμε τιμούν την Ελλάδα. Βρίσκεται στην πρωτοπορία της εξασφάλισης των πολιτικών, ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών της.

Με την έννοια αυτήν το χαίρετιζω κι εγώ και χαίρετιζω και την ομοφωνία περίπου που υπάρχει σ' αυτήν την Αίθουσα. Σημείωσα όμως μια εύστοχη παρατήρηση, την οποίαν έκανε στην ενδιαφέρουσα εισήγησή του ο εισηγητής της Πλειοψηφίας. Είπε ότι η Ελλάς, η οποία ήδη το 1975 επείδη έβγαине από μία ωμή δικτατορία προχώρησε θαρραλέα και πρωτοπόρησε στην προστασία των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων, συνεχίζει την ίδια πορεία και προχωρεί ακόμα πιο μακριά την ώρα που διεθνώς υπάρχει μια αντίθετη τάση.

Διερωτήθηκε κανείς από εμάς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί υπάρχει αυτή η αντίθετη διεθνώς τάση; Δηλαδή οι υπόλοιποι λαοί της Ευρώπης, για να μην πάω μακρύτερα, της Δυτικής Ευρώπης, έγιναν λιγότερο ευαίσθητοι στην προστασία των ατομικών δικαιωμάτων και της δημοκρατίας ή μήπως η σημερινή πραγματικότητα θέτει το κράτος και κατά συνέπεια την έννομο τάξη ενώπιον πολύ πιο σκληρών προβλημάτων τα οποία είναι υποχρεωμένη να αντιμετωπίσει;

Και αυτά βεβαίως τα προβλήματα τα ξέρουμε όλοι μας. Είναι

η ένταση και οι διαστάσεις που πήρε το οργανωμένο έγκλημα με πρώτο, αν θέλετε, την εμπορία των ναρκωτικών όπου διατίθενται περισσότερα χρήματα απ' όσα για τον προϋπολογισμό ενός κράτους μεσαίου μεγέθους. Η ανάγκη της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος από την οποία εξαρτάται εάν θα επιβιώσει το ανθρώπινο γένος, αναγκάζει τα σημερινά κράτη να είναι σε ορισμένες περιπτώσεις περισσότερο σκληρά για να είναι αποτελεσματικά. Και να μην χαίρομαστε πάντοτε και να μην υπερβάλουμε όταν προστατεύουμε τα ατομικά δικαιώματα, να σκεπτόμαστε και την άλλη πλευρά. Προστατεύουμε τον κρατούμενο ή τον εγκληματία, είπα στην προηγούμενη αγόρευσή μου. Ας σκεφτούμε και το θύμα ή το όργανο της τάξεως. Και δεν μπορεί να είμαστε πιο ευαίσθητοι καμιά φορά για τον εγκληματία απ' ό,τι είμαστε για το όργανο της τάξεως ή για το θύμα.

Αυτές τις παρατηρήσεις τις κάνω για να πω ότι με αυτό το πνεύμα και με αυτήν την επιφύλαξη, αν θέλετε, πρέπει να αντιμετωπίσουμε και τις τολμηρές, προς τα εμπρός προτάσεις, τις οποίες εγώ κατά βάση δέχομαι.

Και για να γίνω πιο συγκεκριμένος, να αρχίσουμε από την ποιότητά του θανάτου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συμβαίνει να είμαι ο πρώτος Έλληνας πολιτικός ο οποίος πριν από σαράντα τόσα χρόνια έκανε πρόταση στη Βουλή για κατάργηση της ποινής του θανάτου. Είχα επηρεασθεί τότε από το φίλο μου και συμπολεμιστή μου Κώστα Δεσποτόπουλο τον καθηγητή και υπέβαλα πρώτος αυτήν την πρόταση. Σήμερα η ποινή του θανάτου κατηργήθη στην ουσία και στη τη χώρα μας. Διεθνώς έγινε παραδεκτό. Και, όμως, διαβάζοντας τα Πρακτικά εκείνης της εποχής είδα ότι είχα κάνει την πρόταση κατάργησης της ποινής του θανάτου με εξαίρεση τους εμπόρους ναρκωτικών. Μου έκανε εντύπωση πως είχα σκεφθεί πριν από σαράντα χρόνια αυτό που σήμερα είναι το μεγάλο πρόβλημα. Δεν λέω ότι μπορούμε να πάμε πίσω. Και διεθνώς υποχρέωση είναι και καλά το καθιερώνουμε στο Σύνταγμα.

Είναι ανάγκη, όμως, από εκεί και πέρα, κύριοι συνάδελφοι, να σκεφθούμε ότι πέραν της ποινής του θανάτου υπάρχουν και άλλες ποινές οι οποίες ποινές καταλήγουν να είναι ονομαστικές. Τα ισόβια δεν είναι ισόβια και οι μικρότερες ποινές των ισόβιων καταλήγουν ουσιαστικώς σε φυλάκιση δύο ή τριών ετών.

Ένας νέος εισαγγελέας, από αυτούς που έχουν το ιερό πάθος -έχουμε ευτυχώς καλούς δικαστικούς λειτουργούς, αρκετούς και πολύ καλούς- με επεσκέφθη πρόσφατα για να μου πει: Κύριε Μητσοτάκη, δεν ξέρω αν έχετε συνευνητοποιήσει ότι οι ποινές τις οποίες τα δικαστήρια επιβάλουν είναι διαπιστωτικές. Λέω, γιατί το λές; Λέει, γιατί δεν εκτελούνται. Θα σας πω μου λέει ένα παράδειγμα: Ένας κλέφτης, όχι εγκληματίας, δεν είναι φονιάς, δικάστηκε για πολλά πλημμελήματα, καθ' εξιν κλέφτης. Είχε αθροιστικά εκατόν τριάντα δύο χρόνια φυλακή. Τα εκατόν τριάντα δύο, όπως μου είπε, γίνονται δέκα και τα δέκα γίνονται δύο ή τρία και ο άνθρωπος βγαίνει από τη φυλακή.

Είναι ανάγκη αφού καταργούμε την ποινή του θανάτου -και καλά κάνουμε και την καταργούμε- να θέσουμε ένα τέρμα σε αυτήν την αχαλίνωτη τάση να γινόμαστε διαρκώς και περισσότερο επιεικείς και να καταργούμε στην ουσία την έννοια της ποινής.

Η δεύτερη παρατήρηση που θέλω να κάνω αναφέρεται στους αντιρροήσεις συνευησεως. Είνα ανάγκη, κύριοι συνάδελφοι, να δεχθούμε την ερμηνευτική διάταξη όπως προτείνεται, διότι η Ελλάδα διασύρεται διεθνώς. Διότι αυτό διεθνώς έχει γίνει παραδεκτό και ανήκουμε σε μια ευρύτερη οικογένεια.

Διερωτήθη ο αγαπητός συνάδελφος ο στρατηγός ο κ. Σπυριούνης, καλά εκεί εξαντλείται η ευαισθησία των εταίρων μας στην Ενωμένη Ευρώπη; Ναι, είναι ένα θέμα το οποίο και αυτούς απασχολεί, διότι τα άλλα θέματα, κύριε Σπυριούνη, η Κύπρος, οι Κούρδοι είναι μακριά και δεν τους ενδιαφέρουν. Τους απασχολεί το ίδιο πρόβλημα και μια που έχουν πάρει μια θέση, νομίζουν ότι είναι σωστό και εμείς να προσαρμοστούμε. Αλλά πρέπει να μη η ερμηνευτική διάταξη, μάλλον ως προσθήκη δυνατότητα, διότι όντως αυτά τα οποία ακούστηκαν εδώ μέσα είναι πολύ σοβαρά.

Όντως το δημογραφικό πρόβλημα της Ελλάδος είναι τραγικό. Όντως το ήμισυ -αυτό δεν το είπε κανένας- από κάθε κλάση οι μισοί, δεν κατατάσσονται διότι έχουν αναβολές και από τους υπόλοιπους μισούς αρκετοί καταφέρνουν με διάφορους τρόπους να διαφεύγουν.

Ο επαγγελματικός στρατός δεν αποτελεί λύση. Επ'αυτού θα έχουμε την ευκαιρία να κουβεντιάσουμε αναλυτικά. Είναι ανάγκη κατά συνέπεια οι Έλληνες να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Και ενώ όσο μεν τα πράγματα είναι όπως ακούσαμε πρωτίτερα, δηλαδή ο αριθμός των αντிரρησιών συνείδησης είναι περιορισμένος, δεν υπάρχει κανένα απολύτως πρόβλημα. Εάν όμως ω μη γένοιτο αργότερα παραστεί ανάγκη, δεν υπάρχει προστασία από το Σύνταγμα. Δύνανται λείει το Σύνταγμα. Ο νομοθέτης κατά συνέπεια, θαυμάσια μπορεί να το πάρει πίσω. Να το ξεκαθαρίσουμε.

Ακόμα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε ό,τι αφορά τα διοικητικά μέτρα, για μας τους Έλληνες που έχουμε την εμπειρία του Εμφυλίου Πολέμου, των ανωμάλων περιόδων που περάσαμε μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, της δικτατορίας της σχετικής πρόσφατης -τώρα πια είναι αρκετά μακρινή, αλλά οι περισσότεροι εδώ μέσα τη ζήσαμε και υπέστημεν και τις συνέπειές της- είναι φυσικό να είμαστε απολύτως αντίθετοι. Και τα διοικητικά μέτρα κατά βάση χωρίς καμία αμφιβολία αντίκεινται στις αρχές του δικαίου.

Αλλά εν τούτοις θα σας έλεγα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εγώ είμαι Κρητικός, η ζωοκλοπή είναι μάλιστα στην Κρήτη σήμερα. Σήμερα στην Κρήτη σε πολλές περιοχές, το έχω πει και άλλοτε, έχει καταλυθεί η έννοια του κράτους. Έχει καταλυθεί κυριολεκτικά. Εμένα προσωπικά οι ορεινοί της Κρήτης μου είναι συμπαθείς και συνδέομαι και ιδιαίτερα μαζί τους. Αλλά έχω χρέος αυτήν την ώρα υπευθύνως να τοποθετηθώ και να πω ότι κανονικά θα έπρεπε -δεν το έκανα και ως Πρωθυπουργός παρά το ότι το είχα εξαγγείλει- να υπάρξει εκτόπιση στις περιπτώσεις της ζωοκλοπής, διότι θα εκτοπίζαμε ελαχίστους ανθρώπους και θα σταματούσε η μάλιστα τις ζωοκλοπής με όλες τις συνέπειες που στη συνέχεια έχει.

Κατά συνέπεια, εντάξει, αυτήν την ώρα και το γενικότερο πνεύμα είναι έτσι, αλλά μη νομίζουμε ότι μπορούμε να αναθεματίζουμε τόσο εύκολα και την πρόβλεψη την οποία είχε πάρει και το Σύνταγμα του 1975, πρόβλεψη η οποία στην ουσία δεν υλοποιήθηκε για τους λόγους που όλοι γνωρίζουμε, λόγω της ευαίσθησής που υπάρχει.

Και μια γενική παρατήρηση προτού πάω στην τελική παρατήρηση που θέλω να κάνω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι ότι ορισμένες διατάξεις απ'αυτές που συζητούμε εκφράζουν ευχή, χωρίς καμία αμφιβολία. Μα, αυτό είναι το Σύνταγμα; Το Σύνταγμα δεν είναι κατά κανόνα συγκεκριμένη διάταξη. Επακολουθεί ο νομοθέτης. Και βεβαίως, δεν μπορεί να αποχρεώσει απόλυτα το Σύνταγμα. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που το Σύνταγμα προβλέπει την έκδοση ενός νόμου και άμα ο νόμος αυτός μπορεί ποτέ να μην εκδοθεί. Σας έφερα πρωτίτερα το παράδειγμα για τα διοικητικά μέτρα του Συντάγματος του 1975.

Κατά συνέπεια, δεν έχει καμία αξία η γενική διακήρυξη: 'Όχι αγαπητοί συνάδελφοι, έχει σημασία η γενική διακήρυξη. Άλλωστε μη ξεχνούμε ότι έτσι με γενική διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών ξεκίνησε η έννοια του Συντάγματος.

Κατά συνέπεια, ας μην αναζητούμε παντού εκτελεστές διατάξεις και ας μην αναζητούμε και τρόπους να εκτελεστούν οι διατάξεις αυτές. Γιατί στο τέλος-τέλος ας μην ξεχνούμε ότι στο χέρι μας είναι να εφαρμόσουμε ή να μην εφαρμόσουμε το Σύνταγμα. Και ακριβώς επειδή υπάρχει πάντοτε η δυνατότητα του να μην εφαρμόζεται το Σύνταγμα -δεν λέω να παραβιάζεται ή να γίνεται εκτροπή, αλλά να μην εφαρμόζεται στην έκτασή του- επακριβώς γι'αυτό υπάρχει και η σοφή ακροτελεύτια διάταξη του Συντάγματος που επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων. Στον πατριωτισμό των Ελλήνων επαφίεται ούτως ή άλλως η εφαρμογή του Συντάγματος κατά σημαντικό ποσοστό.

Κατά συνέπεια, καλές είναι και αυτές οι γενικές διατάξεις, έστω κι αν δεν έχουν κύρωση ή αν δεν ασφαλίζουν απόλυτα την εφαρμογή του.

Τέλος, θα ήθελα να πω μερικά λόγια για τις απαλλοτριώσεις. Είναι ένα μεγάλο πρόβλημα που ταλαιπωρεί τον ελληνικό λαό πολλές δεκαετίες. Η ιδιοκτησία στην Ελλάδα καταδιώκεται απηνώς, χωρίς καμία αμφιβολία.

Όταν πρόσφατα οι σύλλογοι των ιδιοκτητών μου έφεραν τη λίστα των επιβαρύνσεων που έχει η ιδιοκτησία, έτριβα τα μάτια μου. Κι εγώ, με την μακρά πείρα που έχω, δεν φανταζόμουν ότι είναι τόσο μακρά η λίστα των επιβαρύνσεων. Γενικότερα, η ιδιοκτησία στη χώρα μας διώκεται και δεν γίνεται πολλές φορές σεβαστή. Πρώτη παρατήρηση.

Δεύτερη παρατήρηση. Για τις απαλλοτριώσεις έχουν γίνει επανειλημμένως νόμοι. Πρόσφατα -κι αυτό είναι άτοπο και το λέω εν παρενθέσει- ψήφισε η Βουλή μας Κώδικα Απαλλοτριώσεων. Είπαμε στην Κυβέρνηση -εδώ θα μιλήσω και να με συγχωρήσετε, ως Αντιπολίτευση- ότι επιτέλους αφού ψηφίζουμε αλλαγές στο Σύνταγμα, γιατί δεν περιμένεις; Περιμένεις δεκαοκτώ χρόνια, ήταν εκκρεμής αυτός ο Κώδικας Απαλλοτριώσεων. Γιατί δεν περιμένεις να ψηφιστεί το Σύνταγμα για να κάνεις μια και καλή τον κώδικα; Η Κυβέρνηση επέμεινε. Ήταν ίσως ο δέκατος τέταρτος ή δέκατος πέμπτος νόμος απαλλοτριώσεων, που ψηφίστηκε.

Εγώ, που έχω την τιμή να σας μιλώ, ο ίδιος ως Υπουργός των Οικονομικών έχω εισηγηθεί τουλάχιστον τρεις νόμους απαλλοτριώσεων. Έτσι πάει η δουλειά και δεν τελειώνει. Δεν δίνουμε λύση στο πρόβλημα. Γιατί; Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να είμαστε ξεκάθαροι. Δεν δίνουμε λύση, διότι οι απαλλοτριώσεις στην Ελλάδα προκηρύσσονται συνήθως επιτόλαιο, χωρίς σχεδιασμό και προπαντός χωρίς να υπάρχουν τα χρήματα και διότι δεν έχουμε τη διάθεση να πληρώσουμε τα χρήματα των απαλλοτριώσεων.

Πολλές φορές έχω πει από το Βήμα αυτό ότι η απαλλοτριώση είναι το πιο αχάριστο έργο για τον οποιοδήποτε Υπουργό Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. ή για τον οποιοδήποτε άλλο υπουργό είναι αρμόδιος, διότι πληρώνεις χρήματα και δεν έχεις να κερδίσεις απόλύτως τίποτα. Εγώ συνέβη πολλές φορές να πληρώσω πολλά χρήματα για απαλλοτριώσεις, διότι ακριβώς πίστευα το αντίθετο. Ίσως ορισμένα έργα να μην είχαν γίνει ποτέ αν αποφασιστικά δεν έδνα ορισμένα χρήματα σε μία δύσκολη καμπή. Αυτή τη τάση πρέπει να σταματήσει.

Υπάρχει όμως και μία άλλη τάση. Υπάρχει η νομοθεσία στην Ελλάδα η οποία επιτρέπει δέσμευση της περιουσίας. Η Αρχαιολογική Υπηρεσία είναι μεγάλη μάλιστα, "κηρύσσεται αρχαιολογικός χώρος". Τι σημαίνει αυτό; Στερείσαι της ιδιοκτησίας σου.

Ακόμα υπάρχουν και άλλες διατάξεις που στερούν στην ουσία την ιδιοκτησία με ορισμένες απαγορεύσεις, που επιβάλλονται για πολλούς και ποικίλους λόγους. Είναι δύσπιστη η ιδιοκτησία απέναντι του κράτους και δικαιολογημένα.

Ειλικρινώς, δεν καταλαβαίνω, κύριοι συνάδελφοι και κύριε εισηγητή της Πλειοψηφίας, ποια είναι η ανάγκη να φέρετε μία διάταξη η οποία και αν δεν είναι πονηρή δημιουργεί μία αβεβαιότητα και καχυποψία στους ενδιαφερόμενους. Να μην καταβληθεί η αποζημίωση πρωτίτερα; Εάν κάτι κέρδισαν οι ιδιοκτήτες της Ελλάδας είναι η συνταγματική προστασία, την οποία κανείς μέχρι τώρα δεν τόλμησε να θέσει υπό αμφισβήτηση και πολύ περισσότερο έστω και μερικώς να την καταργήσει.

Ποια είναι αυτή η υπερτάτη ανάγκη η οποία επιβάλλει στην Κυβέρνηση αυτήν την ώρα να προχωρήσει σε μια τέτοια διάταξη η οποία είναι ασυμπαθέστατη, η οποία δημιουργεί υπόνοιες και η οποία και αν ακόμα δεν είναι εκ του πονηρού έχει ένα τέτοιο πολιτικό αντίκτυπο και δημιουργεί μια τέτοια ανασφάλεια και αναστάτωση, ώστε δεν καταλαβαίνω ειλικρινώς γιατί την προτείνετε. Είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες ο καημός σας; Έχετε τίποτα άλλες απαλλοτριώσεις; Υπάρχει πάντοτε ο τρόπος να προχωρήσετε γρήγορα στις απαλλοτριώσεις.

Αν έχετε τα λεφτά και όντως θέλετε να πληρώσετε και να κάνετε απαλλοτρίωση δεν υπάρχει κανένα απολύτως πρόβλημα, κύριε Βενιζέλο. Η απαλλοτρίωση μπορεί να γίνει -σας το λέω εγώ μετά λόγου γνώσεως- σε ταχύτατο χρονικό διάστημα, υπό την προϋπόθεση ότι θέλετε να απαλλοτριώσετε κάτι για το οποίο έχετε τα χρήματα. Εάν το κράτος δεν έχει τα χρήματα να απαλλοτριώσει, να μην απαλλοτριώνει.

Επιτέλους ας σεβαστούμε και τον πολίτη. Γι' αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και εγώ είμαι απόλυτα αντίθετος προς αυτήν την προσθήκη και ζητώ από την Κυβέρνηση να την αποσύρει.

Τέλος, θα κάνω και μία διαδικαστική παρατήρηση, κύριε Πρόεδρε, με την άδειά σας.

Θα είναι καλό, κύριε εισηγητή της Πλειοψηφίας, να μοιράσετε μέσω της Βουλής τις αλλαγές τις οποίες τελικά προτείνετε. Μιλήσαμε πρωτίτερα κατά ποιον τρόπο θα γίνουν οι ψηφοφορίες. Εγώ δε νομίζω ότι μία πρόταση την οποία εσείς εισάγετε κατά τον Κανονισμό μπορεί να τεθεί σε ψηφοφορία. Πρέπει να έχει υπογραφές πενήντα Βουλευτών. Διότι τελικώς όταν θα φθάσουμε στην ψηφοφορία πιθανώς πέραν της μιας ή περισσότερων προτάσεων πρότασης που θα υπάρξουν από τα δύο κόμματα ή και τα μικρότερα σε πολλές περιπτώσεις, είναι ενδεχόμενο να υπάρξουν και προτάσεις μεμονωμένων Βουλευτών οι οποίες να είναι πιο προχωρημένες από τις προτάσεις των κομμάτων. Αυτές πρέπει να τεθούν υπό ψηφοφορία διότι πράγματι στη Βουλή αυτή πρέπει να εκφραστεί η θέληση της πλειοψηφίας και όχι απλώς η θέληση των κομμάτων.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Γείτονας έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Πρόεδρε, συζητούμε την ενότητα των άρθρων που αναφέρονται κύρια στα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα.

Εγώ πιστεύω ότι οι προτάσεις της αναθεώρησης στοχεύουν αναμφίβολα, ευθύβολα, στην αποτελεσματικότερη προστασία του πολίτη στο νέο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον που διαμορφώνεται από τις εξελίξεις. Και έναντι του κράτους αλλά και έναντι αναδυομένων ιδιωτικών εξουσιών. Επίσης στοχεύουν στην προώθηση και ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών, της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης. Και αυτό γίνεται είτε μέσα από την ενίσχυση και θωράκιση δικαιωμάτων του πολίτη αλλά και νέων εγγυήσεων για την εφαρμογή των δικαιωμάτων αυτών είτε με την εισαγωγή και την κατοχύρωση μιας νέας γενιάς δικαιωμάτων που προκύπτουν ως αναγκαιότητα από τις εξελίξεις, ιδιαίτερα τις εξελίξεις στην τεχνολογία και στη βιοτεχνολογία. Θα αναφερθώ σε μερικά απ' αυτά. Παραδείγματος χάρι κατοχυρώνεται το δικαίωμα συμμετοχής στην "κοινωνία της πληροφορίας" γιατί αυτή θα δεσπόσει στο βίο μας.

Χωρίς τη ρητή κατοχύρωση ενός τέτοιου δικαιώματος στις μέρες μας, θα οδηγούμαστε μοιραία ή θα οδηγούσαμε ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού, ουσιαστικά σε ένα νέου τύπου "κοινωνικό αποκλεισμό" μέσα από την απενεργοποίηση κατοχυρωμένων συνταγματικών δικαιωμάτων του όπως της ανάπτυξης της προσωπικότητάς του, της συμμετοχής του στην οικονομική και κοινωνική ζωή, της συμμετοχής του στην εργασία. Θα δημιουργούσαμε δηλαδή "νέες γενιές αναλφάβητων" στις οποίες κατοχυρωμένα συνταγματικά δικαιώματα, δεν θα είχαν καμιά πρακτική αξία.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει η Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ**)

Ένα δεύτερο θέμα είναι η προστασία, λόγω των εξελίξεων της τεχνολογίας, ιδιαίτερα στην εξέλιξη της πληροφορικής, από τη χρήση προσωπικών δεδομένων και η προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών, όπως γίνεται με τα άρθρα 9Α και 19 του Συντάγματος.

Στα πλαίσια του κοινού νομοθέτη σ' αυτά έχει αναληφθεί μια σημαντική προσπάθεια. Αναφέρομαι ιδιαίτερα στην εθνική επιτροπή, στη διακομματική επιτροπή προστασίας του απορρήτου με τον ν. 2225/94 όπως επίσης και σε ορισμένες οδηγίες της Κοινοτικής. Αναφέρομαι επίσης στον ν.2774/99, "περί προστασίας ατομικών δεδομένων σε επικοινωνιακά συστήματα".

Η ανάπτυξη της τεχνολογίας στη συλλογή, επεξεργασία, μεταφορά και διανομή της πληροφορίας, είναι ταχύτατη. Κατά τη γνώμη μου όμως εκείνο που έχει ιδιαίτερη σημασία δεν είναι μόνο αυτό, δηλαδή η ταχύτητα στις εξελίξεις. Το μείζον θέμα είναι ότι οδηγούμαστε σε σύγκλιση των τεχνολογιών της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών με άλλα λόγια σύγκλιση τηλεφωνί-

ας και INTERNET ταυτόχρονα όσο εξελίσσονται αυτές οι τεχνολογίες τόσο εξελίσσονται και αντίστοιχες τεχνολογίες παραβίασης.

Οι τεχνολογικές εξελίξεις, λοιπόν, ενώ εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες, δυνατότητες αλλά και νέα εχέγγυα προστασίας του απορρήτου, και των προσωπικών δεδομένων, ταυτόχρονα δημιουργούν, λόγω πιο εξελιγμένων τεχνικών παραβίασής τους, νέους κινδύνους και απειλές.

Οφείλω εδώ να επισημάνω το εξής: Στο πεδίο της τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας υπάρχει έλεγχος και εποπτεία από πολλές αρχές: Από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων και από την Εθνική Επιτροπή Προστασίας από το Απόρρητο. Όμως, αιτήματα για την προστασία του απορρήτου ή καταγγελίες για παραβίασή του ή ακόμα και αιτήματα με βάση δικαστικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου, συμπλέκονται αντίστοιχα με αιτήματα για δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή με γενικότερα αιτήματα που έχουν σχέση με τις τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες.

Άρα, μετά τη συνταγματική καθιέρωση των ανεξάρτητων αρχών, πιστεύω ότι στο επίπεδο του κοινού νομοθέτη θα πρέπει να δούμε τρόπους αποφυγής των επικαλύψεων και συγκύσεων για να μην προκύψουν νέα ζητήματα στην τήρηση των υποχρεώσεων και των αρχών, αλλά και των τηλεπικοινωνιακών φορέων, στην καθημερινή πρακτική.

Ένα τρίτο ζήτημα που έχει σχέση με τη νέα γενιά δικαιωμάτων είναι το δικαίωμα για την προστασία του ατόμου, από εφαρμογές της γενετικής τεχνολογίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο αιώνας μας -έτσι προβλέπουν όλοι και έτσι θα είναι- θα είναι ο αιώνας της γενετικής και της βιοτεχνολογίας. Αυτή η εξέλιξη ασφαλώς δημιουργεί μεγάλες ελπίδες, αλλά και σημαντικούς κινδύνους οι οποίοι μπορεί να εκδηλωθούν στο άμεσο μέλλον και να έχουν άμεση σχέση με αυτή καθ' εαυτή την ανθρώπινη αξία και τη γενετική ταυτότητα του ανθρώπου.

Πιστεύω λοιπόν ότι παρ'όλο που στο επίπεδο του κοινού νομοθέτη έχουν γίνει σημαντικά βήματα, ήταν αναγκαία η κατοχύρωση στο Σύνταγμα του πλαισίου για να μπορούν να εξελιχθούν νομοθετικές ρυθμίσεις και δράσεις ώστε να προστατευθεί ο άνθρωπος και η γενετική ταυτότητά του.

Θυμίζω ότι και με το ν. 2519 για το Ε.Σ.Υ. είχαμε θεσμοθετήσει "Εθνική Επιτροπή Βιοϊατρικής". Τροποποιήθηκε αργότερα αυτή η διάταξη και ψηφίσθηκε "Εθνική Επιτροπή Βιοϊατρικής και Τεχνολογίας" που υπάγεται κατευθείαν στον Πρωθυπουργό. Επίσης, η χώρα μας έχει προσχωρήσει σε διεθνείς συμβάσεις για τη βιοϊατρική ηθική αναφέρομαι κυρίως στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης. Με τη συνταγματική διάταξη θωρακίζομαστε περισσότερο.

Θα αναφερθώ τώρα για λίγο, στο θέμα της ιδιοκτησίας, άρθρο 17. Άκουσα προηγουμένως και τον κ. Μητσotάκη να ομιλεί για τα θέματα των απαλλοτριώσεων. Εγώ πιστεύω ότι στο άρθρο 17 γίνεται μια σοβαρή και επιτυχής προσπάθεια να ισορροπήσουν δύο αναγκαστικά συγκρουόμενα δικαιώματα: Το δικαίωμα στην προστασία της ιδιοκτησίας, "απόλυτο" όπως χαρακτηρίστηκε και από τον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας και το δικαίωμα του κοινωνικού συνόλου στη διαμόρφωση των αναγκαίων έργων υποδομής, είτε είναι τεχνική είτε είναι κοινωνική, είτε είναι πολιτιστική υποδομή.

Άκουσα από τον κύριο Πρόεδρο Κ. Μητσotάκη, ορισμένες απόψεις. Επειδή εγώ έμμεσα έχω υποστεί τη βάσανο της προώθησης πολλών απαλλοτριώσεων στο ΥΠΕΧΩΔΕ στις πολλές μου θητείες- οφείλω να σας πω ότι δεν θα πρέπει να ξεχνούμε ότι οι παραβιάσεις στο δικαίωμα της ιδιοκτησίας συντελούνται στην πράξη περίπου ως εξής δύο:

Πρώτον, με την ταλαιπωρία των ιδιοκτητών με τη δέσμευση των περιουσιών τους, επειδή δεν διέθετε το κράτος τις πιστώσεις. Δεν ήταν θέμα μόνο γραφειοκρατικών καθυστερήσεων. Προγραμματιζόταν η απαλλοτρίωση χωρίς να έχουν εξασφαλισθεί στην πράξη οι πιστώσεις, κάτι που νομίζω ότι εδώ λύνεται με τη νέα Συνταγματική ρύθμιση. Γι'αυτό δεν θα πρέπει να δούμε την ρύθμιση τη σχετική με την προκαταβολή της αποζημίω-

σης για απαλλοτρίωση ξεκομμένη από όλη τη ρύθμιση, που επιβάλλει υποχρέωση εξασφάλισης των πιστώσεων.

Δεύτερον, οι πολίτες ταλαιπωρούνται από τις επιτάξεις. Διότι μην ξεχνάτε, κύριε Πρόεδρε, ότι είμαστε αναγκασμένοι να κάνουμε επειγόντως ορισμένα έργα. Για παράδειγμα, ξεκινήσατε τότε εσείς τα έργα λόγω της λειψυδρίας. Ξέρετε πώς προχωρήσαμε τα έργα όταν ήρθαμε εμείς στην Κυβέρνηση, για να έρθει το νερό στο Μόρνο και στον Εύηνο; Με επιτάξεις κύρια και για το φράγμα του Εύηνου και για ορισμένα έργα. Η επίταξη είναι πραγματικά παραβίαση του δικαιώματος. Νομίζω ότι τώρα τα πράγματα, μπαίνουν στη θέση τους.

Επειδή, όμως, είπατε ότι διώκει το κράτος τους ιδιοκτήτες, εγώ οφείλω να επισημάνω από την εμπειρία μου και για να γίνει γνωστό στους συναδέλφους γιατί έχει αξία για τον κοινό νομοθέτη - ότι πολλές φορές είχαμε από τα δικαστήρια υπέρογκες αποζημιώσεις, σκανδαλώδεις αποζημιώσεις οι οποίες δημιούργησαν αδιέξοδα στο δημόσιο.

Νομίζω λοιπόν ότι όπως διατυπώνεται η διάταξη με την τελευταία τροποποίηση που έκανε ο εισηγητής της πλειοψηφίας ισορροπεί κατά τον καλύτερο τρόπο αυτά τα δύο αγαθά, αυτές τις δύο αξίες.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ**)

Έρχομαι τώρα στη δημογραφική πολιτική. Ουδείς αμφισβητεί ότι έχουμε μείζον δημογραφικό πρόβλημα στην Ελλάδα. Αυτό έχει σχέση με την προοπτική μας και την επιβίωσή μας. Το ίδιο πρόβλημα έχει και η Ευρώπη. Είναι θέματα υπογεννητικότητας, αλλά και γήρανσης του πληθυσμού λόγω των εξελίξεων. Η δυναμική για το μέλλον ενός λαού εξασφαλίζεται από τον αναγεννούμενο πληθυσμό. Η αξία αυτής της ρύθμισης είναι στο ότι ωθεί την πολιτεία σε μία ολοκληρωμένη δημογραφική πολιτική, κάτι που δεν είχαμε ποτέ, παρά τα κατά καιρούς μέτρα.

Φυσικά εναπόκειται στον κοινό νομοθέτη και στην εφαρμοσμένη πολιτική, για να δημιουργηθούν εκείνες οι ρυθμίσεις και δράσεις, οι οποίες θα μας οδηγήσουν σε δημογραφική ανάκαμψη. Σημασία όμως έχει ότι συνταγματικά κατοχυρώνουμε αυτήν την κατεύθυνση για ολοκληρωμένη Δημογραφική πολιτική που αφορά μεταξύ άλλων, την οικονομική στήριξη της οικογένειας, την προστασία της μητρότητας, των παιδιών, την στεγαστική συνδρομή κλπ. Εγώ θεωρώ τη συζητούμενη ως μία από τις σημαντικότερες διατάξεις.

Τέλος, οφείλω, να επισημάνω ότι καταγράφεται στις επιτυχίες προσπάθειες αυτής της αναθεωρητικής πρωτοβουλίας το άρθρο 25. Το άρθρο 25 με τη νέα του διατύπωση εμπνέει και σηματοδοτεί ερμηνευτικά το σύνολο των διατάξεων για τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Δηλαδή επιβεβαιώνει το σεβασμό του ελληνικού λαού στον άνθρωπο, στις παραδοσιακές αξίες του ελληνικού πολιτισμού μια αλληλεγγύη και δικαιοσύνη καθιερώνεται η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου. Τίθεται επίσης η υποχρέωση των κρατικών οργάνων για τη διασφάλιση των όρων πραγματικής άσκησης και απόλαυσης των συνταγματικών δικαιωμάτων. Δηλαδή με το άρθρο 25 κατοχυρώνεται το κοινωνικό κεκτημένο και πραγματικά παρέχεται διαρκής εγγύηση για ένα "ισορροπημένο κοινωνικό ισοζύγιο" Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Ο κ. Τσιπλάκης έρχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΠΛΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κατ' αρχήν βεβαίως υπάρχει μία συναινετική για την αναθεώρηση του Συντάγματος διαδικασία. Εκτιμώ όμως ταπεινά ότι αυτό δεν σημαίνει ότι μέσα από μία διαδρομή πραγματικών γεγονότων δεν μπορούν να αναδειχθούν κάποιες ελλείψεις σε ουσιαστικό επίπεδο, οι οποίες αν γίνονται αποδεκτές, κυρίως από την Κυβέρνηση, θα πρέπει κάποια στιγμή να λαμβάνουν εμπράκτως τη χροιά και το χαρακτήρα που πρέπει.

Που θέλω να καταλήξω; Βεβαίως έχουν διακηρυκτικό χαρακτήρα πολλές φορές οι συνταγματικές διατάξεις. Προδιαγράφουν το πλαίσιο, μέσα στο οποίο πρέπει να λειτουργήσει μία ευνομούμενη σύγχρονη κοινωνία. Τέτοια κοινωνία είναι αυτή, η οποία διασφαλίζει βασικούς, στοιχειώδεις και ευπρεπείς όρους διαβίωσης για τους πολίτες της. Γι' αυτό το 1974 η Νέα Δημο-

κρατία με τον αείμνηστο Κωνσταντίνο Καραμανλή στην τότε πρωτογενή συντακτική διαδικασία θεμελιώσε το πολίτευμά μας κατά τρόπο που αποδεικνύεται στη διαδρομή του χρόνου απόλυτα σωστά. Δεν ήταν τυχαίο το ότι εμείς προσπαθήσαμε να αποτυπώσουμε ευρωπαϊκές καταβολές στο Σύνταγμα. Ούτε είναι τυχαίο το ότι από όλες τις πλευρές αναγνωρίζεται ότι αυτήν τη στιγμή το συντακτικό πλαίσιο είναι κατ' αρχήν επαρκές, άσχετα αν αναγνωρίζεται ότι μπορούμε επιπροσθέτως να κάνουμε τις παρεμβάσεις που κάνουμε.

Και τότε το βασικό στοιχείο -έτσι τουλάχιστον διερμηνεύω εγώ- που υπεισήλθε στη σκέψη του αείμνηστου Κωνσταντίνου Καραμανλή, ήταν ότι αντικειμενικά υπήρχε ένα νομικό συντακτικό πλαίσιο σε κάποιες χώρες, το οποίο ως περίγραμμα είχε διαμορφώσει και με κοινές νομοθετικές διατάξεις μία εξελικτική πορεία, στην οποία ήταν καλό η Ελλάδα να προσδεθεί.

Και θα διαπιστώσετε από τα όσα λέει ο αξιότιμος εισηγητής της Πλειοψηφίας και στην επιτροπή -τουλάχιστον διάβασα στα Πρακτικά, γιατί δεν μετείχα- διαπιστώνεται ότι η επιθυμία, η αποκορυφωματική θα έλεγα μετά από είκοσι πέντε χρόνια, δεν είναι τίποτε άλλο παρά πρόσδεση κάποια μεγαλύτερη και μάλιστα μέχρι σημείου ολοκλήρωσης σ' αυτό το ευρωπαϊκό κοινωνικό κεκτημένο.

Αντιλαμβάνεσθε, λοιπόν, τη διαχρονικότητα, τη σημασία των επιλογών που έκανε η Νέα Δημοκρατία και που επανέρχομαι, ότι αυτήν τη σημασία των διαχρονικών επιλογών της, κάποια στιγμή οι κυβερνώντες επί χρόνια, πρέπει σε ουσιαστικό επίπεδο να λειτουργήσουν κατ' άλλο τρόπο, γιατί αυτές οι πανηγυρικού χαρακτήρα διατυπώσεις συνταγματικές, έχουν ανάγκη έμπρακτης συμπεριφοράς, η οποία όταν δεν επέρχεται, διαμορφώνει αυτό το ήδη υπάρχον κλίμα της αναξιοπιστίας και αναποτελεσματικότητας και αφερεγγυότητας του πολιτικού κόσμου.

Θα είμαι πιο συγκεκριμένος. Κοινωνικό κράτος ερχόμαστε συμπληρωματικά στο υπάρχον κράτος -δικαίου να θεμελιώσουμε. Αυτή είναι η γενική άποψη. Επίσης άποψη σωστή είναι ότι και αυτή η παρέμβαση να μη γινόταν, κατ' αρχήν το κράτος δικαίου, έχει θεμελιωθεί από το 1974 που υπάρχουν δευτερεύουσες αν θέλετε διατάξεις στο Σύνταγμα, οι οποίες είτε υπό τη μορφή της προστασίας της υγείας ή της παιδείας, είτε υπό τη μορφή της όποιας προστασίας έστω και της μη αγωγίμης της εργασίας, υπάρχουν διατάξεις που προσδίδουν αυτήν την κοινωνική χροιά στην εν όλω διατύπωση των διατάξεων του Συντάγματος. Απλά λέμε εμείς τώρα για πρόσθετους διακηρυκτικούς λόγους, ότι πρέπει να πούμε με πιο συγκεκριμένες φразεολογίες ότι το κράτος μας είναι κοινωνικό. Άρα, ανακύπτει και πάλι, πέραν αυτής της διατύπωσης και των επί μέρους παρεμβάσεων, που συμφωνεί κατ' αρχήν η Νέα Δημοκρατία, πρέπει να αποδεχθεί ότι επί τέλους οι κατά καιρούς κυβερνώντες, έστω και αν μεθαύριο θα είναι η Νέα Δημοκρατία, πρέπει να κάνουν ύστερα νομοθετικές παρεμβάσεις του κοινού δικαίου, οι οποίες θα προσδίδουν κοινωνικό χαρακτήρα σ' αυτές τις παρεμβάσεις.

Μη αποκλεισμός είναι αυτό το οποίο συνήθως ακούγεται και είναι και μια πραγματική κατάσταση, ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού βρίσκεται σε μια αρνητική κατάσταση. Μη αποκλεισμός, σημαίνει από τις εργασιακές σχέσεις, μη αποκλεισμός από το κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα ή κάποιων τάξεων όπως είναι οι δημόσιοι υπάλληλοι, από το εν γένει κοινωνικοπολιτικό γίγνεσθαι. Όλα αυτά έχουν συγκεκριμένο χαρακτήρα. Το θέμα είναι, από τις κατά καιρούς κυβερνητικές συμπεριφορές, έχει προσδοθεί στην πράξη αυτός ο χαρακτήρας; Να μην έχουμε φτάσει σ' αυτήν την αρνητική κατάσταση που αναγκάιος, πέραν των άλλων παρεμβάσεων που κατά καιρούς αναφερόμαστε νομοθετικών, έχουμε φθάσει σε σημείο να επιζητούμε και τη θέσπιση διατάξεων συνταγματικών;

Πιο συγκεκριμένα, αυτές είναι οι γενικές σκέψεις που σας τις μεταφέρω εκ βαθών γιατί θεωρώ ότι εάν επί χρόνια πολλά μένουμε σ' αυτές τις διακηρυκτικού τύπου επισημάνσεις και διατάξεις, θα προσδίδεται φθίνουσα πορεία ακόμα μεγαλύτερη για τον πολιτικό κόσμο. Σας το λέω εγώ που είμαι νεαρός και θέλω να πιστεύω, σας το λέω μετά διακριτικότητας και ταπεινότητας, κάποιες σύνεσης και σωφροσύνης.

Να μιλήσουμε πιο συγκεκριμένα. Για το άρθρο 9 που αφορά το ιδιωτικό απόρρητο. Πολύ σωστά είπε ο κ.Γεϊτονας ότι αυτές οι διατάξεις συμπλέκονται με άλλες βασικές διατάξεις που ήδη ενυπάρχουν στο Σύνταγμα και αφορούν το απόρρητο το τηλεπικοινωνιακό ή των ταχυδρομείων κλπ.

Υπάρχει δηλαδή μια κατ'αρχήν δικαιολογημένη, υπέρμετρη ευαισθησία στην προστασία αυτού του απορρήτου, η οποία όμως οδηγεί στην πράξη σ' αυτό που είπε ο αξιότιμος κ.Μητσοτάκης, ότι πολλές φορές προστατεύουμε κάποιες καταστάσεις, χωρίς να προστατεύουμε όμως αυτούς που είναι θύματα και το λέω αυτό με βάση τον "τρομονόμο" που κατά καιρούς ακούμε χρόνια τώρα. Όλοι αναγνωρίζουμε ότι για το οργανωμένο έγκλημα θα πρέπει να υπάρξουν παρεμβάσεις. Φτάσαμε να έχουμε γεγονότα αρνητικά κατά της ζωής συγκεκριμένων προσώπων και ακόμα πειραματιζόμαστε και ενδεχομένως υπάρχουν και διαφωνίες ποιο θα είναι το τελικό νομικό πλαίσιο των παρεμβάσεων, με βάση αν θέλετε κάποιες προϋποθέσεις αντικειμενικότητας και μη παραβίασης του απορρήτου και οπισθοδρομούμε και προβληματιζόμαστε εντελώς ανούσια.

Διότι υπάρχει διεθνής πρακτική, υπάρχουν νομοθετικά πλαίσια στην Ευρώπη τα οποία δεν παραβιάζουν συνταγματικές διατάξεις. Και το δικό μας Σύνταγμα προβλέπει υπό ποίες προϋποθέσεις και όρους μπορεί να παραβιαστεί το ιδιωτικό απόρρητο, το οποίο έχει σχέση και με την καταπολέμηση, παραβίαση του υπό τις διασφαλίσεις που προβλέπει το Σύνταγμα και αυτές που προσθέτως μπαίνουν. Έχει σημασία με την καταπολέμηση τελικά του οργανωμένου εγκλήματος το οποίο είναι μάλιστα στην εποχή μας.

Να προχωρήσω για τη θανατική ποινή. Είναι ζήτημα θα έλεγα που απορρέει και από την ερμηνεία του άρθρου 28 του Συντάγματος, ότι οι διεθνείς συμβάσεις έχουν ηυξημένη ισχύ έναντι του συγκεκριμένου δικού μας Συντάγματος. Προκύπτει λοιπόν από κύρωση διαφόρων διεθνών συμφώνων ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων, ότι είναι δεδομένη η κατάργηση της θανατικής ποινής. Επομένως σ' αυτό ομοφωνούμε, ασχέτως αν υπάρχουν επιφυλάξεις και δικαίως ως ένα σημείο, σε ουσιαστικό επίπεδο από τους πολίτες, ότι επί ειδικών εγκλημάτων ή εγκλημάτων εμπορίας ναρκωτικών θα έπρεπε να υπάρχει αυστηρότερη μεταχείριση.

Σας είπε ο κ. Μητσοτάκης, το λέω μετά ταπεινότητας κάτι πολύ σοβαρό. Και συνεισφέρω και εγώ στη γνώση αν μπορώ ότι προ σαραντα ετών είχε προβλέψει τα αδικήματα της εμπορίας ναρκωτικών και είχε εκφράσει μια συγκεκριμένη άποψη. Αρκεί να σας πω, λοιπόν, επί αφορμή αυτού που ακούστηκε ότι το πρώτο ειδικό νομοθετικό πλαίσιο για τα ναρκωτικά ψηφίστηκε το 1973. Καταλαβαίνετε την πρωτοπορεία, τη διαισθητική αν θέλετε, την πολιτική, του κ. Μητσοτάκη σε ένα ζήτημα που πριν σαραντα χρόνια ήταν μη γνωστό στην ευρύτερη ελληνική κοινωνία. Η θανατική ποινή λοιπόν, για να μην υπάρχει αμφιλεγόμενη άποψη, επιβάλλεται από διεθνείς κανόνες, δεν μπορούμε να κάνουμε και αλλιώς. Πάντως αν έχουμε επιφύλαξη για την αποτελεσματική μεταχείριση στα ειδικά εγκλήματα και στα ναρκωτικά, χρειάζεται αναμόρφωση του συστήματος εκτέλεσης των ποινών, κάτι το οποίο είπε ο κ. Μητσοτάκης. Εκεί είναι το πρόβλημα που δεν προσκρούει σε καμία διάταξη και νομίζω μπορούμε να τα βάλουμε σε τάξη και επιτέλους να γίνουμε στη συμπεριφορά μας αντιμετώπισης αυτού του σημαντικής αξίας προβλήματος του οργανωμένου εγκλήματος αποδοκτοί και από την κοινωνία.

Για το άρθρο 17 δεν νομίζω ότι πρέπει να πω κάτι το ειδικότερο παρά μόνο να προσεχθεί μια πρόταση, που υπήρξε από πλευράς Νέας Δημοκρατίας, σε περίπτωση εκτελέσεως έργων ότι πρέπει να διαπιστώνεται αυτή η αναγκαιότητα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου καθώς επίσης και την εξομάλυνση που προτείνει η Νέα Δημοκρατία σε περίπτωση που κάποια ακίνητα, αν θέλετε, αλώνεται η ιδιοκτησία τους χάρη σκοπών ρυμοτομικών. Αυτό να προσέξετε.

Και τελειώνω με το άρθρο 21, λέγοντας ότι η δημοκρατική πολιτική της χώρας ως σχεδιασμός δεν αρκεί για να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα που απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής ακούστηκαν προηγούμενα. Καθώς επίσης και αυτή η διακηρυ-

κτική θέση για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Χρειάζονται συγκεκριμένα μέτρα. Και πάντως ο πιλότος είναι το πόρισμα της διακομματικής επιτροπής του 1992 που μια ευνομούμενη ευρωπαϊκή, σύγχρονη, δίκαια κοινωνία δεν δικαιολογείται οκτώ χρόνια μετά να πειραματίζεται σε ένα ζήτημα που υποσκάπτει το μέλλον της χώρας.

Εκτιμώ ότι όλη η συζήτηση θα είναι παραγωγική και πάντως η τελική αν θέλετε θέση επί των διατάξεων των συνταγματικών που θα ψηφιστούν, θα διαγράψει από εδώ και πέρα, μια πιο επίμονη, πιο σοβαρή από μέρους μας ένταση συμπεριφορά κυβερνητική, για να υλοποιήσουμε αυτά τα οποία με διακηρύξεις κατά κανόνα και σωστά βέβαια σε μια πολιτεία με διακηρύξεις λοιπόν κατά κανόνα που από πλευράς Συντάγματος προβλέπεται. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Ο κ. Κοντογιαννόπουλος έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Θα συμφωνήσω με την παρατήρηση του πρώην Αντιπροέδρου του κ. Κρητικού ότι η προσφώνηση, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, είναι η σωστότερη.

Είναι κατά τη γνώμη μου, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η πρώτη ενότητα που συζητούμε για τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, η πιο σημαντική και ουσιάς ενότητα που αφορά τον πολίτη. Και αυτό στο σύνολο των υπό αναθεώρηση διατάξεων.

Όχι μόνο γιατί με τις διατάξεις αυτές προσδιορίζονται οι σχέσεις του πολίτη με την κρατική εξουσία στη βάση της αρχής του κράτους-δικαίου αλλά γιατί ταυτόχρονα και ιδιαίτερα με τις βελτιώσεις που επέρχονται στις υπό αναθεώρηση διατάξεις προσδιορίζονται κρίσιμα κοινωνικά δικαιώματα, που συνθέτουν την αρχή του κοινωνικού κράτους. Και είναι ακριβώς το όλο πλέγμα των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων εκείνο που συνδέεται με την εξέλιξη και το επίπεδο του δημοκρατικού μας πολιτισμού.

Όπως είπα και χθες, το πρόβλημα της δημοκρατίας στις ημέρες μας, δεν είναι μόνο πρόβλημα πολιτικών δικαιωμάτων, αλλά κυρίως πρόβλημα συμμετοχής και ποιότητας ζωής του συνόλου των πολιτών, χωρίς αποκλεισμούς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το κοινωνικό κράτος και η κοινωνία του μη αποκλεισμού αποτελούν το σημαντικό κεκτημένο για τον πολίτη στα πλαίσια της αναθεωρητικής μας διαδικασίας.

Στην ενότητα των άρθρων 4 έως 25 και 116 παράγραφος 2, προτείνονται δεκαοκτώ σημαντικές βελτιώσεις και μεταβολές από τις οποίες οι επτά ψηφίστηκαν ομόφωνα.

Αυτή είναι και η απάντηση σε όσους βιάστηκαν να χαρακτηρίσουν άτολη, μίζερη, άνευρη ακόμη και επικίνδυνη την αναθεώρηση που πραγματοποιούμε.

Θεωρώ τις κρίσεις αυτές άδικες. Παραγνωρίζουν ή υποτιμούν τις σημαντικές βελτιώσεις, αλλαγές και τομές που επέρχονται, επειδή απλά η αναθεώρηση δεν επεκτάθηκε και σε ορισμένα ζητήματα που οι ίδιοι θεωρούσαν σημαντικά ή δεν πήρε την κατεύθυνση που οι ίδιοι επιθυμούσαν. Ορισμένοι μάλιστα μέμφθηκαν και τη συναίνεση που επιδιώχθηκε και ως ένα βαθμό επιτεύχθηκε. Όμως η λογική του όλα ή τίποτα, δεν συμβαδίζει με την επεξεργασία ενός συνταγματικού κειμένου που οφείλει να διασφαλίζει πρωτίστως τη σταθερότητα και τη συνέχεια σε κλίμα της ευρύτερης δυνατής συναίνεσης.

Με την αναθεώρηση των διατάξεων που συζητούμε σήμερα επέρχονται -όπως είπα και πριν- πολύ σημαντικές μεταβολές που ισχυροποιούν το κράτος δικαίου, ενώ εισάγονται και νέες εγγυήσεις πρόσθετες, αλλά και καθιερώνεται η βασική αρχή του κοινωνικού κράτους και κατοχυρώνεται αυτό που έχουμε συνηθίσει να αποκαλούμε κοινωνικό κεκτημένο.

Πρέπει να αντιληφθούμε ότι αποκτά ιδιαίτερη σημασία η συγκυρία μέσα στην οποία πραγματοποιούνται αυτές οι μεταβολές. Δηλαδή στην εποχή που το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο όπως οργανώθηκε και εφαρμόστηκε στη χώρα μας υφίσταται πιέσεις και δοκιμάζεται, εμείς με τη διαφύλαξη και τη διεύρυνση των εγγυήσεων του κοινωνικού κράτους που επιφέρουμε, οι πολιτικές δυνάμεις της χώρας με πρωτοβουλία βεβαίως της κυβερνητικής πλειοψηφίας, δίνουμε τη δική μας απάντηση στην ανάγκη να σφυριλατήσουμε την κοινωνία της συνοχής και της

αλληλεγγύης.

Ορθώς αξιολογήθηκε από τους περισσότερους συναδέλφους και από τον εισηγητή της Πλειοψηφίας, ότι οι διατάξεις του άρθρου 25 είναι οι πλέον σημαντικές, τόσο γιατί καθιερώνεται ρητά η αρχή του κοινωνικού κράτους, όσο και γιατί διασφαλίζεται όχι μόνο η προστασία αλλά και οι όροι πραγματικής άσκησης και απόλαυσης των συνταγματικών δικαιωμάτων.

Ασφαλώς οι διατάξεις οι συνταγματικές είναι διατάξεις κατευθυντήριες και δεσμευτικές και για την πολιτική εξουσία και για τη νομοθετική εξουσία και για τη διοίκηση και για τη δικαιοσύνη. Δεν είναι ευχολόγια, όπως ισχυρισθούν κάποιοι, όπως επίσης οφείλουμε να γνωρίζουμε ότι οι συνταγματικές διατάξεις δεν μπορούν να λύσουν προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουμε καθημερινά.

Το πρόβλημα της ανεργίας δεν μπορούμε να το λύσουμε με καμία συνταγματική διάταξη! Όμως είναι δεσμεύσεις επαναλαμβάνω και κατευθυντήριοι άξονες και για την εφαρμογή της πολιτικής και για την κρίση των αποφάσεων και της πολιτείας και της διοίκησης. Και αυτή ακριβώς είναι η διαφορά της πολιτικής εξουσίας από τις υπόλοιπες θεσμοθετημένες ή ντεφάκτο εξουσίες. Η πολιτική εξουσία έχει λαϊκή αναφορά και λαϊκή νομιμοποίηση. Κρίνεται, επιδοκιμάζεται ή αποδοκιμάζεται κατευθείαν από το λαό. Καμία άλλη εξουσία δεν έχει αυτό το περιεχόμενο. Αυτό είναι και απάντηση στις παρατηρήσεις του προηγμένου νέου συναδέλφου ότι δεν αποτελούν ευχολόγια, αποτελούν δεσμεύσεις και πάνω σε αυτές τις δεσμεύσεις και στο βαθμό που αυτές προωθούνται θα μας κρίνει ο ελληνικός λαός και και ος κρίνει ο ελληνικός λαός.

Και αν μου επιτρέψετε να προσθέσω τη δική μου εκτίμηση: Το πρόβλημα της αξιοπιστίας των πολιτικών δεν είναι τίποτα άλλο παρά η εναρμόνιση των λόγων μας με τις πράξεις μας και η εναρμόνιση αυτή να είναι σταθερή είτε βρισκόμαστε στα έδρανα της Συμπολίτευσης είτε στα έδρανα της Αντιπολίτευσης. Εκεί κρίνεται και οικοδομείται η αξιοπιστία του πολιτικού κόσμου!

Έγιναν από πολλούς συναδέλφους σημαντικές παρατηρήσεις και από το συνάδελφο Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο όπως και από τον Πρόεδρο τον κ. Μητσότση που πιστεύω ότι ο εισηγητής της Πλειοψηφίας πρέπει να μελετήσει διότι ακριβώς έχουμε τη δυνατότητα στην τελική επεξεργασία στην Ολομέλεια να βελτιώσουμε και να διευρύνουμε ακόμη περισσότερο τις διατάξεις τις οποίες ήδη ως επιτροπή προτείνουμε.

Ιδιαίτερα στο θέμα της προστασίας της ιδιοκτησίας και των απαλλοτριώσεων συμφωνώ απολύτως με την παρατήρηση του κ. Παυλόπουλου, ότι πέρα από τις απαλλοτριώσεις που γίνονται από το ΥΠΕΧΩΔΕ και από άλλα κρατικά όργανα έχουμε τις δεσμεύσεις περιουσιών από τους δήμους οι οποίες αφαιρούν στην ουσία από τους πολίτες περιουσιακά στοιχεία, την ιδιοκτησία τους. Και αυτό όχι μόνο διότι γίνονται με ελαφρά τη καρδιά χωρίς να υπάρχουν σχεδόν κανόνα πιστώσεις. Στη συνέχεια ο πολίτης πρέπει, αφού περάσουν αρκετά χρόνια να προσφύγει στο Συμβούλιο Επικρατείας. Δηλαδή μπορεί να περάσει έχω υπόψη μου περίπτωση-εικοσιπενταετία και να παραμένει δεσμευμένη η περιουσία του άτυχου αυτού πολίτη.

Θα ήθελα ιδιαίτερα να σταθώ σε ένα θέμα που δεν είναι υπό αναθεώρηση αλλά που ετέθη με την ερμηνευτική κατά κάποιο τρόπο δήλωση του εισηγητή της Πλειοψηφίας του κ. Βενιζέλου για τα μη κρατικά πανεπιστήμια. Θα μου επιτρέψετε να εκδηλώσω την ευαισθησία μου σε αυτήν τη διατύπωση, διότι αποτελεί πεποίθησή μου εδώ και δέκα χρόνια ότι το άρθρο 16 απαγορεύει κατά βάση σε έναν ιδιώτη για λόγους κερδοσκοπικούς να ιδρύσει πανεπιστήμιο. Από εκεί και πέρα με μια ερμηνεία διασταλτική όπως ακριβώς αυτή που ο κ. Βενιζέλος ανέφερε, δεν εμποδίζεται ο κοινός νομοθέτης να επιτρέψει σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου -εγώ θα έλεγα και ιδιωτικού δικαίου- με τις αυστηρές εγγυήσεις και την εποπτεία της πολιτείας να λειτουργήσει μη κρατικό πανεπιστήμιο. Όχι διότι πιστεύω ότι αυτό αποτελεί πανάκεια και θα λύσει το εκπαιδευτικό ζήτημα, αλλά διότι πιστεύω ότι η ύπαρξη οποιουδήποτε μονοπωλίου είτε κρατικού είτε ιδιωτικού λειτουργεί εις βάρος των πολιτών. Ακόμη και η απλή αναγνώριση δυνατότητας ίδρυσης ημικρατικών ΑΕΙ πιστεύω θα λειτουργήσει ευεργετικά για την αναζωογόνηση των

κρατικών πανεπιστημίων που η ενίσχυσή τους οφείλει να είναι ο κύριος στόχος όλων μας!

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεπτός): Ο κ. Αποστολίδης έχει το λόγο.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητοί συνάδελφοι, όπως και επί της αρχής τοποθετήθηκα για την αναθεώρηση του Συντάγματος που επιχειρείται, νομίζω ότι στην καρδιά αυτής της αναθεώρησης βρίσκεται η ενίσχυση της δημοκρατίας, της πολιτικής.

Η ενότητα την οποία συζητάμε αφορά κυρίως τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, τα ζητήματα δηλαδή που συνδέονται άμεσα με την αξιοπρέπεια του πολίτη, τα ζητήματα των ατομικών ελευθεριών και των κοινωνικών και οικονομικών δικαιωμάτων.

Θεωρώ ότι αυτό το κεφάλαιο για αυτά τα δικαιώματα, ιδιαίτερα με τις παγκόσμιες εξελίξεις και το νέο τεχνολογικό και οικονομικό περιβάλλον, δίδει σάρκα και οστά σε αυτό που λέμε κοινωνικό κράτος και δίδει ουσιαστικό περιεχόμενο στη δημοκρατία και στις σχέσεις της πολιτείας με τον πολίτη.

Ακριβώς πάνω σ' αυτό το κομμάτι των θεμελιωδών δικαιωμάτων θεωρώ ότι επιχειρείται και επιχειρήθηκε μία μεγάλη, κατά την άποψή μου, σύνθεση όλων αυτών των συλλογικών αξιών που διακρίνουν τον ευρωπαϊκό πολιτισμό στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων που υπήρξε και αντικείμενο συζήτησης στη Νίκαια, αλλά και έγινε αναφορά χθες το βράδυ από τον Πρωθυπουργό και τους πολιτικούς Αρχηγούς.

Θεωρώ ότι αυτός ο χάρτης πιθανόν μέσα στα επόμενα χρόνια να αποτελέσει το ευρωπαϊκό σύνταγμα ή, αν θέλετε, το πρόοιο του ευρωπαϊκού συντάγματος. Πολλά από αυτά τα δικαιώματα βρίσκονται στην πρώτη ενότητα των άρθρων τα οποία συζητάμε και θεωρώ ότι θα ενισχύσουν έτι περαιτέρω τις εγγυήσεις για να διασφαλιστούν ουσιαστικά τα δικαιώματα για την αξιοπρέπεια του πολίτη, την ισότητα και τη δικαιοσύνη.

Ήθελα κυρίως να σταθώ σε δύο-τρία άρθρα και να αναπτύξω λίγο τον προβληματισμό μου και ιδιαίτερα σε άρθρα που, κατά την άποψή μου, διευρύνουν έτι περαιτέρω τα δικαιώματα του πολίτη με βάση τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις.

Αναφέρομαι εδώ στο άρθρο 5 και βέβαια οι προτάσεις που έχουν γίνει για την αναθεώρηση με βρίσκουν απόλυτα σύμφωνο. Θεωρώ όμως ότι στο δικαίωμα της πληροφόρησης θα μπορούσαμε να ενισχύσουμε ακόμα περισσότερο τις παραγράφους 1 και 2, όπως αναφέρονται εδώ, με μία τρίτη παράγραφο που θα έδινε το δικαίωμα πρόσβασης σε δωρεάν υπηρεσίες, ιδιαίτερα σε υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας, αλλά και υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος σε μία κατεύθυνση για κοινωνική και οικονομική συνοχή. Και αυτό γιατί στο επίκεντρο των προτεραιοτήτων όλων σχεδόν των πολιτικών κομμάτων βρίσκονται αυτά τα δικαιώματα, αλλά και από την άποψη ότι είναι σημαντικό το θέμα της πρόσβασης σε δωρεάν υπηρεσίες, ιδιαίτερα στον τομέα της εργασίας και σε τομείς ευρύτερου και γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος.

Είναι επομένως δύο παράγραφοι, οι οποίες αναφέρονται στη Χάρτα των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, όπως επεξεργάστηκε από αυτήν την ad hoc επιτροπή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αναφορά στις παραγράφους 1 και 2 στο θέμα της πληροφόρησης είναι γενική. Θεωρώ ότι πρέπει να γίνει μία εξειδίκευση πάνω σε αυτούς τους δύο τομείς, γιατί αργά ή γρήγορα η Χάρτα των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων μπορεί να μην έχει το δεσμευτικό νομικό χαρακτήρα, που τουλάχιστον η Ελληνική Βουλή και ο εκπρόσωπος της Κυβέρνησης θέλουν. Γιατί είχα την τιμή εγώ και η κ. Μπενάκη να εκφράσουμε το Ελληνικό Κοινοβούλιο και από μέρους της Κυβέρνησης και του Πρωθυπουργού, ο κ. Παπαδημητρίου.

Πιστεύω ότι αυτές οι δύο παράγραφοι θα ενίσχυαν έτι περαιτέρω το δικαίωμα της πληροφόρησης ή, αν θέλετε, θα τον συγκεκριμενοποιούσαν σε δύο κρίσιμα στοιχεία. Και αναφέρομαι στις δωρεάν υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας. Διότι γνωρίζετε πολύ καλά, πέρα από τις συγκροτημένες δημόσιες υπηρεσίες στον ΟΑΕΔ, ήδη αυτήν τη στιγμή σε ευρύτατη κλίμακα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ξεπηδάνε σαν τα μανιτάρια τα ιδιωτικά γρα-

φεία ευρέσεως εργασίας, τα οποία και αυτό το αγαθό της υγείας, το βασικό δικαίωμα για εργασία που θεμελιώνεται στο ελληνικό Σύνταγμα γίνεται αντικείμενο της αγοράς, γίνεται εμπορικό αγαθό. Αυτό λοιπόν το θέμα της εργασίας είναι ένα κρίσιμο θέμα.

Και επίσης στο άρθρο 5 παράγραφος γ, που αναφέρει ότι “ο καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας”, είναι ανάγκη να μπουν δύο σημαντικές, κατά την άποψή μου, παράγραφοι. Ζούμε την κατάσταση που η επιστήμη κάθε μέρα διαμορφώνει, ζούμε την αποκωδικοποίηση του DNA, που βάζει την ίδια την ύπαρξη του ανθρώπου πάνω στον πλανήτη με τις ηθικές, πολιτικές, οικονομικές διαστάσεις.

Θεωρώ ότι στο θέμα της γενετικής ταυτότητας πρέπει να γίνει άμεση αναφορά στην απαγόρευση του αναπαραγωγικού κλωνισμού του ανθρώπινου όντος. Νομίζω ότι είναι ιδιαίτερα σημαντική αυτή η αναφορά σε αυτήν την παράγραφο.

Επίσης κάνω εδώ μια αναφορά και στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων που αναφέρεται ως παράγραφος, διότι γενικά “της γενετικής του ταυτότητας” και η παραπομπή στο νόμο, νομίζω ότι αποδυναμώνει -και το τονίζω αυτό- ένα κρίσιμο θέμα για τον πολιτισμό μας μέσα στα επόμενα χρόνια.

Ένα άλλο σημαντικό θέμα σε αυτήν την παράγραφο, είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά. Δεν γνωρίζω εδώ και θα ήθελα να ρωτήσω τον εισηγητή, αν μέσα στη διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες αναφέρεται και το δικαίωμα πρόσβασης σε συγκεκριμένα έγγραφα της Δημόσιας Διοίκησης και όχι απλά μια απάντηση, όπως αναφέρεται σε επόμενα άρθρα ότι είναι υποχρεωμένη η Δημόσια Διοίκηση εντός εξήντα ημερών να απαντά. Απάντηση με απάντηση έχει, κατά την άποψή μου, τεράστια διαφορά. Νομίζω ότι θα πρέπει να μπει αιτιολογημένη και όχι μια απλή τυπική απάντηση. Πιστεύω ότι είναι ένα ουσιαστικό στοιχείο που θα δώσει κάτι πιο ουσιαστικό στα δικαιώματα αυτά.

Επίσης, θα έπρεπε να υπάρχει μια καλύτερη διατύπωση στο “καθένας έχει το δικαίωμα στην προστασία της υγείας”. Θεωρώ ότι εδώ θα πρέπει να υπάρχει αναφορά, ότι το κράτος υποχρεούται να εξασφαλίσει υψηλού επιπέδου προστασία στην υγεία του πολίτη.

Διότι το δικαίωμα στην προστασία της υγείας -κατά την άποψή μου- δεν είναι απλά μια ποσοτική αναφορά, αλλά θα πρέπει να εμπεριέχει και την υποχρέωση της πολιτείας για συνεχή αναβάθμιση του επιπέδου της ποιότητας της υγείας, όταν γνωρίζουμε πολύ καλά ότι στις μέρες μας όλα αυτά τα λεγόμενα κρίσιμα δημόσια κοινωνικά αγαθά, όπως είναι το θέμα της εργασίας, της υγείας, της πληροφόρησης, της απασχόλησης, δυστυχώς έχουν γίνει αντικείμενα και προϊόντα της αγοράς, σε μια πορεία φιλελευθεροποίησης. Και θεωρώ ότι σ’ αυτήν τη θεμελιώδη -κατά την άποψή μου- συνταγματική αναθεώρηση που επιχειρείται, θα πρέπει να θωρακίσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο τα δικαιώματα του πολίτη.

Με αυτές τις κουβέντες ήθελα να πω ότι πραγματικά γίνεται ένα σημαντικό βήμα. Ήθελα απλώς να κάνω μια έκκληση -και δεν ξέρω πως θα μπορούσε αυτό νομικά να μπει- εάν πάρουμε υπόψη μας τη χθεσινή δήλωση του Πρωθυπουργού εδώ, ότι η χώρα μας θα επιδιώξει ο χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων να αποκτήσει δεσμευτικό χαρακτήρα -όπου ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων για πρώτη φορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρει τα κλασικά αστικά πολιτικά δικαιώματα σε συνδυασμό με τα κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα που ουσιαστικά είναι το πρώτο μέρος της επιχειρούμενης αναθεώρησης του Συντάγματος- νομίζω ότι θα πρέπει να υπάρξουν και κάποιες συγκεκριμένες αναφορές, αγαπητοί κύριοι Εισηγητές, διότι καλό θα είναι αυτήν τη στιγμή που επιχειρούμε να αναβαθμίσουμε πραγματικά την προστασία του πολίτη, να δώσουμε σάρκα και οστά στην αξιοπρέπεια, στην ισότητα, στις ελευθερίες και στην ασφάλειά του.

Νομίζω ότι με αυτές τις αρχές βρισκόμαστε σε καλό δρόμο και αυτή η συζήτηση θα διασφαλίσει ακόμη περισσότερο, θα φωτίσει -θα έλεγα- ακόμη περισσότερο όλες αυτές τις προκλήσεις αλλά και τις απειλές που σήμερα δέχονται τα ατομικά, οι-

κονομικά και κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών, όχι μόνο των Ελλήνων, αλλά και των Ευρωπαίων.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Κύριοι συνάδελφοι, επειδή αρκετοί Βουλευτές δεν θα μιλήσουν, θα δώσουμε το λόγο στον κ.Βενιζέλο και μετά στον κ.Παυλόπουλο, από δεκα λεπτά και εν συνεχεία θα μιλήσετε, κύριε Καραμπίνα, εσείς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΠΙΝΑΣ: Αφού λείπουν οι συνάδελφοι δεν θα μιλήσουν, να μιλήσουμε εμείς και μετά να απαντήσουν οι εισηγητές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Υπάρχει μια στενότητα χρόνου την οποία πρέπει να αναγνωρίσουμε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, να περιμένουν οι εισηγητές να μιλήσουμε και εμείς που είμαστε μόνο τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Κύριε Κουρουμπλή, κοντά είστε και εσείς. Δεν υπάρχει περίπτωση να μη μιλήσετε.

Ορίστε, κύριε Βενιζέλο, έχετε το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, άκουσα ή πληροφορήθηκα τα όσα ειπώθηκαν από το Βήμα αυτό κατά τις δύο σημερινές συνεδριάσεις για την πρώτη και πιο σπουδαία ενότητα των υπό αναθεώρηση διατάξεων.

Όπως είπα και το πρωί, η ενότητα αυτή απευθύνεται άμεσα στον Έλληνα πολίτη, απευθύνεται άμεσα σε οποιοδήποτε άτομο βρίσκεται στην ελληνική επικράτεια και υπάγεται στην ελληνική έννομη τάξη. Είναι λοιπόν πολύ σημαντικό το γεγονός ότι υπάρχει ομοφωνία ή ευρύτατη πλειοψηφία ως προς τις τομές που επέρχονται με την αναθεώρηση του Συντάγματος στα άρθρα 4 έως και 25.

Θα ήθελα να αναφέρω ένα επιχείρημα που είχε κατ’εξοχήν αναλυθεί στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, σχετικά με την κανονιστική φύση του Συντάγματος και τη σημασία που έχουν οι αναφορές που κάνει το Σύνταγμα με την αναθεωρημένη του μορφή, έστω και υπό μορφή ευχών ή κατευθύνσεων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η διάκριση των συνταγματικών διατάξεων σε διατάξεις άμεσης εφαρμογής και σε κατευθυντήριες διατάξεις είναι μια κατηγοριοποίηση που προ πολλού έχει ξεπεράσει η συνταγματική θεωρία διεθνώς.

Οτιδήποτε περιλαμβάνεται μέσα στο κείμενο, το ενιαίο, συνοπτικό και πανηγυρικό κείμενο ενός τυπικού, δηλαδή ενός γραπτού και αυστηρού Συντάγματος, έχει τεράστια κανονιστική σημασία εκ μόνου του λόγου ότι περιλαμβάνεται στο κείμενο αυτό. Ακόμη και ένα απλό σημείο στίξης, ακόμη και μία διατύπωση που μας φαίνεται ευχετική ή ρηματική μπορεί να καταστεί το εφελκτήριο μιας δικαστικής ερμηνείας ή μιας νομοθετικής πρωτοβουλίας, που θα δώσει μετά από μερικά χρόνια διαστάσεις στο Σύνταγμα που τώρα δεν μπορούμε να σκεφθούμε και να προγνώσουμε.

Το Σύνταγμα το συντάσσουμε σήμερα, αλλά θα το ανακαλύπτουμε διαρκώς. Μπορούμε να “ανασκάψουμε” στο μέλλον αυτές τις λιτές διατυπώσεις του Συντάγματος και να δούμε ότι η ανασκαφή αυτή μέσα στις έννοιες και το κανονιστικό περιεχόμενο του Συντάγματος αποδίδει νέο, πλούσιο ρυθμιστικό περιεχόμενο.

Είναι πολύ δύσκολο να μετατρέψει κανείς σε λέξεις, σε διατυπώσεις, την πρόγνωση για την εξέλιξη των κοινωνικών πραγμάτων. Πρέπει, λοιπόν, να είμαστε και θαρραλέοι και διορατικοί και πρέπει να έχουμε συνείδηση του γεγονότος ότι όλα όσα περιλαμβάνουμε στις νέες διατυπώσεις είναι καινοτομικά, είναι προστατευτικά, είναι δικαιοκρατικά, είναι κοινωνικώς ευαίσθητα. Κάνουμε μία τομή, η αξιολόγηση της οποίας ιστορικά, νομικά και πολιτικά θα γίνεται επί δεκαετίες, θέλω να πιστεύω.

Είναι πολύ δύσκολο να σκεφθούμε τον εαυτό μας μέσα σε αυτήν την ιστορική προοπτική, γιατί είμαστε αιχμάλωτοι μίας συσκευρίας, η οποία αναρριπίζεται με πολύ μεγάλη ευκολία. Είμαστε καθηλωμένοι σε μία καθημερινή -και λυτάμια που το λέω- αλλά πολύ συχνά παραπολιτική προσέγγιση των πραγμάτων, ενώ τώρα μπορούμε ως Βουλή, ως πολιτικό σύστημα, ως πολι-

τικά πρόσωπα, να αρθρούμε υπεράνω των μικροτήτων και των τριβών του καθ'ημέραν πολιτικού βίου και έτσι προσφέρουμε πρακτική υπηρεσία στον Έλληνα πολίτη, έτσι δίνουμε απαντήσεις στα προβλήματά του.

Πιστεύω η σημερινή συζήτηση να απέδειξε ότι το Σύνταγμα αφορά τον τρόπο με τον οποίο ζει ο Έλληνας πολίτης, την ποιότητα της ζωής του, την ποιότητα την κοινωνική, την οικονομική, τη θεσμική, τη διοικητική. Έχει, λοιπόν, πολύ μεγάλη σημασία οτιδήποτε λέγεται και γράφεται. Οτιδήποτε γράφεται, αλλά και λέγεται! Γιατί και αυτά που λέμε εδώ συνιστούν υλικό ιστορικής ερμηνείας του Συντάγματος. Τίποτα δεν πηγαίνει χαμένο από τους προβληματισμούς που κατατίθενται εδώ, με αφορμή την αναθεώρηση του Συντάγματος. Γιατί έτσι προσφέρουμε στο μελλοντικό ερμηνευτή ιδέες, προτάσεις, απόψεις, την αντιδικία μας, αν θέλετε, και μέσα από την αντιδικία αυτή προκύπτει ένα κανονιστικό περιεχόμενο, που θα διαμορφώνεται σταδιακά.

Και έχει πολύ μεγάλη σημασία, ότι η επεξεργασία αυτή γίνεται σχεδόν ταυτοχρόνως με τις εξελίξεις, σημαντικές ή λιγότερο σημαντικές, στο ευρωπαϊκό θεσμικό οικοδόμημα με τη Συνθήκη της Νίκαιας, αλλά και με το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, που ακόμη και ως διακηρυκτικό κείμενο μάς δίνει ένα μέτρο της σημασίας που έχουν τα κείμενα αυτά, αλλά ιδίως τα κείμενα των εθνικών Συνταγμάτων. Και ορθώς ο συνάδελφος κ. Λουκάς Αποστολίδης, που εκπροσώπησε τη Βουλή των Ελλήνων στην επεξεργασία του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, αναφέρθηκε στο κείμενο αυτό και έκανε τη σωστή συγκριτική αντιπαραβολή με την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Από τις διατάξεις, λοιπόν, που τίθενται υπό αναθεώρηση στην ενότητα αυτή που συζητούμε σήμερα υπάρχουν αρκετές που θα παραμείνουν και νομοτεχνικά αμετάβλητες, γιατί και εγώ θεωρώ ότι είναι επαρκές, επαρκέστατο, το κείμενο που διαμόρφωσε ως πρόταση προς την Ολομέλεια η Επιτροπή Αναθεώρησης.

Αυτό συμβαίνει με την ερμηνευτική δήλωση υπό το άρθρο 4 παράγραφος 6, για την αντίρρηση συνείδησης και για τη δυνατότητα να προβλεφθεί από το νόμο, εάν και εφόσον και όσο ο νόμος θέλει, η εναλλακτική θητεία εντός ή εκτός της δομής των Ενόπλων Δυνάμεων. Γιατί άοπλη θητεία εντός της δομής των Ενόπλων Δυνάμεων έχει προβλεφθεί εδώ και δεκαετίες, αλλά δεν απέτρεψε τις αντιρρήσεις κυρίως των μαρτύρων του Ιεχωβά, οι οποίοι και πάλι οδηγήθηκαν στη φυλακή και αυτό είναι κάτι που μας εκθέτει διεθνώς και πρέπει να το λύσουμε οριστικά σε συνταγματικό επίπεδο.

Η κατάργηση της διάταξης του άρθρου 5 παράγραφος 4 για τα ατομικά διοικητικά μέτρα και η μετατροπή τους μόνο σε παρεπόμενη ποινή που επιβάλλεται με απόφαση ποινικού δικαστηρίου, δίνει απάντηση και στην ανάγκη να εκσυγχρονίσουμε το Σύνταγμά μας, αλλά και στην ανάγκη οι κοινός ποινικός νομοθέτης να μπορεί να επιβάλει την εκτόπιση ως παρεπόμενη ποινή.

Η διάταξη για την προστασία της υγείας επαναλαμβάνω ότι αφορά την ατομική, αλλά και τη δημόσια υγεία, αφορά και το μεγάλο διατροφικό πρόβλημα, αφορά τα πάντα όσα περιλαμβάνονται στην ευρυτάτη έννοια της υγείας ως κατάστασης ευεξίας. Και βέβαια η προστασία από τους βιοϊατρικούς πειραματισμούς είναι η διατύπωση που μας επιτρέπει να είμαστε σύγχρονοι χωρίς να είμαστε επαρχιώτες, διότι αλλιώς θα υπερκαλυφθούμε από τις διεθνείς εξελίξεις.

Η διατύπωση του άρθρου 6 παράγραφος 4 για τα όρια προφυλάκισης επίσης αποτρέπει τις καταστρατηγήσεις. Είναι ορθές οι παρατηρήσεις του κ. Γκούσκου και του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΠΑΣΟΚ του κ. Ακριβάκη για την ευκολία με την οποία επιβάλλεται το μέτρο της προσωρινής κράτησης, αλλά αυτά μπορεί να τα ρυθμίσει και πρέπει να τα ρυθμίσει ο κοινός δικονομικός νομοθέτης. Δεν χρειάζεται τροποποίηση η οποία ούτως ή άλλως προσκρούει σε διαδικαστικούς φραγμούς, γιατί το μέτρο αυτό προβλέπεται από την παράγραφο 2 του άρθρου 6, που δεν είναι διάταξη υπό αναθεώρηση.

Επίσης, επαρκέστατη είναι η νέα διατύπωση του άρθρου 10 για το δικαίωμα του αναφέρεσθαι και για την υποχρέωση απόκτησης μέσα σε εξήντα μέρες.

Το ίδιο συμβαίνει και με την παράγραφο 2 του άρθρου 17,

που είπα το πρωί πόσες νέες προστατευτικές καινοτομίες περιλαμβάνει σε σχέση με τους ιδιώτες. Πρέπει η διοίκηση να αιτιολογεί αν έχει τα χρήματα για να καταβάλει την αποζημίωση, πριν κηρύξει την απαλλοτρίωση. Μπορεί να καταβάλλεται αποζημίωση σε είδος και αν περάσει ένα έτος μεταξύ του προσωρινού και του οριστικού καθορισμού τιμής μονάδος λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος του οριστικού καθορισμού, άρα ακριβότερη τιμή. Αυτό σημαίνει εκ των πραγμάτων αυτό που λέμε τώρα.

Επαρκής είναι επίσης η διατύπωση του άρθρου 22 παράγραφος 3 για τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας των δημοσίων υπαλλήλων.

Επαρκέστατο και ριζοσπαστικό το άρθρο 25 παράγραφος 1 με τέσσερις νέους κανόνες στο περιεχόμενό του. Και η διατύπωση της παραγράφου 2 του άρθρου 116, για τα θετικά μέτρα προς αποκατάσταση μακροχρόνιων ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών ή μεταξύ άλλων κοινωνικών ομάδων.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το προειδοποιητικό κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υπουργού)

Θα παρακαλούσα την ανοχή σας, κύριε Πρόεδρε, γιατί τώρα πια δεν θα συνεχίσω την αγόρευσή μου, αλλά θα εκφωνήσω το κείμενο ορισμένων νομοτεχνικών μεταβολών.

Αυτές, λοιπόν, οι νομοτεχνικές μεταβολές είναι αναγκαίες σε άλλες διατάξεις: Στο άρθρο 5Α, στο άρθρο 7 παράγραφος 3, στο άρθρο 9Α, στο άρθρο 12 παράγραφος 4, στο άρθρο 17 παράγραφος 4 και στο άρθρο 21 παράγραφος 5.

Από τις τροποποιήσεις αυτές που είναι αναγκαίο να επέλθουν, όλες είναι αμιγώς νομοτεχνικές. Είναι παρεμβάσεις γλωσσικής βελτίωσης του κειμένου. Δεν επέρχεται καμία κανονιστική μεταβολή. Αυτό αφορά το άρθρο 5Α, το άρθρο 7 παράγραφος 3 το άρθρο 9Α και το άρθρο 21 παράγραφος 5.

Υπάρχει μία διαγραφή διάταξης η οποία πρέπει να καταργηθεί πλήρως και αυτό είναι καινοτομία. Αναφέρομαι στο άρθρο 12 παράγραφος 4 για τους περιορισμούς του δικαιώματος συνεταιρίζεσθαι των δημοσίων υπαλλήλων.

Και κρατώ την παράγραφο 4 του άρθρου 17, όπου εκφράστηκαν πολλές ανησυχίες και όπου πρέπει να επέλθει μία ουσιαστική βελτίωση, η οποία διασκεδάζει, πιστεύω, τις ανησυχίες αυτές.

Συνοψίζοντας, λοιπόν, όλα όσα είπα τώρα έχω να πω για το άρθρο 5Α παράγραφος 1, ότι η διατύπωση πρέπει να γίνει ακόμα πιο συνοπτική αλλά και πιο σαφής.

Η διατύπωση, λοιπόν, των δύο πρώτων προτάσεων της παραγράφου αυτής ενοποιείται ως εξής:

“Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει.” και συνεχίζει το κείμενο: “Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων”.

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 7, για τη θανατική ποινή...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Το 2 φεύγει;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Όχι, όχι παραμένει ως έχει. Κατά τα λοιπά, παραμένει ως έχει η διάταξη.

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 7 για τη θανατική ποινή χρειάζονται συντακτικού χαρακτήρα βελτιώσεις τις οποίες και διαβάζω. Δεν υπάρχει καμία διαφορά ουσίας. “Η γενική δήμευση απαγορεύεται. Θανατική ποινή δεν επιβάλλεται εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται από νόμο για κακούργηματα τα οποία τελούνται σε καιρό πολέμου και σχετίζονται με αυτόν”.

Στο 9Α επίσης η βελτίωση είναι αμιγώς γλωσσική, το διαβάζω: “Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά ή άλλα μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή που συγκροτείται και λειτουργεί όπως νόμος ορίζει”.

Όπως ανακοίνωσα προηγουμένως, η παράγραφος 4 του άρθρου 12 καταργείται και αναριθμούνται οι παράγραφοι 5 και 6 σε 4 και 5 αντίστοιχα.

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 17 χρειάζεται μία αντικατάσταση απλώς του όρου “πέραν του έτους” με τον όρο “μετά την

παρέλευση" έτους. 'Αρα, η σχετική πρόταση γίνεται ως εξής: "Αν η συζήτηση για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης διεξαχθεί μετά την παρέλευση έτους από τη συζήτηση για τον προσωρινό προσδιορισμό κλπ." Δεν έχουμε άλλη παρέμβαση στην παράγραφο 2.

Στην παράγραφο 4 όμως στο εδάφιο το οποίο προστίθεται μετά το β' και το οποίο προκάλεσε και τα προβλήματα για τα μεζονος σημασίας έργα και για την προκαταβολή ευλόγου τμήματος της αποζημίωσης προκειμένου να εκτελεστούν τα έργα πριν τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης, θέλω να διευκρινίσω το εξής: Γιατί προτείνουμε τη διάταξη αυτήν την οποία ως προς τον κορμό της την αποδέχεται και η Αξιωματική Αντιπολίτευση, προτείνοντας βελτιώσεις; Γιατί η έλλειψη της διάταξης αυτής έχει οδηγήσει στην καταχρηστική προσφυγή στο μέσο της επίταξης, προκειμένου να εκτελούνται πολύ σημαντικά οδικά, σιδηροδρομικά και άλλα έργα. Η διάταξη αυτή θα εκλογικεύσει το σύστημα, θα προσφέρει εγγύηση και προκαταβολική αποζημίωση στο δικαιούχο και θα καταστήσει και τη διοίκηση σοβαρότερη στις ενέργειές της σε σχέση με τα έργα αυτά. Εκφράστηκε ο δικαιολογημένος φόβος, ότι η γενική αναφορά στις παραγράφους 6 και 7 διευρύνει πολύ τον κύκλο των έργων για τα οποία μπορεί να γίνει χρήση αυτής της δυνατότητας. 'Ηδη από την επιτροπή είχαμε διαγράψει την παράγραφο 7. Η παράγραφος 6 στην οποία παραπέμπουμε αναφέρεται σε δύο κατηγορίες έργων, στα έργα κοινής ωφέλειας και στα έργα γενικότερης σημασίας για την οικονομία της χώρας. Είναι ορθή η παρατήρηση που έκανε και η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ιδιοκτητών, ότι, εάν αφεθεί η δυνατότητα για όλα τα έργα κοινής ωφέλειας μπορεί να έχουμε καταστρατηγήσεις από τη διοίκηση ή την αυτοδιοίκηση. Συμφωνούμε, γι' αυτό προτείνουμε τον περιορισμό μόνο στα έργα γενικότερης σημασίας. 'Αρα, λοιπόν, η διατύπωση αυτού του εδαφίου είναι η εξής: "Προκειμένου να εκτελεστούν έργα γενικότερης σημασίας για την οικονομία της χώρας είναι δυνατόν με ειδική απόφαση του δικαστηρίου που είναι αρμόδιο για τον οριστικό ή προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης, να επιτρέπεται η πραγματοποίηση των εργασιών και πριν τον προσδιορισμό και την καταβολή της αποζημίωσης υπό τον όρο της καταβολής ευλόγου τμήματος της αποζημίωσης και της παρο-

χής πλήρους εγγύησης υπέρ του δικαιούχου της αποζημίωσης, όπως νόμος ορίζει. Η δεύτερη πρόταση του πρώτου εδαφίου εφαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις αυτές".

Αυτή η τελευταία φράση αναφέρεται στην κλασική διάταξη που υπάρχει ότι εάν κάποιος λάβει την αποζημίωση πριν αποσαφηνισθούν οι δικαιούχοι πρέπει να υποχρεωθεί ενδεχομένως στην καταβολή δικής του εγγύησης, μήπως εμφανισθεί τελικώς άλλος δικαιούχος, ο οποίος και δικαιωθεί.

Στο άρθρο 21, η αντικατάσταση που γίνεται αφορά τον όρο "άτομα με ειδικές ανάγκες" με τον όρο "άτομα με αναπηρίες". 'Αρα, σας διαβάζω την παράγραφο 5 του άρθρου 21: "Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, καθώς και η λήψη όλων των αναγκών μέτρων αποτελεί υποχρέωση του κράτους.

Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας".

Διευκρινίζω εδώ ότι αυτό είναι πέραν της αναλογικής ισότητας. Αυτό είναι δικαίωμα που κινείται θετικότερα από την αρχή της ισότητας καθώς και η διάταξη του άρθρου 116 παράγραφος 2 που επιτρέπει θετικά μέτρα υπέρ των ατόμων με αναπηρίες.

'Αρα, η μνεία στην αρχή της ισότητας δεν προσφέρει κάτι καινούριο στα άτομα αυτά. Αυτό υπάρχει. Θέλουμε να τους προσφέρουμε την ειδική μέριμνα του κράτους.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΛΗΣ: 'Ισες δυνατότητες.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): 'Όχι, καλύτερες δυνατότητες.

Στο άρθρο 22 αναφέρθηκε. Στο άρθρο 25 αναφέρθηκε και στο άρθρο 116 παράγραφος 2 αναφέρθηκε και καταθέτω εδώ το κείμενο αυτών των βελτιώσεων ή προσθηκών ή τροποποιήσεων, που εκφώνησα, προκειμένου να περιληφθεί στα Πρακτικά της Βουλής.

(Στο σημείο αυτό ο Υπουργός Πολιτισμού κ. Ευάγγελος Βενιζέλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν κείμενο των τροποποιήσεων, το οποίο έχει ως εξής:

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω ότι διαμορφώνουμε ένα κείμενο που είναι ώριμο, που ανταποκρίνεται στις ανάγκες της εποχής και που απηχεί την ομοφωνία μας εδώ, ή εν πάση περιπτώσει την ευρύτατη πλειοψηφία του Σώματος, που θέλει να στηρίξει το σύγχρονο κοινωνικό κράτος δικαίου και θέλω ως εισηγήτης της Πλειοψηφίας να ευχαριστήσω ειλικρινώς όλες τις κυρίες και τους κύριους συναδέλφους για τη συμβολή τους στην επεξεργασία αυτή, τόσο κατά τη φάση της επιτροπής, όσο και σήμερα στην Ολομέλεια.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας κ. Προκόπης Παυλόπουλος, έχει το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι βέβαιο ότι μετά τις βελτιώσεις αυτές σίγουρα κάναμε μια μεγαλύτερη πρόοδο και ως προς την τόλμη των μεταρρυθμίσεων που επιφέρουμε στην πρώτη ενότητα των διατάξεων που αναθεωρούμε, αλλά και ως προς το συναινετικό κλίμα το οποίο πρέπει να υπάρχει για ένα τόσο σοβαρό αντικείμενο.

Παρ' όλα αυτά, θα μου επιτρέψετε να εκφράσω κάποιες συμπληρωματικές σκέψεις. Η μία αφορά διευκρίνιση ορισμένων πραγμάτων. Και οι άλλες ορισμένες επιφυλάξεις πάνω στις διατυπώσεις, που ο εισηγητής της Πλειοψηφίας προέτεινε.

Σας οφείλω μια εξήγηση από την πρωινή μου εισήγηση σχετικά με το θέμα των αντιρρησιών συνείδησης. Γιατί εκφράζω τις επιφυλάξεις σε ό,τι αφορά το εύρος της ερμηνευτικής δήλωσης, όπως έχει σήμερα; Τονίζω ότι στο χώρο των Ενόπλων Δυνάμεων σήμερα υπάρχουν δύο τομείς. Ο τομέας ο καθαρά επιχειρησιακός, ως το πω έτσι, όπου εκείνος που μετέχει, στην ουσία μετέχει ένοπλος. Και ο τομέας ο οποίος αφορά την καθαρώς διοικητική υποστήριξη των Ενόπλων Δυνάμεων, και περιλαμβάνει διοικητικές υπηρεσίες των στρατολογικών υπηρεσιών. Δεν μπορώ να αντιληφθώ γιατί θα πρέπει, και ποια ανάγκη το επιβάλλει, να δώσουμε τη δυνατότητα ο αντιρρησίας συνείδησης να χρειάζεται να βρίσκεται ακόμα και εκτός του υπό την ευρεία του έννοια κύκλου των Ενόπλων Δυνάμεων και να θεωρεί ότι δεν μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του σε ένα στρατιωτικό νοσοκομείο.

Θέλω δε να σας εξηγήσω ότι, δεν του περιορίζουμε κανένα δικαίωμα. Πέραν τούτου όμως διευκολύνουμε τα πράγματα, γιατί με τον τρόπο αυτόν εξοικονομούμε θέσεις, που τις καλύπτουν οι αντιρρησίες συνείδησης, ώστε άλλα πρόσωπα, που δεν έχουν τις ίδιες αντιρρήσεις συνείδησης αλλ' απλώς και μόνο πρέπει να καλύψουν τις θέσεις αυτές, να παρέχουν τις υπηρεσίες τους αλλού. Και δεν νομίζω σε καμία περίπτωση -το τονίζω- πως αν διευρύνουμε την έννοια της διοικητικής υπηρεσίας των Ενόπλων Δυνάμεων, μπορεί κανείς να μας κατηγορήσει διεθνώς ότι με τον τρόπο αυτόν παραβιάζουμε τη συνείδηση του αντιρρησία. Δηλαδή ο αντιρρησίας τι ζητάει από την Ελλάδα; Να μην έχει Ένοπλες Δυνάμεις; Άλλο ο ίδιος να μην κρατάει όπλο, άλλο να μη θέλει ακόμα και σε περίπτωση πολέμου να σκοτώσει κάποιον και άλλο να είναι υποχρεωμένος να μετέχει σε μια διοικητική υπηρεσία, η οποία είναι αυτονόητη για την εθνική κυριαρχία και την υπεράσπιση του εδάφους. Αλοίμονο αν φτάσουμε στο σημείο να αναγνωρίσουμε το δικαίωμα στον αντιρρησία συνείδησης να μπορεί να λέει ότι εγώ δεν θέλω να υπάρχει -γιατί αυτό θα του αναγνωρίζαμε στην ουσία-τομέας Ενόπλων Δυνάμεων σε μία χώρα. Εμένα με απασχολεί.

Θα μου επιτρέψετε να πω στην περίπτωση αυτή, ότι η Ελλάδα ως χώρα, εξαιτίας των αναγκών της και της ιδιομορφίας της, περιέχει και αυτό το στοιχείο. Ενα στοιχείο που είναι ζωτικό για τον τόπο. Και, βεβαίως, κανένα δικαίωμα δεν παραβιάζεται αν επιβάλλεται σε κάποιον να παρέχει τις υπηρεσίες του σε μια διοικητική υπηρεσία, με αυξημένη βέβαια, όπως είναι αυτονόητο, θητεία.

Έρχομαι τώρα στο θέμα που ήθελα να θίξω στον κύριο εισηγητή της Πλειοψηφίας.

Σε ό,τι αφορά το 5α' που θεμελιώνει το δικαίωμα της πληροφόρησης, οι παρατηρήσεις που έχω να κάνω, είναι δύο.

Στην πρώτη παράγραφο του 5α', ορίζεται μέσα ότι οι περιορισμοί στο δικαίωμα της πληροφόρησης που μπορούν να εισαχθούν με νόμο, είναι περιορισμοί που πρέπει να είναι απολύτως αναγκαίοι.

Νομίζω, μιλώντας νομικά, ότι εδώ δεν κάνουμε τίποτε άλλο παρά να επαναλαμβάνουμε τον σεβασμό της αρχής της αναλογικότητας. Με δεδομένο όμως ότι τη γενική ρήτρα της αρχής της αναλογικότητας, ως ρήτρα η οποία αφορά τον τρόπο με τον οποίο ασκείται ένα συνταγματικό δικαίωμα, την έχουμε θέσει στο άρθρο 25, γιατί άραγε είναι ανάγκη να το επαναλάβουμε εδώ; Είναι η κορωνίδα του άρθρου 25, η οποία καλύπτει στην ουσία όλες τις άλλες περιπτώσεις συνταγματικών δικαιωμάτων.

Αν όμως το βάλουμε και εδώ, είναι σαν να λέμε για τις υπολοιπείς διατάξεις -και φοβάμαι πολύ μια τέτοια ερμηνευτική διάσταση- ότι να μεν το άρθρο 25 το λέει γενικά, αλλά αφού σε ορισμένες περιπτώσεις το βάλουμε και σε άλλες δεν το βάλουμε, για άλλες μπορεί να ισχύει γενικώς η ρήτρα του άρθρου 25 και για άλλες όχι.

Εγώ θεωρώ ότι κανείς δεν μπορεί να φοβηθεί ότι η ρήτρα του άρθρου 25 δεν καλύπτει και το άρθρο 5α' παράγραφος 1.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Μπορώ να σας διακόψω;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Βεβαίως.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Αυτό που λέτε είναι σωστό, γενικώς σωστό. Ισχύει η αρχή της αναλογικότητας όπως διατυπώνεται στο άρθρο 25 παράγραφος 1. Όμως, επειδή εδώ οι συνταγματικώς θεμιτοί λόγοι, για τους οποίους μπορεί να επιβληθεί περιορισμός, περιορίζονται μόνο στους ρητά αναφερόμενους, γι' αυτό χρειάζεται η ειδική ρήτρα στο άρθρο 5 παράγραφος 1, διότι περιορίζεται το εύρος των συνταγματικών θεμιτών σκοπών που μπορεί να εξυπηρετεί ο περιοριστικός εκτελεστικός νόμος.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Πολύ σωστά. Αλλά θα μπορούσα να σας πω το εξής, για να μη δημιουργηθεί ερμηνευτικό πρόβλημα, αν είναι έτσι. Τότε, μπορούσατε να πείτε πολύ καλά εδώ. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση ο Νόμος ορίζει τα σχετικά με την πρόσβαση και πηγές πληροφόρησης. Περιορισμό στο δικαίωμα αυτό, είναι δυνατό να επιβληθούν με νόμο, τριτομμένων των διατάξεων του άρθρου 25, μόνο για λόγους εθνικής ασφαλείας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων".

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Το ίδιο λέμε.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Παραπέμπουμε στο 25, γιατί μη νομίζετε ότι βυζαντινολογώ. "Μην ξεχνάτε ότι το Σύνταγμα είναι ένας νόμος, του οποίου και ένα "και" ακόμα ή μια εσφαλμένη διατύπωση, δημιουργεί πολλά ερμηνευτικά προβλήματα.

Θα προτιμούσα την παραπομπή στο 25, για να φανεί ότι μιλάμε γι' αυτήν την παραπομπή, αλλά όχι με άλλη διατύπωση. Γιατί η αρχή της αναλογικότητας είναι πολύ σημαντική ρήτρα σε ό,τι αφορά τον περιορισμό των συνταγματικών δικαιωμάτων.

Οι περισσότερες αντιρρήσεις μου, επαναλαμβάνω, είναι στην παράγραφο 2 του άρθρου 5α' όπου εκεί ο εισηγητής της Πλειοψηφίας έχει θέσει τον όρο "κοινωνία της πληροφόρησης".

Νομίζω ότι, όταν λέει ότι "καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνία της πληροφορίας", πρόκειται για μια διάταξη γενικότατη και αόριστη. Στην ουσία είναι μια προεξαγγελτική παράθεση και τίποτα παραπάνω. Δεν προσθέτει τίποτα. Είναι ωραία σαν φράση, αλλά μόνο δεν προσθέτει απολύτως τίποτα. Και επειδή φοβάμαι πια τις αόριστες έννοιες στο Σύνταγμα, νομίζω ότι δεν έχουμε να κερδίσουμε τίποτα από μια έννοια η οποία κενολογεί απλώς, χωρίς να προσθέτει τίποτα.

Θα πρότεινα στον κύριο εισηγητή της Πλειοψηφίας, η παράγραφος 2 να γίνει ως εξής:

"Η διευκόλυνση της πρόσβασης σε πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής ανταλλαγής και διάθεσής τους, αποτελεί υποχρέωση του κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9α' και 19".

Διερωτώμαι αν έχουμε την παράγραφο 1 και την παράγραφο 2 έτσι, τι προσθέτουμε περισσότερο με το να βάλουμε την έννοια της "κοινωνίας της πληροφορίας", η οποία, όπως τόνισα,

περισσότερα προβλήματα θα μας δημιουργήσει, παρά θα μας επιλύσει άλλα.

Τέλος, θα ήθελα να έλθω στο άρθρο 5γ' το οποίο αφορά το μεγάλο ζήτημα της προστασίας του ατόμου από τις βιοϊατρικές επεμβάσεις.

Όπως το έχουμε σήμερα, νομίζω ότι είναι δυνατόν και πάλι να δημιουργηθούν ερμηνευτικά προβλήματα στο μέλλον. Λέγει αυτό το άρθρο: "Καθένας έχει το δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής ταυτότητας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία κάθε προσώπου έναντι των βιοϊατρικών επεμβάσεων".

Νομίζω ότι μπορούμε να κρατήσουμε το θέμα της υγείας και να μιλήσουμε γενικότερα για τους περιορισμούς που αφορούν τις όποιες βιοϊατρικές επεμβάσεις με την εξής διατύπωση: "Καθένας έχει το δικαίωμα στην προστασία της υγείας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία κάθε προσώπου έναντι των βιοϊατρικών επεμβάσεων".

Πιστεύω ότι αυτό διευκολύνει πολύ περισσότερο τα πράγματα σε ότι αφορά και την εφαρμογή του και σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα αυτής της διάταξης να αντέξει στο χρόνο.

Θα έρθω τώρα στο άρθρο 17, όπου θα επαναλάβω στον εισηγητή της Πλειοψηφίας ότι στην παράγραφο 4 παραμένει ένα μεγάλο κενό. Λέμε ότι είναι δυνατόν, υπό προϋποθέσεις, να επιτρέπονται οι εργασίες σε ακίνητα τα οποία τελούν υπό απαλλοτρίωση και πριν ακόμη οριστικοποιηθεί ή καταβληθεί αποζημίωση, υπό τον όρο ότι θα παρασχεθεί συγκεκριμένη εγγύηση, χωρίς όμως να καθορίζουμε σε τι συνίσταται αυτή η εγγύηση.

Είπα και το πρωί ότι είναι δυνατόν να γίνουν εργασίες οι οποίες επιφέρουν τέτοιες αλλοιώσεις στο ακίνητο, ώστε η αποκατάσταση των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση να είναι αδύνατη εάν δεν ολοκληρωθεί για οποιοδήποτε λόγο η απαλλοτρίωση. Μπορεί, δηλαδή, πράγματι να παίρνουμε εγγυήσεις, μπορεί να καταβληθεί αποζημίωση γι' αυτήν την προηγούμενη κατάσταση που δημιουργείται, αλλά στη συνέχεια να είναι τέτοια η μεταβολή του ακινήτου εξ αιτίας των επεμβάσεων, ώστε από εκεί και πέρα, αν δεν καταβληθεί πλήρως η αποζημίωση και επανέλθει το ακίνητο, όπως γίνεται σε αυτές τις περιπτώσεις, στον ιδιοκτήτη, τότε να μην είναι δυνατή η αποκατάσταση των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση. Και νομίζω ότι αυτό που πρέπει να προστεθεί σ' αυτήν τη διάταξη, είναι ότι αυτές οι εγγυήσεις θα πρέπει να είναι τέτοιες ώστε δεν θα επιτρέπουν να γίνονται εργασίες που καθιστούν αδύνατη την επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, εφόσον δεν καταβληθεί αποζημίωση. Εάν δεν το βάλουμε αυτό είναι δώρον άδωρο. Θα μπορούμε να έχουμε απαλλοτριώσεις οι οποίες γίνονται ουσιαστικά, συντελούνται και ολοκληρώνονται χωρίς να έχει καν καταβληθεί η αποζημίωση.

Συμφωνούμε με το γεγονός ότι στην επόμενη παράγραφο περιορίζεται η δυνατότητα τέτοιου είδους απαλλοτριώσεων και τέτοιου είδους εργασιών μόνο για τα έργα που είναι γενικότερης σημασίας και όχι και για τα έργα κοινής ωφελείας.

Και, τέλος, παρακαλώ πάρα πολύ την Πλειοψηφία -και όχι μόνο τον εισηγητή της- να αναλογιστεί αυτό. Όσοι εξ ημών γνωρίζουν ή παροικούν την Ιερουσαλήμ της νομικής στην πράξη, γνωρίζουν τι λέγω. Το είπε και ο κ. Κοντογιαννόπουλος, προηγούμενος.

Παράκληση. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχει παραγίνει το κακό με τις περιπτώσεις κρατικών πράξεων, πράξεων γενικότερα προερχομένων από το κράτος ή από ΝΠΔΔ οι οποίες στην ουσία δεσμεύουν ακίνητα για πολλά χρόνια, από οκτώ και πάνω, χωρίς την παραμικρή αποζημίωση και χωρίς την παραμικρή αιτιολογία. Ποτέ δεν μπόρεσα να καταλάβω και το τονίζω, τοτόνισε και ο κ. Μητσοτάκης όταν μίλησε προηγούμενος-το εξής. Όπως η απαλλοτρίωση πρέπει να αιτιολογείται και ως προς το σκοπό της και ως προς το πού βρίσκεται τις οικονομικές πηγές για να πληρώσει το ποσό κανείς -άλλως δεν έχει νόημα- το ίδιο πρέπει να συμβαίνει και με τις λεγόμενες, ας το πω έτσι, υπό την ευρεία έννοια του όρου, πολεοδομικές απαλλοτριώσεις. Όταν το δημόσιο ή ένας Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης επιβάλλει τέτοιους περιορισμούς, ας ξέρει ότι αυτό ισοδυναμεί με απαλλοτρίωση και εφαρμόζονται οι διατάξεις περί απαλλοτριώσεως.

Είναι σωστό, είναι δίκαιο, είναι αυτονόητο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Καλύπτεται τώρα με το άρθρο 17. **ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ:** Όχι ακριβώς, Στρατηγέ μου.

Και μια τελευταία απλώς νομοτεχνική παρατήρηση. Πρέπει οπωσδήποτε να λύσουμε το μείζον πρόβλημα ότι αλλού λέμε για ΝΠΔΔ μέσα στο Σύνταγμα, γενικώς, χωρίς να προσδιορίζουμε ότι αφορά και τους ΟΤΑ, γιατί θεωρούμε αυτονόητο ότι στα ΝΠΔΔ περιλαμβάνονται και οι ΟΤΑ. Και αλλού λέμε "το δημόσιο, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ". Πρέπει νομίζω να το περιορίσουμε και να πούμε "δημόσιο και ΝΠΔΔ" και ερμηνευτικώς, ας το κάνει ως δήλωση ο εισηγητής της Πλειοψηφίας, να διευκρινισθεί ότι όπου στο Σύνταγμα μιλάμε για ΝΠΔΔ περιλαμβάνονται και οι ΟΤΑ. Ευχαριστώ πάρα πολύ και για την ανοχή, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Να συνεχίσουμε με τους ομιλητές, κύριοι συνάδελφοι.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να έχω το λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Είστε ειδικός αγορητής, έτσι δεν είναι; Να δώσουμε το λόγο και στον κ. Σκυλλάκο για να διαμορφώσουμε μία άποψη. Δεν πιστεύω να διαφωνεί η Αίθουσα.

Ορίστε, έχετε το λόγο.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Από το κλείσιμο που έκανε ο εισηγητής της Πλειοψηφίας και από την τοποθέτηση του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου της Νέας Δημοκρατίας φαίνεται ότι υπάρχει πραγματικά συντηρητική συναίνεση. Ήταν αποκαλυπτικός ο κ. Παυλόπουλος για το άρθρο 25. Μ' αυτά που είπε τώρα επιβεβαιώνει αυτά που είπαμε μερικές γι' αυτήν τη ρήτρα του άρθρου 25.

Εν πάση περιπτώσει υπάρχει άρνηση στις προτάσεις, ακόμη και στις επιμέρους, που κάνουμε εμείς, αλλά όμως με κάποια επιχειρήματα. Να φέρω δύο παραδείγματα:

Πρώτον: Προτείνει η Επιτροπή Δεδομένων ν' απαγορευθεί ρητώς ο εθνικός ενιαίος κωδικός αριθμός. Ούτε επιχείρημα δεν έρχεται εδώ. Γιατί το αρνείται η Κυβέρνηση;

Δεύτερη παρατήρηση: Ενώ στην επιτροπή είχαμε συμφωνήσει να υπάρχει ειδική μεταχείριση από το κράτος για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, εσείς περιορίζετε τα άτομα αυτά στα άτομα που είναι ανάπηρα. Ούτε σ' αυτό έρχεστε να μας απαντήσετε τι συνέβη πριν από ένα μήνα μέχρι σήμερα.

Βλέπω, λοιπόν, ότι έτσι όπως εξελίσσεται η συζήτηση και με τις προθεσμίες, χωρίς δευτερολογίες και χωρίς ουσιαστική συζήτηση -στην επιτροπή είχαμε ουσιαστική συζήτηση- θα είναι διάλογος κωφών οι επίσημες συνεδριάσεις στην Ολομέλεια. Θα είναι πιο υποβαθμισμένη η συζήτηση στην Ολομέλεια. Δεν το θεωρώ σωστό.

Τελειώνω με το εξής: Υπήρξαν τροπολογίες στα άρθρα. Θεμιτό είναι απ' όλα τα κόμματα να ιδιαίτερα από το κόμμα της Πλειοψηφίας να φέρνει τροπολογίες. Να μη γίνονται όμως την τελευταία στιγμή. Επειδή έχουμε πολλά κεφάλαια...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Σκυλλάκο...

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Ναι, αλλά τελευταία στιγμή; Εσείς μιλάτε για χθες. Δεν είναι εκεί το πρόβλημα. Το πρόβλημα είναι πρακτικό. Εμείς θα θέλαμε -και παρακαλούμε- όλες οι τροπολογίες που έχει υπόψη της η κυβερνητική Πλειοψηφία για τις επόμενες ενότητες να κατατεθούν όλες μαζί έγκαιρα ώστε να υπάρξει η δυνατότητα και δικής μας μελέτης.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Δεν έγινε καμία τροπολογία.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Πώς δεν έγινε; Έγινε στο άρθρο 17, έγινε στο 24.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Προέκυψε από τη συζήτηση.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Εν πάση περιπτώσει. Έγινε και για τις επόμενες δύο συνεδριάσεις. Για τα άρθρα 14, 15 και για το 24. Και έγιναν και ορισμένες και νομοτεχνικές και ουσιαστικές σ' αυτά τα άρθρα που συζητάμε σήμερα.

Σας παρακαλώ όποιες τροπολογίες υπάρχουν για τα επόμενα κεφάλαια να έρχονται έγκαιρα για να μπορούμε να κάνουμε τη δουλειά μας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Δεκτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεπτός): Κύριοι συνάδελφοι, να συνεχίσουμε με τους ομιλητές. Δεν είναι πολλοί. Είναι τέσσερις ομιλητές ακόμα: Ο κ. Πιπεργιάς, ο κ. Τζιόλας, ο κ. Καραμπίνας και ο κ. Κουρουμπλής. Δεν βλέπω άλλον. Το λόγο θα πάρει ο κ. Πιπεργιάς και στο μεταξύ αν υπάρχει κάποια συναινετική πρόταση, τη διατυπώνετε μετά.

Ορίστε, κύριε Πιπεργιά, έχετε το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΙΠΕΡΓΙΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προχωρούμε στη συζήτηση της πρώτης ενότητας για την τροποποίηση μιας σειράς διατάξεων, του Συντάγματος οι οποίες πράγματι στοχεύουν στην ενίσχυση των ατομικών ελευθεριών. Και βέβαια σαν ένα παράδειγμα γι' αυτήν την κατοχύρωση των ατομικών ελευθεριών είναι και η ερμηνευτική δήλωση που αφορά την αντίρρηση συνείδησης.

Υπάρχει επίσης η ενίσχυση δικαιωμάτων και η καθιέρωση νέων, όπως παραδείγματος χάρι το δικαίωμα στην πληροφόρηση και τις διακινούμενες πληροφορίες, το δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής ταυτότητας, η απαγόρευση της θανατικής ποινής, η απαγόρευση της δήμευσης, η υποχρέωση των υπηρεσιών να απαντούν σε εξήντα μέρες, η χωρίς περιορισμούς άσκηση του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι, -κάτι που για τους δημοσίους υπαλλήλους είναι πολύ σημαντικό- και το δικαίωμα απάντησης σε όσους θίγονται από δημοσιεύματα ή εκπομπές.

Επίσης, καθιερώνονται περιορισμοί και ασυμβίβαστο μεταξύ κατόχων ΜΜΕ και της ιδιότητας προμηθευτή ή εργολήπτη του δημοσίου, ρυθμίσεις για τις απαλλοτριώσεις που έτσι όπως είναι σήμερα καθυστερούν την ανάπτυξη των έργων, η υποχρέωση του κράτους να λάβει μέτρα και να ασκήσει δημογραφική πολιτική και να αντιμετωπιστεί ένα βασικότατο πρόβλημα, η καθιέρωση πρόσθετων δικαιωμάτων στα άτομα με αναπηρίες, η καθιέρωση δικαιώματος υπογραφής συλλογικών συμβάσεων εργασίας σε δημοσίους υπαλλήλους, η καθιέρωση αρχής κοινωνικού κράτους δικαίου. Οι ρυθμίσεις αυτές έρχονται να ενισχύσουν τα ατομικά δικαιώματα, να καθιερώσουν νέα και να εμπεδώσουν περισσότερο τη δημοκρατία. Βέβαια οι διατάξεις αυτές συζητήθηκαν στην επιτροπή, πιστεύω ότι έχει γίνει μία πολύ ουσιαστική εργασία, μια πολύ καλή προετοιμασία και είναι λογικό να υπερψηφιστούν και να έχουν την ευρύτατη πλειοψηφία, πολλές φορές και την παμψηφία του Σώματος.

Θα ήθελα όμως να αναφερθώ, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, σε ορισμένα ζητήματα που άπτονται του άρθρου 19. Στο άρθρο 19 προβλέπεται ότι "το απόρρητο των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης και επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο είναι απόλυτα απαραβίαστο".

Θα ήθελα να καταθέσω στο Σώμα μία εμπειρία για προβληματισμό. Το 1998 δέχθηκα στην Εύβοια μία επίθεση για δραστηριότητες που είχα αναπτύξει στο Κοινοβούλιο. Η επίθεση αυτή εκδηλώθηκε με είκοσι πέντε χιλιάδες ανώνυμες επιστολές που απευθυνόντουσαν σε συνδρομητές του Ο.Τ.Ε. Το κείμενο της επιστολής που ήταν μέσα σε σφραγισμένο ανώνυμο φάκελο ήταν και συκοφαντικό και εξυβριστικό, ήταν απαράδεκτο, δυσφημιστικό και προκλητικό. Μπορεί κανείς εάν διαβάσει αυτό το κείμενο να βγάλει απ' αυτό πολλά αδικήματα. Προσπάθησα να προστατευτώ απ' αυτήν την επίθεση σαν πολίτης. Απευθύνθηκα σε όλες τις αρχές. Το θέμα ήρθε και στο Κοινοβούλιο. Η απόλυτη διάταξη του άρθρου δεν επέτρεψαν την προστασία διότι για να διαπιστωθεί ότι το περιεχόμενο της επιστολής ήταν εξυβριστικό, συκοφαντικό κλπ., έπρεπε να ανοιχτεί πρώτα φάκελος οπότε υπήρχε πρόσκρουση στη διάταξη του Συντάγματος για το απαραβίαστο των επιστολών και το απόρρητο της επικοινωνίας. Και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα οι επιστολές να αποδοθούν από τον ΕΛΤΑ σε όλους τους αποδέκτες. Την πληροφόρηση ενώ την είχα από πατριώτες, φίλους, οι οποίοι με πήραν τηλέφωνο και μου είπαν "πήραμε επιστολές που λένε αυτά και αυτά, πάρε τα μέτρα σου, πάρε τα μέτρα σου".

Ουδμία προστασία υπήρχε. Δεν ξέρω κατά πόσο, κύριε Υπουργέ του Πολιτισμού και εισηγητή της Πλειοψηφίας, υπάρχει δυνατότητα με βάση την αρχή αναλογικότητας η οποία αναφέρεται στο άρθρο 25, να υπάρχει αντιμετώπιση τέτοιων ειδικών

προβλημάτων. Διότι αυτός ο κίνδυνος υπάρχει για κάθε δημόσιο πρόσωπο. Όπως επίσης να πω ότι χρειάζεται να ειδικευτεί με ιδιαίτερη ευαισθησία η πρόταση που έχουμε υποβάλει πενήντα και πλέον Βουλευτές σχετικά με την προσθήκη στο άρθρο 4 για την καθιέρωση διάταξης που να κατοχυρώνει την ελληνική γλώσσα σαν επίσημο προφορικό και γραπτό λόγο του ελληνικού κράτους. Είναι κάτι πολύ σημαντικό, γιατί ξέρουμε πολύ καλά ότι η ελληνική γλώσσα απειλείται από τις εξελίξεις που σημειώνονται ιδιαίτερα μάλιστα μέσα από το Διαδίκτυο, προβλήματα τα οποία είναι τεράστια.

Πιστεύω ότι χρειάζεται ειδική συνταγματική πρόβλεψη για την κατοχύρωση της ελληνικής γλώσσας. Είναι κάτι σημαντικό που πιστεύω ότι θα θωρακίσει την ελληνική γλώσσα από τις απειλές που δέχεται.

Επίσης, όσον αφορά την προσθήκη στο άρθρο 5γ', για να καθιερωθεί πέρα από την προστασία από μεταβολές γενετικές, θα πρέπει να υπάρχει και δικαίωμα στην υγιεινή και την ασφάλεια των προϊόντων διατροφής. Είναι κάτι εξαιρετικά επίκαιρο, εάν αναλογισθεί κανείς τους κινδύνους που έχουμε από την τροφική αλυσίδα, όπως αυτοί παρουσιάστηκαν τελευταία και με το σκάνδαλο των διοξινών και με τα ζητήματα των τρελών αγελάδων, αλλά και με τα ζητήματα του απεμπλουτισμένου ουρανίου.

Τελειώνοντας θα ήθελα να πω ότι έξω και πέρα από την προσπάθεια που καταβάλλεται -και πιστεύω ότι είναι φιλότιμη από όλες τις πλευρές- για την κατοχύρωση και τη διεύρυνση των δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών, υπάρχουν σύγχρονοι κίνδυνοι και προκλήσεις που δεν ξέρω κατά πόσο μπορούν να αντιμετωπισθούν με την καθιέρωση ιδιαίτερα σημαντικών διατάξεων στο συνταγματικό χάρτη, στο Σύνταγμα.

Παραδείγματος χάρι, πώς προστατεύεται ο πολίτης ή η δημοκρατία από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης όταν αυτά εκπέμπουν δορυφορικά; Είναι ένα μέγα ζήτημα για να καταλάβουμε ότι τα δικαιώματα αυτά δεν πρέπει μόνο να κατοχυρώνονται σε επίπεδο εθνικό, αλλά θα πρέπει να καταβληθεί τεράστια προσπάθεια έτσι ώστε αυτά τα δικαιώματα, όπως πολύ σωστά κατοχυρώνονται και διεκδικούνται με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις στο Σύνταγμα, να βρουν μία ευρύτερη κατοχύρωση μέσα από τις υπερεθνικές ολοκληρώσεις. Διότι πολύ φοβάμαι ότι οι εξελίξεις της τεχνολογίας είναι τέτοιες που σε πολλές περιπτώσεις το γράμμα του Συντάγματος θα παραμένει γράμμα νεκρό.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεπτός): Ο κ. Ελευθέριος Τζιόλας έχει το λόγο.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΤΖΙΟΛΑΣ: Κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι στην ενότητα αυτή των αναθεωρούμενων διατάξεων του Συντάγματος οι προτάσεις του γενικού εισηγητή της Πλειοψηφίας, του αγαπητού κ. Βενιζέλου, σωστά χαρακτηρίστηκαν ως δεκαοκτώ τομές. Μετά μάλιστα από τις βελτιώσεις που υπήρξαν στη δευτερολογία του, νομίζω ότι πράγματι έχουμε εδώ ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο το οποίο σε προωθημένο επίπεδο διαμορφώνει ένα νέο συνταγματικό πλαίσιο για τα ατομικά, συλλογικά και κοινωνικά δικαιώματα.

Μετά από αυτήν τη γενική παρατήρηση, η οποία νομίζω ότι στην Αίθουσα είναι πλέον παρατήρηση ευρύτατης σύμπτωσης, ευρύτατης συμφωνίας, θα ήθελα να κάνω ορισμένες επισημάνσεις.

Πριν, όμως, εισέλθω στις επισημάνσεις θα ήθελα να παρακαλέσω για την προσοχή σας στις δυο προτάσεις που έχουμε καταθέσει με άλλους πενήντα δύο συναδέλφους, περισσότεροι, δηλαδή, από τους πενήντα συναδέλφους που προβλέπονται κατά τη διαδικασία. Η πρώτη αφορά το άρθρο 4 και η δεύτερη το άρθρο 5, παράγραφος γ'.

Η πρώτη, στην οποία αναφέρθηκε πριν από λίγο και ο συνάδελφος κ. Πιπεργιάς, που συνοψογράφει τις τροποποιήσεις, έχει σαν αντικείμενο την υποστήριξη, μέσα στα σημερινά πλαίσια της παγκοσμιοποίησης, μέσα σε ισχυρές τάσεις πλαίσια της γλωσσικής ισοπέδωσης, της κατοχύρωσης, θα έλεγα, της γλωσσικής ταυτότητας του ελληνικού έθνους.

Επειδή, η γλώσσα αποτελεί ένα καίριο στοιχείο στην εθνική

μας ταυτότητα και επειδή ιδιαίτερα η ελληνική γλώσσα δεν είναι μόνο συνυφασμένη με την ταυτότητα, την ιστορία και το μέλλον του λαού και του έθνους μας, αλλά είναι συνδυασμένη, αποτελεί επίσης σημαντικό στοιχείο της ίδιας της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, είναι κρίσιμο σ' αυτή τη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος απέναντι και στο ενδεχόμενο που είναι ορατό από τις εξελίξεις της παγκοσμιοποίησης και των απειλών που έχουν οι γλώσσες μικροτέρων σε πληθυσμιακό εκτόπισμα εθνών, όπως είναι το ελληνικό έθνος- να κατοχυρώσουμε, λοιπόν, την ελληνική γλώσσα. Και νομίζω ότι η τροποποίηση που προβλέπουμε εδώ είναι ρητή, αρκετά σαφής και ισχυρή. Η πρόταση είναι:

“Ο επίσημος, προφορικός λόγος και γραπτός τύπος του ελληνικού κράτους είναι η ελληνική γλώσσα και η ελληνική γραφή”. Έχει επίσης, σημασία ότι ρητά αναφερόμαστε εδώ στην έννοια, τον όρο ελληνική γραφή.

Το δεύτερο θέμα, αφορά στην υγιεινή και την ασφάλεια προϊόντων διατροφής, που είναι ένα θέμα επίκαιρο ιδιαίτερα στις ημέρες μας, μετά από τα τεράστια προβλήματα που υπήρξαν στις ανεπτυγμένες χώρες από τις διοξίνες, το πρόβλημα των “τρελών αγελάδων” και από όλες τις άλλες διακινδυνεύσεις που αφορούν τη διατροφική αλυσίδα.

Θα ήθελα τώρα να κάνω τις γενικότερες επισημάνσεις.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Τζιόλα, να σας διακόψω για ένα λεπτό;

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΤΖΙΟΛΑΣ: Παρακαλώ, κύριε Βενιζέλο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Αποδίδω μεγάλη σημασία σε αυτά που είπατε προηγουμένως και επειδή και το κ. Κωνσταντίνου και όλων των συναδέλφων που υπέγραψαν. Πρέπει να υπερασπιζόμαστε ως κόρη οφθαλμού και ως στοιχείο της εθνικής ταυτότητας και αυτοσυνειδησίας την ελληνική γλώσσα και φυσικά και την ελληνική γραφή, αλλά τα Συντάγματά μας εδώ και έναν αιώνα και περισσότερο δεν έχουν σχετική διάταξη. Το θεωρών αυτό και προσυναγματικό και υπερσυναγματικό. Αλλά υπάρχει ένας διαδικαστικός φραγμός. Η προηγούμενη Βουλή δεν διαπίστωσε την ανάγκη αναθεώρησης με την μορφή προσθήκης διάταξης για την κατοχύρωση της γλώσσας και της γραφής. Δεν το έκανε επειδή το θεώρησε αυτονόητο.

Εμείς θέλουμε να είναι κατοχυρωμένη με τη μεγαλύτερη δυνατή ισχύ. Αλλά τυπικά, διαδικαστικά το άρθρο 110 δεν μας επιτρέπει να συζητήσουμε και να δεχθούμε τέτοια προσθήκη. Την πιστεύουμε όλοι, έτσι είναι, δεν θα βρεθεί ποτέ νόμος, διοίκηση ή δικαστής που να πεί το αντίθετο, αλλά δεν μπορούμε να προσθέσουμε διάταξη γιατί το θέμα αυτό δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των αναθεωρητέων διατάξεων της προηγούμενης Βουλής.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΤΖΙΟΛΑΣ: Ευχαριστώ τον κ. Βενιζέλο.

Για το μεν θέμα της υγιεινής και ασφάλειας των προϊόντων διατροφής νομίζω ότι η δήλωση που κάνει εδώ ο γενικός εισηγητής της Πλειοψηφίας καθώς επίσης και η καταγραφή της δήλωσης αυτής στα Πρακτικά της συζήτησης για την Αναθεώρηση του Συντάγματος εμένα προσωπικά με καλύπτει -νομίζω ότι καλύπτει και τους υπόλοιπους συναδέλφους- με την έννοια ότι ακριβώς αυτή η δήλωση έχει διάσταση ερμηνευτικής δήλωσης, εδώ, στη συζήτηση που κάνουμε.

Θεωρώ όμως ότι το θέμα της ελληνικής γλώσσας και της ελληνικής γραφής το οποίο πράγματι σύμφωνα με το άρθρο 110 δεν συμπεριλήφθηκε στις αναθεωρητέες διατάξεις, θα πρέπει να βρούμε κάποιο τρόπο να το εισάγουμε...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΙΠΕΡΓΙΑΣ: Δεν υπήρχε σχετική διάταξη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Γίνονται και προσθήκες.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΤΖΙΟΛΑΣ: Θα μπορούσε να γίνουν προσθήκες.

Θα έπρεπε νομίζω να εξαντλήσουμε στο σημείο αυτό τις δυνατότητες που μας παρέχουν οι άλλες διατάξεις που είναι υπο αναθεώρηση για να συμπεριλάβουμε αυτό το στοιχείο.

Με ποια έννοια το λέω αυτό; Στέκομαι περισσότερο πολιτικά στο ζήτημα και νομίζω ότι θα βρούμε με τη συναίνεση και την ευρηματικότητα που διακρίνει τον εισηγητή της Πλειοψηφίας και τους άλλους εισηγητές τη δυνατότητα αυτή.

Είναι γνωστό ότι αναπτύσσεται το τελευταίο χρονικό διάστημα, τα τελευταία χρόνια, μια μεγάλη συζήτηση για τις κυρίαρχες γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση και είναι γνωστό ότι αυτή η συζήτηση δεν πρόκειται να κοπάσει, αλλά αντίθετα θα ενταθεί, θα αυξηθεί. Επειδή δεν μιλάμε μόνο για την ταυτότητα του ελληνικού λαού, του ελληνικού έθνους και της ιστορικής μακραίωνης διαδρομής του, αλλά μιλάμε σε τελική ανάλυση για την ίδια την παγκόσμια πολιτιστική συμβολή της ελληνικής γλώσσας και της ελληνικής γραφής νομίζω πρέπει να εξαντλήσουμε στο σημείο αυτό τα περιθώρια που έχουμε για να περάσουμε αυτή τη συγκεκριμένη τροποποίηση στο Σύνταγμα που αναθεωρούμε.

Μετά από αυτά, θα ήθελα να γυρίσω στις γενικές επισημάνσεις, που ήθελα να κάνω. Τα ατομικά δικαιώματα, κυρία και κύριοι συνάδελφοι, αποτελούν εγγυήσεις με αντικρατικές ιστορικές καταβολές και προϋποθέτουν ένα συγκεκριμένο τύπο συνταγματικού κράτους που ήδη, όπως έχουμε πει και άλλη φορά, ή τουλάχιστον έχω πει, βρίσκεται σε μετάλλαξη. Ο υπάρχων συνταγματικός μηχανισμός για τις εγγυήσεις των ατομικών ελευθεριών ήταν κατά βάση προσανατολισμένος μέχρι τώρα απέναντι στους κινδύνους που εκπορεύονταν από την κρατική εξουσία. Έτσι, η προστατευτική του εμβέλεια μόνο έμμεσα θα μπορούσε να προταχθεί απέναντι σε μη κρατικές διακινδυνεύσεις της ελευθερίας.

Όμως εδώ και πάρα πολύ καιρό, ήδη αυτός ο τύπος κρατικής εξουσίας βρίσκεται, όπως έχω πει, σε διαδικασία μετάλλαξης και επομένως θα πρέπει να δούμε την προάσπιση των ατομικών ελευθεριών, του προσωπικού βίου, της προσωπικής σφαίρας, τον αυτοκαθορισμό των ατομικών δικαιωμάτων, ιδιαίτερα απέναντι στα νέα κέντρα ιδιωτικής εξουσίας από τα οποία πλέον απειλούνται οι ατομικές ελευθερίες και η σφαίρα της προσωπικής ιδιωτικής ζωής.

Θα μπορούσα, να πω, δηλαδή, ότι αυτά τα νέα ατομικά δικαιώματα καθώς επίσης και η προάσπιση τους δεν θα βρίσκονται πλέον σε αντιθετική αλλά σε συμμαχική σχέση με το κράτος ως ουσιαστικό κράτος-δικαίου, που δεν οριοθετεί απλώς τη σχέση πολιτικής και ιδιωτικής κοινωνίας, αλλά τη σχέση της εξουσίας σε όλες τις εκφάνσεις της, με την ελευθερία επίσης και όλες τις άλλες εκφάνσεις της των συλλογικών δικαιωμάτων.

Κλειδί για τη νέα θεσμική κατοχύρωση του χώρου της ελευθερίας απέναντι στις απειλές των κέντρων ιδιωτικής ισχύος μπορούν να αποτελέσουν οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές ή απλούστερα όπως τις ονομάζουμε, οι ανεξάρτητες αρχές, με πρόβλεψη συγκεκριμένων κατευθυνσεων και συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων. Η προστασία αυτή θα πρέπει να παρέχεται τάχιστα -και έχει μεγάλη σημασία αυτό- στο μέτρο, που η προστασία αυτή καταλήγει σε καταδίκη του υπαίτιου κέντρου ιδιωτικής ισχύος, οφείλει να συνοδεύεται από βαρύτερες κυρώσεις, ώστε από εκεί και πέρα να αντιστρέφεται η δικαστική διαδικασία εις βάρος του κατά τεκμήριο ισχυρότερου μέρους.

Επίσης, σε σχέση με το σύνολο των κέντρων ιδιωτικής ισχύος επιβάλλεται η διέγερση της προστατευτικής εμβέλειας των περισσότερων πλευρών των συνταγματικών δικαιωμάτων που εντάσσονται σ' αυτό που ονομάζουμε εν γένει προστασία της ιδιωτικότητας. Αυτό μπορεί να γίνει με συγκεκριμένες και σαφείς αξιώσεις αυτοκαθορισμού και αποκατάστασης του ατόμου

που καλύπτουν πλήρως το απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, του ασύλου της κατοικίας, του απορρήτου των ανταποκρίσεων και των προσωπικών πληροφοριών απέναντι σε πηγές διακινδύνευσης πέραν του κράτους, όπως είναι οι ιδιωτικές παρακολούθησεις, η εισβολή των μέσων ενημέρωσης στη σφαίρα της προσωπικής ζωής, η παρακολούθηση μέσω δορυφόρων, οι κίνδυνοι που προκύπτουν από τη λεγόμενη κοινωνία της πληροφορίας και από την πληροφορική κλπ.

Συναφές με όλα αυτά είναι και το δικαίωμα απέναντι στα ΜΜΕ για κατοχύρωση του αυτοκαθορισμού ειδικών κατηγοριών δικαιούχων, όπως οι ανήλικοι για τις επανειλημμένες και κραυγαλέες προσβολές της ευαισθητής αυτής ηλικίας, των πνευματικών δημιουργών, που υφίστανται συχνά ληστρική εκμετάλλευση του μόχθου τους, καθώς και των κατηγορουμένων για πρόκληση και συνήθως με ανεξίτηλη διαπόμπευση καταδίκη τους, που στην πράξη αχρηστεύει το τεκμήριο αθωότητάς τους.

Ένα άλλο δικαίωμα, που χρειάζεται και προβλέπεται για συνταγματική κατοχύρωση ή εξειδίκευση είναι το δικαίωμα της ελεύθερης πρόσβασης των πολιτών στα υφιστάμενα ιδιωτικά ΜΜΕ και βεβαίως και στα κρατικά ΜΜΕ. Προκειμένου να διασφαλιστεί εκτός από τον εξωτερικό πλουραλισμό και ένα μίνιμουμ πολυφωνίας στο εσωτερικό, χρειάζεται να εξελιχθεί αυτό το δικαίωμα και στην κατεύθυνση του δικαιώματος της πληροφόρησης των πολιτών, από της προβολής των θέσεων τους σε κάθε περίπτωση μέσα από τα κρατικά, αλλά και τα ιδιωτικά μαζικά μέσα επικοινωνίας, όχι απλώς στην κατεύθυνση της επανόρθωσης σε περίπτωση που θίγεται ο προσωπικός βίος ή συλλογικά δικαιώματα, αλλά στην κατεύθυνση της προβολής της διαφορετικής άποψης.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Ο κ. Βασίλειος Κεδίκογλου έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητοί συνάδελφοι, κυρία και κύριοι, γίνεται η συζήτηση της αναθεώρησης του Συντάγματος υπό ένα καθεστώς πολιτικής κρίσεως. Είχαμε την ευκαιρία και άλλοτε να το τονίσουμε. Αυτό βεβαίως δεν οδηγεί σε ψύχραιμες αποφάσεις φοβούμεναι.

Το πρώτο πράγμα που θέλω να τονίσω είναι ότι γίνεται μεγάλη συζήτηση σχετικά με τους αντιρρήσιες συνειδήσεις. Και ο Υπουργός Δικαιοσύνης το μεσημέρι ...

(Θόρυβος)

Κύριε συνάδελφε, θα περιμένω. Αν δεν σας αρέσει, να πάτε έξω να κάτσετε. Πρέπει να υπάρχει στοιχειώδης σεβασμός. Γνωρίζετε πολύ καλά ότι δεν επιτρέπω στον Υπουργό να μιλήσει όταν μιλώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Εντάξει, να μην το παρακάνουμε. Δεν γίνεται εκ προθέσεως.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, αυτή είναι η δική σας δουλειά. Η δουλειά σας δεν είναι μόνο να χτυπάτε το κουδούνι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Αυτό να το θυμάστε πάντα και όταν κάνετε και εσείς καμία φιλοφασαριούλα.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Το θυμάμαι πάντα και το λέω όταν χρειάζεται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Να μην αναλαμβάνουμε όμως και το ρόλο του Προέδρου.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Έχω το θάρρος της γνώμης μου. Κάνετε μία απρέπεια προχθές, γιατί βρέθηκε μία Σαλώμη, η οποία έχει καλύτερο χορό από μένα. Ε, τι να κάνουμε η Σαλώμη έχει καλύτερο χορό, αλλά δεν βραβεύτηκε για το χορό της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Βλέπω ότι κάνετε μονίμως απρέπειες.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Η Σαλώμη πήρε έπαθλο και το κεφάλι του Ιωάννη Βαπτιστή και όπως θα ξέρετε και το βασίλειο της Χαλκίδος. Λοιπόν, να μη συνεχίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Είναι απαράδεκτα πράγματα αυτά, λυπάμαι πολύ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΠΙΝΑΣ: Κύριε Κεδίκογλου, μη παρυστάνατε το δάσκαλο σε νηπιαγωγείο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Εντάξει, κύριε Καραμπίνα.

Κύριε Κεδίκογλου, συνεχίστε επί του θέματος.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Κύριε Καραμπίνα, απαξίω να ασχοληθώ μαζί σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Συνεχίστε επί του θέματος, κύριε Κεδίκογλου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΠΙΝΑΣ: Το ίδιο ισχύει και για μένα προς εσάς, κύριε Κεδίκογλου.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Αφού, λοιπόν, ισχύει το ίδιο και για μένα, γιατί μου απευθύνετε το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΠΙΝΑΣ: Τελειώσαμε!

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Αγαπητοί συνάδελφοι, είμεθα υπό ένα καθεστώς κρίσεως. Το πρώτο που συζητάμε, λοιπόν, είναι το ζήτημα των αντιρρήσιων συνειδήσεων.

Αγαπητοί συνάδελφοι, τα πάντα ρει, όλα αλλάζουν γι' αυτό και έχουμε τις αναθεωρήσεις του Συντάγματος. Πέρα από αυτό είμαστε μια χώρα η οποία κατά κανόνα διεξήγαγε πατριωτικούς πολέμους πλην μιας περιπτώσεως, η οποία δεν έχει καταγραφεί, δεν έχει απασχοληθεί η όσο επέδρασε αυτή στη μετέπειτα εξέλιξη της ιστορίας μας.

Και αυτή είναι η ελληνική εκστρατεία στην Ουκρανία με την οποία έχουν απασχοληθεί ελάχιστα οι ιστορικοί και λιγότερο ο πολιτικός κόσμος, επειδή είναι ένα μείζον λάθος του πολιτικού κόσμου αυτό. Καταστράφηκε ο "ανθός" του ελληνικού στρατού εκεί πάνω.

Κατά την άποψή μου είναι μία από τις αιτίες της Μικρασιατικής Καταστροφής. Τότε και μόνο τότε μπήκε η χώρα μας σε έναν επεκτατικό πόλεμο και βέβαια μετά ακολούθησε το αντιτάθμισμα της πολιτικής αντιπαράθεσης, η Μικρασιατική Εκστρατεία, μια εκστρατεία για την οποία, όπως πολύ καλά γνωρίζετε, και αυτός ακόμα ο Μεταξάς δεν δέχτηκε την αρχιστρατηγία, γιατί θεώρησε πως ήταν από την αρχή καταδικασμένη.

Εκτός, λοιπόν, από την εκστρατεία της Ουκρανίας που επηρέασε πάρα πολύ την εξέλιξη της ελληνικής ζωής, η χώρα μας διεξήγαγε πατριωτικούς πολέμους. Αφού διεξήγαγε πατριωτικούς πολέμους και το ζήτημα αντιρρήσιων συνειδήσεων ήταν θρησκευτικό κλπ. και μπορούσε να λυθεί με νόμο, δεν μπορώ να αντιληφθώ το λόγο για τον οποίο πρέπει να τεθεί συνταγματική διάταξη. Το πρώτο μέρος είναι αυτό.

Το δεύτερο μέρος, που το θεωρώ μείζον, είναι το κοινωνικό. Το Σύνταγμα που έχουμε χάρη στις παρεμβάσεις του Ανδρέα Παπανδρέου, οι οποίες τον ανέδειξαν ως ηγέτη και υποψήφιο πρωθυπουργό, έχει μία τάση ολοένα και περισσότερο μάλιστα κοινωνικότερης διάπλασης της οικονομίας.

Προστατεύει τη ζωή. Στο άρθρο 5 παράγραφος 2 προστατεύεται η ζωή από πλευράς ασφαλείας ύπαρξης. Λέει το άρθρο 5 παράγραφος 2: "Όλοι όσοι βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια, απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής, της ελευθερίας κλπ.". Δεν έχει καμία διάταξη προστασίας της διαβίωσης.

Είχα τονίσει προ ημερών στην Αίθουσα -ιδιαίτερα είχα απευθυνθεί στους συναδέλφους του ΠΑ.ΣΟ.Κ μετά μάλιστα την επέμβαση της Μαντλίν Ολμπράιτ που καθόρισε τη σύνθεση του Υπουργικού μας Συμβουλίου- ότι έχουμε πρόβλημα πρωθυπουργικό. Έχουμε πρόβλημα ανεπάρκειας Πρωθυπουργού. Ανεφάνη το πρόβλημα της ανεπάρκειας του Πρωθυπουργού από την πρόταση που έκανε ο συνάδελφος κ. Τσουκάτος με τους άλλους συναδέλφους για την καθιέρωση ενός ελαχίστου εισοδήματος.

Βέβαια, αισθάνθηκε την ανεπάρκειά του ο Πρωθυπουργός, διότι δεν είχε προβλέψει στο Σύνταγμα να υπάρξει η διασφάλιση της διαβίωσης. Αυτό και μόνο καθιστά τον καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Σημίτη εντελώς ανεπαρκή να ασκεί τα καθήκοντά του. Υπάρχει καμία μονογραφία του καθηγητή; Υπάρχει κανένα βιβλίο; Ξέρετε εσείς κανένα βιβλίο αξιόλογο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Δεν μιλάτε καλύτερα επί του θέματος και να αφήσετε τον κύριο Πρωθυπουργό; Κάθε φορά που συζητάτε αυτά λέτε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Σας παρακαλώ. Για το Σύνταγμα μιλάω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Για το Σύνταγμα

να μιλήσετε. Ακριβώς.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Σας παρακαλώ, σας απαγορεύω να παρεμβείτε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Σας παρακαλώ πάρα πολύ.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Αυτό που σας λέω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Αυτά να τα πείτε εκεί που ξέρετε. Ξέρετε πολύ καλά ότι αυτά εδώ δεν περνάνε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Αν αισθάνεσθε ότι εθίγη η πειθαρχία σας στο κόμμα, δεν με ενδιαφέρει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Κύριε Κεδίκογλου, ξέρετε πολύ καλά ότι αυτά σε μένα δεν περνάνε. Και ξέρετε πολύ καλά γιατί δεν περνάνε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Μιλάμε για το Σύνταγμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Σας παρακαλώ πάρα πολύ συνεχίστε και αφήστε αυτά που ξέρετε. Ορίστε μας. Οι ανάγωγες συμπεριφορές δεν περνάνε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Γνωρίζω πολύ καλά αυτό το χώρο, γιατί τον διακονώ επί είκοσι πέντε συναπτά έτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Προχωρήστε επί του θέματος και αφήστε τα αυτά.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Μάθετε πρώτα τον Κανονισμό της Βουλής και μετά να επεμβαίνετε.

Το άρθρο 25 που αναθεωρείται και προβλέπει κάποιες διατάξεις, πάλι δεν προστατεύει τη διαβίωση, το ελάχιστο επίπεδο κάποιας ζωής. Προπαντός δεν το προστατεύει σε μία χώρα η οποία έχει πρόβλημα δημογραφικό.

Σε μια χώρα που έχει δημογραφικό πρόβλημα, δεν υπάρχει διάταξη προστασίας της διαβίωσης, κύριε εισηγητά της Πλειοψηφίας, που πολύ εκτιμώ τις παρεμβάσεις σας και με καλύψατε προηγουμένως με όσα είπατε για την ελληνική γλώσσα.

Πάνω στο θέμα της ελληνικής γλώσσας, κύριοι συνάδελφοι, από το Βήμα αυτό κατ' επανάληψη αναφέρονται οι μεγάλοι πρόοδοι της Ιρλανδίας. Η Ιρλανδία εισήλθε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έκανε το άλφα, έκανε το βήτα, έκανε το γάμα, έλαβε μέτρα και προπαντός μιλούμε για ευτυχή οικονομικά μέτρα.

Ξέρετε γιατί η Ιρλανδία προηγείται; Διότι όλοι οι Ιρλανδοί μιλούν την αγγλική γλώσσα -να το καταλάβουμε καλά- και οι επενδύσεις εκεί είναι εύκολες, αποδίδουν και είναι ευκολότατο στον καθένα να πάει στην Ιρλανδία και να κάνει όποια δουλειά θέλει. Έχει γλώσσα επαφής. Η γλώσσα δεν είναι μόνο μέσο επικοινωνίας, αλλά σήμερα είναι και μέσον ανάπτυξης.

Είναι λοιπόν υποχρέωσή σας, κύριε Βενιζέλο, να μπει διάταξη με την οποία το κράτος να είναι υποχρεωμένο να καλλιεργήσει διά νόμου ή όπως αλλιώς θέλετε μια δεύτερη γλώσσα από τις καθιερωμένες στην Ευρώπη. Είναι εντελώς αναγκαίο αν θέλουμε να μιλάμε για οικονομική ανάπτυξη, αν θέλουμε να μιλάμε για ανθρώπινη ανάπτυξη και όχι για οικονομική μεγέθυνση.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΤΖΙΟΛΑΣ: Ως δεύτερη γλώσσα δεν έχουμε α-ντίρρηση.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Αναμφίβολα, δεν εννοούσα για πρώτη γλώσσα.

Χαίρομαι για την πρόταση που κάνατε. Απλούστατα μετά από την πρώτη παράγραφο που θέσατε να μπει μια δεύτερη παράγραφος που να προβλέπει ότι το κράτος είναι υποχρεωμένο να προσφέρει στους πολίτες την δυνατότητά προς πλήρη γνώση μιας δεύτερης γλώσσας.

Ένα δεύτερο μεγάλο θέμα που θίγεται με την αναθεώρηση και εδώ θα κλείσω για να μη στεναχωρήσω και τον Πρόεδρο που συμβαίνει να είναι νέος στην Έδρα και να μην ξέρει καλά τον Κανονισμό, είναι το θέμα των απαλλοτριώσεων. Στο άρθρο 17 φέρατε κάποιες διατάξεις οι οποίες ελάχιστη σημασία έχουν.

Αγαπητοί συνάδελφοι και κύριε Βενιζέλο, στη Σκύρο υπάρχει μια περιοχή όπου δεν πατάει ούτε κουκουβάγια ούτε αγριοκάτσικο. Είναι ζήτημα αν περνούσε άνθρωπος από εκεί. Ο συνάδελφος, κ. Παπαγεωργίου, είχε μια υψηλή αμοιβή και έκανε πολύ καλά τη δουλειά του ως δικηγόρος αναντίρρητα. Κουβεντιάστηκε ότι θα γίνει στη Σκύρο ναυτική βάση. Ήταν ολοφάνερο για τον τελευταίο Έλληνα ότι αυτή η ναυτική βάση θα γίνει στις Τρεις Μπούκες. Είχαν αμέσως την έμπνευση να πάνε να αγορά-

σουν εδώ δύο στρέμματα, εκεί τρία στρέμματα σε μία υπερβολική τιμή. Η εφορία δεν μπορούσε να πει ότι δεν δέχεται αυτήν την τιμή. Τι να πει ο έφορος; Ότι δε δέχεται επιπλέον έσοδα για το δημόσιο;

Όταν ήρθε η ώρα της απαλλοτρίωσης -μιλάτε, κύριε Βενιζέλο, για το χρόνο καθορισμού της αποζημίωσης- είπαν ότι έχουν προηγούμενο με πράξεις οι οποίες έχουν τέσσερα εκατομμύρια το στρέμμα. Πού; Εκεί που δεν έχει ούτε δέκα χιλιάδες. Συνεπώς εκεί είναι το θέμα, κύριε Βενιζέλο. Πότε καθορίζονται η αποζημίωση; Ποιος είναι ο κρίσιμος χρόνος;

Όπως λέτε εσείς στο άρθρο 17 η ενδεχόμενη μεταβολή της αξίας του απαλλοτριωμένου μετά τη δημοσίευση της πράξης απαλλοτρίωσης και μόνο εξαιτίας της δεν λαμβάνεται υπόψη. Ασφαλώς δε λαμβάνεται υπόψη. Όταν θα γίνει η πράξη απαλλοτρίωσης θα έχει προηγηθεί συζήτηση, θα έχω λάβει γνώση εγώ ότι θα περάσει κάποια πλατεία από εκεί, ότι δε θα γίνει ο ναύσταθμος, έχω κάνει όλα τα κόλπα μου και έχω ανεβάσει το τίμημα εκεί που επιθυμώ.

Πρέπει να καθορισθεί κρίσιμος χρόνος. Από τη στιγμή που συζητάμε να κάνουμε κάποιο έργο κάπου, από εκεί και μετά δεν μπορεί να λαμβάνεται υπόψη καμιά μεταβολή της τιμής της γης, διότι γνωρίζετε -απευθύνομαι σε εσάς που είσθε Βουλευτές βορείου Ελλάδος- ότι επί συνόλου δαπάνης του έργου της Εγνατίας Οδού τριακοσίων είκοσι έξι δισεκατομμυρίων το κόστος των απαλλοτριώσεων πού, στα βουνά, είναι εξήντα επτά δισεκατομμύρια. Χαίρομαι που συγκατανεύετε. Λάβετε τα μέτρα σας. Να καταβληθεί αποζημίωση καμιά αντίρρηση. Αλλά χωράφια είναι τώρα; Ως χωράφια να πληρωθούν. Όχι όμως να προαναγγέλουμε ότι θα κάνουμε έργα, να έχουμε κάνει τις μελέτες, να έχουμε κάνει τα πάντα να έχουν γνωστοποιηθεί και μετά να λέμε κήρυξη της απαλλοτρίωσης.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κύριε Πρόεδρε, λυπάμαι πάρα πολύ. Νομίζω ότι το κουδούνι σας, ενοχλεί. Δε βλέπετε ότι δε μιλάει κανείς συνάδελφος;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Τελειώσατε, κύριε Κεδίκογλου.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Εν πάση περιπτώσει, συνδεόμαστε διαφορετικά και λυπάμαι γι' αυτήν την εξέλιξη. Ασφαλώς και τελειώσα.

Το θέμα, λοιπόν, του κρίσιμου χρόνου...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Τελειώσατε, κύριε Κεδίκογλου.

Δεν γράφεται τίποτα απ' όσα λέει ο κ. Κεδίκογλου.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Ο κ. Καραμπίνας έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Ο κ. Καραμπίνας έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΠΙΝΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε περιόδους νηφαλιότητας, ασφάλειας και ηρεμίας, σταθερού κοινοβουλευτικού βίου, θα πρέπει το Σύνταγμα που θα διαμορφώσουμε να αποτελεί παράδειγμα για άλλους λαούς και κράτη. Πρέπει εμείς τώρα να φανούμε αντάξιοι του ελληνικού πνεύματος και του πολιτισμού μας. Αυτό θα μπορέσουμε να το κατορθώσουμε, αν ξεπεράσουμε τις αδυναμίες μας, ιδιαίτερα αν ξεπεράσουμε την αδυναμία της κομματικής σκοπιμότητας, αδυναμίες που περιορίζουν τους ορίζοντες και τις δυνατότητές μας, απαραίτητες προϋποθέσεις για να φέρουμε σε πέρας υψίστης σπουδαιότητας έργο, όπως αυτό της συνταγματικής αναθεώρησης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο συνταγματικός χάρτης της χώρας εμπεριέχει όλα εκείνα τα στοιχεία, τους κανόνες που απ' ενός διαμορφώνουν τους κανόνες του δημοκρατικού συστήματος, απ' ετέρου καθορίζουν τα πλαίσια της λειτουργίας του κράτους, προσδιορίζουν σχέσεις, αλλά προπάντων καθορίζουν τις αρχές που το πολιτικό σύστημα, το κράτος, η κοινωνία μας οφείλει να ακολουθεί σε όλες τις μορφές των εκφάνσεών τους.

Οι κανόνες που θα διαμορφωθούν κατά τη συζήτηση της Αναθεώρησης του Συντάγματος, θα πρέπει να είναι στη βάση

των κατευθυντηρίων αρχών, να προσδιορίζονται με σαφήνεια και καθαρότητα και να μην επιδέχονται αμφισβητήσεις. Αυτούς τους κανόνες καλούμαστε να τους διαμορφώσουμε με γνώμονα την ενίσχυση του δημοκρατικού μας πολιτεύματος, την ενίσχυση του κράτους δικαίου και της ηθικής, την ενίσχυση του κοινωνικού κράτους.

Η εικόνα του καταστατικού χάρτη θα πρέπει να είναι απολύτως συνυφασμένη με το πνεύμα, τον πολιτισμό, τους αγώνες του λαού μας για την ανεξαρτησία και δημοκρατία. Παράλληλα πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του σήμερα, αλλά να αντιμετωπίζει μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα την εξέλιξη σε όλους τους τομείς, επιστήμη, τεχνολογία, οικονομία, που θα επηρεάσουν τη στάση και τη συμπεριφορά της κοινωνίας μας στο μέλλον.

Είναι φανερό ότι θα πρέπει να προσπαθήσουμε και προβληματικά στη διαμόρφωση των συνταγματικών κανόνων. Σε σχέση με τη συζητούμενη ενότητα, οι παρεμβάσεις μας στο Σύνταγμα θα πρέπει να είναι προς την κατεύθυνση της διεύρυνσης και ενίσχυσης των ατομικών ελευθεριών και πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Θα ήθελα να σταθώ σε δύο θέματα, στις εισηγήσεις των κομμάτων που με βρίσκουν αντίθετο. Το ένα είναι η θανατική ποινή, ένα θέμα που έχει προκαλέσει παγκοσμίως μεγάλες αναταράξεις, διχογνωμίες και πάμπολλες συζητήσεις. Εκτιμώ ότι θα μπορούσε το σχετικό άρθρο του Συντάγματος να παρέμεινε ως είχε σαν ασπίδα προστασίας της κοινωνίας, ανεξάρτητα αν σήμερα εφαρμόζονταν ή όχι.

Από τη διαμορφωθείσα εισήγηση δεν επιβάλλεται πλέον η θανατική ποινή, πλην των περιπτώσεων που προβλέπονται στο νόμο για κακουργήματα, τα οποία τελούνται σε καιρό πολέμου και σε σχέση με αυτόν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα μπορούσε η εισήγηση αυτή να συμπληρωθεί και για τους αποδεδειγμένα εμπούρους ναρκωτικών ουσιών, με την πρόβλεψη δυνατότητας ελέγχου κακοδικίας. Και αυτή μου τη θέση θα ήθελα να την αιτιολογήσω. Προσωπικά θα ήμουν ο τελευταίος που δεν θα σεβόμουν το δικαίωμα στη ζωή, που ο μεγαλοδύναμος χάρισε στον άνθρωπο. Όπως όμως υπάρχει το δικαίωμα στη ζωή, παράλληλα υπάρχει και το χρέος όλων μας, το χρέος της οργανωμένης κοινωνίας προστασίας της ζωής από εκείνους που χρησιμοποιούν μέσα για προς ίδιον όφελος, με αποτέλεσμα καθημερινά να αφαιρούν ζωές και μάλιστα νέων παιδιών, τα οποία και δεν άφησαν να ζήσουν και να χαρούν τη ζωή. Το θέμα έχει προσλάβει επικίνδυνες διαστάσεις για την κοινωνία μας και πιστεύω, ότι το πρόβλημα των ναρκωτικών μας συνταράσσει και ανησυχεί όλους μας. Οι αδόστακτοι χτυπούν τα παιδιά του γυμνασίου, ακόμη και του δημοτικού, χτυπούν στο στρατό, χτυπούν σε ό,τι καλύτερο διαθέτει το έθνος, τη νεολαία μας. Χτυπούν αυτούς που είναι η συνέχισή του ελληνικού έθνους. Προβληματίζομαι αν πρόκειται για το κέρδος και δεν αποτελεί σχεδιασμό δυνάμεων, που έχουν σαν στόχο την πατρίδα μας, το λαό μας και την ύπαρξή του. Στόχος τους να οδηγήσουν την κοινωνία μας στην καταρράκωσή της.

Με την ισχύουσα νομοθεσία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουμε διαπιστώσει όλοι μας ότι το πρόβλημα των ναρκωτικών έχει οξυνθεί ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια. Με την ανεξέλεγκτη είσοδο αλλοδαπών, πολύ φοβάμαι ότι στο τέλος το χάσις θα καθιερωθεί ως καλοπιστικό εσωτερικού χώρου.

Σε αυτούς, λοιπόν, που είναι υπεύθυνοι του προβλήματος, σε αυτά τα επικίνδυνα στοιχεία, τα μιάσματα της κοινωνίας θα πρέπει να απαντήσουμε με τον ίδιο άτεγκτο και σκληρό τρόπο που αυτά συμπεριφέρονται και ενεργούν κατά της ανθρωπίνης ζωής.

Μόνο έτσι τελικά θεωρώ ότι θα προστατευθεί το δικαίωμα στη ζωή των παιδιών μας που κινδυνεύουν άμεσα.

Το δεύτερο θέμα που θα ήθελα να σταθώ αφορά στους αντιρρησίες συνείδησης. Γεωπολιτικά η χώρα όπως όλοι γνωρίζουμε βρίσκεται σε άστατο περιβάλλον με τεράστιους κινδύνους που ελλοχεύουν για την ασφάλεια και την ακεραιότητά της ιδιαίτερα εξ ανατολών προκλήσεις σε καθημερινή βάση. Κάθε Έλληνας οφείλει και έχει απαράβατο χρέος να προασπίσει

σε περίπτωση της οποίας απειλής την πατρίδα του, την οικογένειά του, την ελευθερία του. Για να το πράξει, θα πρέπει να έχει τη γνώση του χειρισμού των όπλων και των οπλικών συστημάτων όπως αυτά εξελίσσονται. Με οξυμένο δημογραφικό πρόβλημα και σε σχέση με αυτούς που μας απειλούν, είμαστε πολύ λίγοι και εκτιμώ ότι αντιλαμβανόμαστε όλοι πως εκείνη την κρίσιμη στιγμή δεν περισσεύει κανείς.

Εξάλλου, αγαπητοί συνάδελφοι, δεν μπορεί να καταννοήσω την αντίθετη άποψη και εδώ θα ήθελα την ιδιαίτερη προσοχή των συνταγματολόγων των αγαπητών μου φίλων και συναδέλφων - που προβάλλεται από τους αντιρρησίες συνείδησης και τους συμπαράστατες τους εντός και εκτός Ελλάδος και που δυστυχώς επηρέασαν και τα κόμματα. Δηλαδή, να είναι υπεράνω των χρέους προάσπισης της πατρίδος υπεράνω της ελευθερίας οι διαμορφωμένες στην ανθρώπινη πορεία αντιλήψεις. Και όχι μόνο να στεκόμαστε σ' αυτήν την παραδοχή, αλλά να προχωρούμε σε παράβαση βασικών κανόνων και αρχών που η οργανωμένη κοινωνία μέσω του Συντάγματος έχει θεσπίσει για να ικανοποιήσουμε τις παράλογες απαιτήσεις τους.

Αναφέρομαι στο άρθρο 4 παράγραφο 1 του Συντάγματος το οποίο ορίζει: Οι Έλληνες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Πώς μπορεί, λοιπόν, να αιτιολογηθεί η θέση που διαμορφώθηκε και αποτελεί εισήγηση Έλληνες πολίτες να απολαμβάνουν δικαιωμάτων και να εξαιρούνται υποχρεώσεων καθ' ό,τι μια απ' αυτές τις υποχρεώσεις τους είναι και η υπηρετήση στον ελληνικό στρατό. Ούτε, λοιπόν, νομική υπόσταση, αλλά ούτε και ηθική έχουν τα μέχρι σήμερα προβαλλόμενα επιχειρήματα. Πιστεύω ότι δεν πρέπει να υιοθετήσουμε την προταθείσα εισήγηση γιατί κάτι τέτοιο εισάγει στο Σύνταγμα την ανισότητα μεταξύ των Ελλήνων πολιτών αντιτίθενται στην ισότητα που είναι ίδιο στοιχείο της δημοκρατίας και παραβιάζει αρχές όπως το απαράβατο χρέος όλων στην υπεράσπιση της πατρίδας και της ελευθερίας.

Εξάλλου, πρόσφατα ψηφίστηκε νόμος εδώ στη Βουλή που ρύθμιζε το θέμα αυτό καθορίζοντας την κοινωνική θητεία. Αποτελεί πρόκληση για το πολίτευμα τον ελληνικό λαό και για τους στρατευμένους της πατρίδας μας να διαμορφώνουμε συνταγματικούς κανόνες και μάλιστα κατά φωτογραφικό τρόπο, αδιαφορώντας για μελλοντικές αρνητικές προεκτάσεις.

Τέλος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να προτείνω να συμπεριληφθούν στο άρθρο 4 του Συντάγματος παράγραφος 8 και 9 αν και η θέση των προτεινομένων είναι το άρθρο 1, όμως δεν είναι αναθεωρητέο, όπως δεν είναι αναθεωρητέα τα 2 και 3 άρθρα του Συντάγματος. Συνεπώς στο 4, το θέμα της γλώσσας όπως αναπτύχθηκε από τον συνάδελφο τον κ.Τζιόλα καθώς επίσης παράγραφος 9 που λέει ότι το σύμβολο του έθνους είναι η σημαία και ο Στραυρός όπως σχετικός νόμος ορίζει.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής **κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ**)

Στη θέση της μη αποδοχής των συγκεκριμένων προτάσεων με επιχειρήματα το αυτονόητο αντιπαράθετω το ισχυρό επιχειρήμα, τα γραπτά μένουν καθώς και το λογικό ότι η θέση των προτεινομένων για ό,τι αυτά για το λαό μας εκφράζουν είναι το Σύνταγμα και όχι οι νόμοι που δεν έχουν τη βαρύτητα επαναλαμβάνω για τα όσα αυτοί εκφράζουν στο λαό μας. Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κ. Κουρουμπλής έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ: Κυρίες Πρόεδρε, άχαρος ο ρόλος του τελευταίου ομιλητή. Θα προσπαθήσω να είμαι όσο το δυνατόν ανώδυνος για την υπομονή σας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε σήμερα ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας ένα σύνολο αρχών που επιχειρούν να οργανώσουν και να συγκροτήσουν το αξιακό σύστημα που θα διέπει τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα για τα επόμενα χρόνια. Η ένταση, η έκταση και η καθολικότητα των εφιαλτικών επιπτώσεων που γεννά η διαφαινόμενη χρήση των νέων τεχνολογιών από τους ισχυρούς, η διεύρυνση των κοινωνικών ανισοτήτων που επιβάλλει η στυνγή, άπληστη και ασύδοτη λογική της νέας οικονομίας, πυροδοτούν και τροφοδοτούν την περιρρέου-

σα ανασφάλεια που φωλιάζει όλο και περισσότερο στην ψυχή των ανθρώπων.

Ο ιός της φτώχειας γέννημα αυτής της οικονομίας μολύνει όλο και περισσότερο το κοινωνικό σώμα. Ένα σύννεφο κοινωνικής ομίχλης απειλεί με συλλογική κατάθλιψη σημαντικά τμήματα της κοινωνίας. Η περιρρέουσα και επικρατούσα ιδεολογία αναδεικνύει την ατομικότητα και υπονομεύει και διαβρώνει την κοινωνικότητα του ανθρώπου.

Απέναντι σε αυτά τα φαινόμενα που απειλούν σημαντικά τμήματα της κοινωνίας η ελληνική Βουλή σήμερα συζητά τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα και επιχειρεί να οργανώσει ένα σύστημα κοινωνικής άμυνας απέναντι σε φαινόμενα που απειλούν την κοινωνική της ταυτότητα και την κοινωνική της συνοχή. Και είναι προς τιμή του πολιτικού κόσμου της χώρας, είναι προς επίαινο του εισηγητή της Πλειοψηφίας, των εισηγητών των άλλων κομμάτων που πραγματικά σε ένα πνεύμα συνεννόησης και συνεργασίας θεσπίζουμε διατάξεις που θα αποδειχθούν πιστεύω στο μέλλον ικανές να απαντήσουν σε εκείνα τα φαινόμενα που απειλούν τον άνθρωπο και την κοινωνία μας με εκβαρβαρισμό!

Πολλές διατάξεις συμπεριλαμβάνονται σε αυτό το πρώτο κεφάλαιο των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως είναι η διάταξη για τους αντιρρησίες συνείδησης, όπως είναι η διάταξη για την προστασία της υγείας στο άρθρο 5, της βιοηθικής, των ζητημάτων που επιλύει όσον αφορά τις απαλλοτριώσεις. Ωστόσο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα επικεντρώσω το λόγο μου σε δύο άρθρα στο άρθρο 25 και στο άρθρο 21.

Πράγματι το άρθρο 25 είναι μια μεγάλη κοινωνική κατάκτηση για την ελληνική κοινωνία σε μια εποχή όπου το διεθνές περιβάλλον είναι αρνητικό. Και μάλιστα διερωτήθηκε ο Πρόεδρος κ. Μητσοτάκης πώς η ελληνική πολιτεία, η ελληνική Βουλή πρωτοπορεί όταν άλλες κυβερνήσεις επιλαμβάνονται μέτρων κατάργησης και περιορισμού του κοινωνικού κράτους. Και ισχυρίστηκε ότι αυτό είναι αποτέλεσμα των φαινομένων της εποχής και της εγκληματικότητας.

Αλλά η εγκληματικότητα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι αποτέλεσμα της φτώχειας. Και όταν δεν υπάρχει μια κοινωνία που προστατεύει όλους εκείνους που έχουν ανάγκη και μπροστά στα μάτια μας δημιουργείται ένας αντίκοσμος δίπλα στο λεγόμενο φυσιολογικό κόσμο, ένας αντίκοσμος που είναι έξω από τη λειτουργία της δημοκρατίας βιώνοντας την απελπισία και την εξαθλίωση, είναι φυσικό να γεννιέται το έγκλημα και να περισσεύει!

Αυτή όμως η κοινωνία κουβαλάει το σπέρμα εκείνης της αντίληψης, που είχε το 450 π.Χ., πριν από δύο χιλιάδες πεντακόσια χρόνια, η ελληνική κοινωνία της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, την αντίληψη δηλαδή και την πρόνοια να εξασφαλίζει ένα ελάχιστο εισόδημα για όλους εκείνους που είχαν ανάγκη αξιοπρεπούς διαβίωσης. Και όχι μόνο, αλλά τους παρέιχε τη δυνατότητα να μπορούν και να πολιτεύονται, εξασφαλίζοντάς τους ακριβώς μια τέτοια οικονομική αξιοπρεπή διαβίωση.

Έρχεται η ελληνική Βουλή με το άρθρο 25 και καθιερώνει την αρχή του κοινωνικού κράτους με τέσσερις βασικούς κανόνες που έχουν να κάνουν με την καθιέρωση του κοινωνικού κράτους, με την υποχρέωση του κράτους να θεσπίζει και να υλοποιεί κανόνες είτε νομοθετικούς είτε διοικητικούς, με την πρόβλεψη για την παρέμβαση στις ανθρώπινες σχέσεις και με την αναλογική δυνατότητα που διαμορφώνει μία ασπίδα προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων από απόπειρες περιορισμού τους.

Ωστόσο πιστεύω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι -και καταθέτω προς τούτο μία προσθήκη- ότι το άρθρο 25 θα ήταν πράγματι πιο ολοκληρωμένο, αν μπορούσε να συμπεριλάβει μία διάταξη που να λέει ότι το κράτος καθορίζει ένα επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης μέσω παροχών και υπηρεσιών που εξειδικεύονται με νόμο.

Έτσι θα παρέξουμε τη δυνατότητα στον κοινό νομοθέτη να προχωρήσει στο επίπεδο των κοινωνικών υπηρεσιών στην προσαρμογή της νομοθεσίας μας στις νέες ανάγκες και στα νέα δεδομένα της εποχής μας. Θα αποτρέψουμε με αυτόν τον τρόπο και με αυτήν τη διάταξη την αναπαισιολόγητη απόπειρα κατάργησης κοινωνικών διατάξεων. Θα εισάγουμε κοινωνικούς δεσμούς

και θεσμούς και θα δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για ένα πρόγραμμα ελαχίστου εισοδήματος για όλους που έχουν ανάγκη.

Στο άρθρο 21 εισάγουμε μία διάταξη που αφορά το δημογραφικό πρόβλημα. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όλες οι προοδευμένες και πολιτισμένες χώρες έχουν ένα κάποιο δημογραφικό πρόβλημα. Στην Ελλάδα δυστυχώς το πρόβλημα έχει πολύ επικίνδυνες εξελίξεις.

Οφείλουμε, λοιπόν, όλοι μαζί να εργαστούμε και να συνεργαστούμε και με βάση την εισαγομένη στο Σύνταγμα διάταξη να προχωρήσουμε μέσα από νομοθετικές ρυθμίσεις στη λήψη δέσμευσης μέτρων, που όχι μόνο θα στηρίζουν την πολύτεκνη οικογένεια, αλλά θα επιχειρήσουν να ανατρέψουν τη νοοτροπία της νέας ελληνικής οικογένειας, που θέλει να γεννά μόνο ένα παιδί, ώστε να πάμε τουλάχιστον στα δύο παιδιά στην ελληνική οικογένεια. Αν δεν το πετύχουμε αυτό, πραγματικά θα υπάρξει πρόβλημα για τον Ελληνισμό.

Και έρχομαι στην διάταξη που αφορά τα πρόσωπα, όπως θα έλεγα εγώ, κύριε Βενιζέλο, με ειδικές ανάγκες ή με αναπηρίες. Θεωρώ ότι η διάταξη αυτή και η πρωτοβουλία του εισηγητή είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη και η αποδοχή της από το σύνολο του ελληνικού Κοινοβουλίου αναδεικνύει την πολιτική ευθύνη και την κοινωνική ευαισθησία όλων των Βουλευτών.

Ωστόσο εγώ επιμένω ότι θα μπορούσε αυτή η διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: Τα πρόσωπα με ειδικές ανάγκες απολαμβάνουν μέτρων κατά των κοινωνικών διακρίσεων, καθώς και ίσων δυνατοτήτων και ευκαιριών, προκειμένου να εξασφαλίζουν αυτόνομη ανάπτυξη, επαγγελματική ένταξη, συμμετοχή στην πολιτική, κοινωνική και οικονομική ζωή.

Κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω ότι οι κοινωνικές διακρίσεις διαμορφώνουν ένα καθεστώς σε βάρος των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες. Δεν ζητά το άτομο με ειδικές ανάγκες στην Ελλάδα περισσότερη προστασία από τους άλλους πολίτες. Όμως δικαιούται ένας κινητικός απόκτησης να έχει την ελευθερία της προσωπικότητάς του να μπορεί να προσπελαίνει όλους τους χώρους. Σήμερα που μπορεί να πάει στο πανεπιστήμιο, στην ουσία δεν μπορεί διότι δεν υπάρχει προσπέλαση. Το κωφό άτομο δεν μπορεί να έχει έγκαιρη πληροφόρηση γιατί δεν υπάρχει η νοηματική στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο, στην Εκκλησία. Το άτομο με προβλήματα όρασης δεν έχει ενδεχομένως τα βιβλία και τα μέσα, ώστε μέσα από αυτήν τη δημιουργία των προϋποθέσεων αυτού του σημείου εκκίνησης με τους άλλους πολίτες να δημιουργήσει την πρόοδό του και να απελευθερώσει την κοινωνία από τα συμπλέγματα που τη διακατέχουν.

Κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ ότι οι διατάξεις αυτές που συμπεριλαμβάνονται στη πρώτη ενότητα του συζητούμενου Συντάγματος είναι διατάξεις που πραγματικά μπορούν να μορφοποιηθούν σημαντικούς και ισχυρούς μηχανισμούς κοινωνικής άμυνας, που θα αναχαϊτσούν όλα εκείνα τα φαινόμενα που απειλούν να επιχωματώσουν σημαντικά τμήματα της κοινωνίας. Μόνο υλοποιώντας αυτές τις διατάξεις θα γεννήσουμε την ελπίδα σε μια εποχή απελπισίας και απόγνωσης, θα διαμορφώσουμε τους όρους και τις συνθήκες για μια κοινωνία ισχυρή και όχι μια κοινωνία ισχυρών, που θα συνθλίβουν τους αδυνάτους. Μόνο έτσι μπορούμε να συγκροτήσουμε μια κοινωνία βιοκεντρική, χωρίς ρατσισμούς και αποκλεισμούς. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ευχαριστούμε τον κ. Κουρουμπλή.

Κύριοι συνάδελφοι, κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί των άρθρων της σημερινής ενότητας του Συντάγματος.

Δέχσθε σε αυτό το σημείο να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 23.12' λύεται η συνεδρίαση για αύριο ημέρα Πέμπτη 25 Ιανουαρίου 2001 και ώρα 10.30', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: α) κοινοβουλευτικό έλεγχο, συζήτηση επικαιρών ερωτήσεων και β) νομοθετική εργασία, συνέχιση της συζήτησης επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας: "Βελτίωση και εκσυγχρονισμός του Εθνικού Συστήματος Υγείας".

